

“બેઠકો, મીઝલસો, બેલસાચો”

તથા

ફોનોગ્રાફમાં

ગવાતાં ગાયનાં

હિંદુ

રેકર્ડિંગ બોર્ડ

— 1 —

ભાગ ૧-૨-૩ નં.

— ૧૦ —

૧૧૧ પ્રેસિડેન્સી

અહીંથી ગાયનાં રેકર્ડિંગ બોર્ડ - મુકાબલો

પ્રા. ૧૧. ૧૧. ૧૧. ૧૧. ૧૧. ૧૧

આદ્ય પદો

પ્રત

અમલવાદ - ની 'નટવ' પાસેથી ગાયનાં રેકર્ડિંગ

નારણદાસ બેડીનાગાએ પ્રાપ્ત

કિમ્બ ૭-૮-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૩૫૭ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ શ્રીનો ૭૫૫૫૫ ૭૫૫૫૫
૭૫૫૫૫

વિષય ૬-૧૨-૪

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
GENELIAE
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

૭૩ ૫૭

બેઠકો, મીઝલસો, જલસાઓ

તથા

ફોનોગ્રાફમાં ગવાતાં ગાયનો

ઉર્ફે

રેકર્ડ્સ સોંગ

— (૧) —

ભાગ ૧-૨-૩ બે.

— : ૦ : —

(૧)—ભજન મીરાંબાઈ—

મનોહારી નસીયા ધીરધારી, સંદર સ્યામ, ડો તથા અમને,
 મયૂરાના વાસી, નાના નવ બનીયેજ
 વાંસલડી રાગ મહાતા, બપુરાગ નાને, મજ વાટ લાગે ખાગી
 રાજ મયાગ દો તા મનો, મયુનાંના વાસી આવા ન બનીયે દોજ
 મયુનાનો કારો નાહાતા. આવાને દોરેને, અકળા પા દે છે મુને ભારી-સ.
 સંદાવન ધરી શોભા, તમ ધીમુ બમરે તો, નન લાગે દવે નાગી-સ.
 ગોરવધન તોના વહાલા, તાલી મામગીયે - અમપર ઢાળ્યો ગીરધારી-
 મીરાંબાઈ કહે પ્રજા ગીરધરના ગુણુ, શરૂ પ્રભુ લેખે માહર
 સંદર સ્યામ ડો તથા અમને, મયુનાંના વાસી આવા ન બનીયેજ-૫.

(૨)—મુરદાર— ભજન-રાગ હોરી—

લજમે હરી હુમ મચાઇ, ગાંધી સરને દેખન આઇ,
 ક્ષતસં આઇ નવલ રાધીકા, ઉતસે કુંવર કનાઇ;
 કીલ મીલ દામ બેલે પરસપર. ગોભા બરની નહિ બઇ,
 નંદ ધર બાજ બધાઇ.
 રાધે સાન કરે સખી અનહુ, ભૂંડ ભૂંડ ઉઠવાઇ,
 પકરો પકરો મન મોહનસે, સખ સપ કરો પામ,
 લાલેકુ નાય નચાઇ.

તાલ પખાજ વેણા વાજત વાળે, મંજરા સરણાધ,
ઉડત મુલાલ, લાલ ભયે ખાદલ, સધળી વ્રજ સોદાધ,
માનુ બાગવા જરાધ.

મુગટ પીતાંબર છીન લીયો, શીર પર ચુંદડી હોડાધ,
નેતુ ભેયે નભ નેતુ ખીચ; કાજળ નકવેશર પેરાધ;
માનુની નાર બનાધ.

કહેત રાધીકા સુન હોને; કૃષ્ણજી, કહાં મધ ચતુરાધ,
કહા મયો તેરો નંદ્યાવાજી, કહા મધ જશોમતી માધ;
તને કયું ન લેત છોડાધ.

દગવા લીયા ખીન જાને ન દુંગી, કરો મા કોટી ઉપાધ,
લગી કઠોર કસર, સગ દીનકી મસ્તી નાચ નચાધ;
ખોત દીન સાંખ ઉખાધ.

મુગટ પીતાંબર દીયોને રાધીકા; દગવા લીયોં મન બાધ,
સુર, કહે છબી કહાં લગી બરનુનએ સુખ અધકુંઠ નાધ;
કરત જન કોટી ઉપાધ

(૬)—ભજન

કબીર

બંગલા ખુબ બના મહારાજ, જ્યાંમે નાગયણુ બોલે—ટેક.
હસ બંગલેમેં દસ દરવાજા, ખીચ પવનકા થંભા.
આવત જાત કોઇ ન દેખે, ચેહી બડા અચંબા—મં.
હસ બંગલેમેં બાજાં બાજે, બાજે સાંજ સમેરી;
તાજ પખાજ એર મુદંગ બાજે. રામ છતીશે આવે—મં.
હાડ ચામકી દેહ બનાધ, તામે નાડીકા કોટ;
બાજીગરને ખેલ મચાયા, રંગ ખુબ ચહડાયા.—મં.
પાંચ પચ્ચીસકે પાતર નાચે, મનુવા તાલ બજાવે;
સુરતકી, નુરતકી મુદંગ બાજે, રાગ છતીશે આવે.—મં.
રામ રામકી છાધ બનાધ, તીન યુનકા, ગાલ,
કહેત કબીરા સુનો બાધ સાધો, ચે પદ સુણવાવાળા—મં.

(૪)—સરદારખા—

બંસીવાલા બાજેરે મોરે દેસ, પ્યારી સામરી સુરત પ્યારે બેસ,—મં.
આવન આવન દેહ મયોજી, કર મયો કોલ અનેક,
વીણતાં ગીણતાં મસ મધ. મોરી આંખાંઆરી રેખ.
સાંવરીયા રસીલા સહુણા, પીયાને જીયાયે કર્યે નીશાર,

હમતો જોગી પ્રેમકરે, પ્રેમ હમારો દેશ,
શુદ્ધ નાહં પાછ પીયુષી, તખલીયો આરેશ.

(૫)—ઉદય ભાષ્ય—

મન માયાના કરનારાયે, જરી જોને તપાસી તારી કાયા;
પુણી જોને તું પંડીત પુરાણારે, કોના અમર છે લેખ લખાણા,
કાચી છે કાચા, માટીની માયા, છે માટીના ખેલ ખનાયા;
આણા તો સમજી અલગ થયા, પણ ખાગક ખિચારા લપટાયા.
લાખોની પાંખો મધ છે પીખાઇ, જેના મુછપર લીંચુ કરાયા;
કાળના કુહાડાથી કોણુ બચ્યું છે, બન્ને રંક બન્ને હોય રચાયા;
સંધ્યાના જેવા રંગ સોનેરી, વંધ્યાને લાડ લડાયા,
જોખન ને તન ધન, તેવં સમજવાં, પાણીમાંના પડછાયા.

(૬)—અસીરેહીસ્—

મળહ દેતે હય કયા યાર, તેરે બાલ ધૂંધરવાલે,
તીકલી મેરે દીલસે આહ, જતાંયા વેહ રશકે માહ.
દેખા દુશ્મનકે હમરાહ, દોનો હાથ મલેમેં ડાલે;
પહેલેથી મુજસે તકરાર, અખ તું કયું કરતા હય પ્યાર.
અખ તેરી તરફસે યાર મેરે દીલમે પડ ગયે છાલે.
તેરી બવે હય યા સમશીર તેરી ચીતવન હય યા તીર.
હય આંખે ખુતે બેપીર, યા હય જહેર બરે દો પ્યાલે,
કોઈ દમકા હું મેહમાન, એક નજર ધરબી જન.
તેરી આંખોકે કુરખાન ઓ, મુહ ફેરકે જને વાલે.

(૭)—કમ્બીર લાજન—કીરતન—

મુખમાં કયા દેખો દરખનમેં, તેરે દયા ધરમ નહીં મનમેં—મુખ
જેથી દુલ રહી દુલનાડી, આસ રહિત નીજ દુલમેં,
એક દીન એસી હો જયગી, ખાક ઉડેગી તનમેં—મુ.
ચુવા ચંદન, અગીર અગરની શોમે ગોરે તનમેં,
ધન જોખન દો ધડીકા સાચી, છુટ જવેમા ક્ષણમેં—મુ.
કોડી કોડી માયા જોડી, મુરત રહે નીજ ધનમેં,
દશ દરવાજા ખંધ રહે તો, રહે મધ સખકી મનમેં—મુ.
વાસનકો નાવ લગાઇ, લે ચલે જંગલમેં,
ધરમી ધરમી પાર ઉતર ગયે પાપી દુખે જગતમેં—મુ.
કહત કમ્બીરા મુનો બાહ સાધુ, એ કમાલગ રહે મનમેં—મુ.

(૮)—મીરાંબાધ—

નીરાંની પુર્વ જનમની છે પ્રીતરે, મીરાંના હેડે લખાણા,
હરીનાં હેતરે, નામ નહિરે, છડિ હોજી.....મીરાં,
ગણાજીએ આપીયો, ભુતડાં બેગો વાસ,
ભુત પ્રેત ભાગીગયારે, મીરાંનો ઇન્દ્રભુવન થયો અવાશ...મીરાં.
વિખના પાધા મોકલ્યાં, દેજો મીરાંને હાથ, અમૃત કરી આરોગીયો
મીરાંને રાખણ હારો રઘુનાથ.....મીરાં,
રાણે વિષધર મોકલ્યો, દેજો મીરાંને જઈ, પુંજી મીરાંએ પ્રેમથી.
પુર્તી જાણીગરામની થઈ, રાણે રજા આપી પછી કાઠી ગણીને કાશ.
નીરાં ચાલ્યા મહાલતાં, બાધ બાધો છે વૃજનો વાસરે.....મીરાં.

(૯)—મહમદહુસેન—રાગ, ટોડી, કંવાલી—

વે કેસે બાલ બીખરે હય, કે સુરત કયા બની ગમકી,
તુમારે દુશ્મનોડો કયા પડીથી મેરે માતમકી,
સંભાલો અપને જોબનકો, છીપાઓ અપને મહરમકો,
નહીં ઇસકી ખગર તુમકો, નજર પડતી હય આલમકી.
ઉધરતો હીંચકીયા આધ, ઇધરતો મેરો દમ નીકલા,
અબીમે હો રહી ખુશીયાં. બહાં મેરે માતમકી,
કરે કિસસે શિકાવત હય, અજીબ ઉલટા જમાના હૈ
બદાયા પ્યાર જબ હમને, મોહબત અપને કમકી,
ન મીલીયેગા ન મીલીયેગા, કોઈ હમ મર ન જાવંજે,
ખુદાકા શુંકકે પહેલે, મોહબત, અપને, કમકી.

(૧૦)—સુરદાસ—

મેરે રંગીલે યાર, બીલી કયસી, જોબનકી, બાલે, જોબનકી બહાર,
હારે મેરે બાલે જોબનકી બહાર—પૈસે બિના—
કયસે કહું કહો પ્યાર—હેટો થેલી મેરે દિવાને, દિલદાર—મેં
થેલી મેં કયસે હું પ્યારી, નવેત્રી થે, હય જીવનકા આધાર,
થેલ છુપાના, ચમન ઉડાના, હોતા નાં ખરસો, હજાર.
ભો. એ. થેલી. મામુક મજેદાર,-

—આધ્યો મેતો જતી હું હોકે હુંશીયાર.

(૧૧)—સતી દ્રૌપદા—

સામળીયાજી, કરજો મારો રહાયરે, બહાલા ગરડે ચડીને, વહલાં આવજોરે
સ્વામ સહુણા મુબદ્રાના વિશરે, આ દીન બાળાની લાજ દયાળુ રાખજોરે

હોમાળા^૧ છે વાત છેલી, નથી કોઇ મ્હં જેલી,
વા'લા સુજી મુશની ઘેલી, દાસી દુઃખમાં દુખેલી,
દુઃખીની દાદરે ફરીયાદ, અંતર બાવજોરે.
કોરવ કર્મ ચંડાળ, દુશ્માન નિર્દય અરે.
જોતાં પાંચ ભત્રીં, પાપી પરકુળ તાણુતો,
ઘડારે આવોને, દયા દીલે લાવોને, નાથ છુ અનાથનારી, ભઈસોછે બુધરભારી
જેવી છું તેવી તમારી, વાલા ન દેશો વિચારી,
હેતે હળધરજીના, વિર, આવી ઉગારજોરે.

(૧૨:—સુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવીત્રી સંવાદ)

શા માટે શ્રમ કરે, સતીતુજ પતિ ભક્તિ સાચી (૨) હવે પુત્રીવળ તું પાછી (૨)
સાવિત્રી—સજ્જન કરા સાથમાં, મેંડમ ભરીયાં સાત,
મિત્ર ભાવે સુણજી હવે, આ દિન વનીતાની વાત,
ધર્મે જે વદ પુરાણે બણીયો, મુખ્ય. ધર્મ અદરથાશ્રમ ગણીયો.
કૃપાનાથમમ, પ્રાણુનાથ મું રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળુમહારાજ કયમ પાછી (૨)
યમ—સુણી વિવેક ભરી મુઠ્ઠ વાણી, યથો પ્રસન્ન અતિ મન શાણી.
સત્યવાનના જીવત વિના, કાંઈ ઇચ્છીત, વર યાચી (૨) હવે.
સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા અંધ સાસુ શ્રમુર દેખતાં થાય)
યમ—તથાસ્તુ ! ભાગ્યવતી તું અતિ દુર આવી, થાય કોથી
મિથ્યા નવ ભાવી. શા.

સાવિત્રી—પતિ સમીપ શ્રમ નહીં જરો. જ્યાં જાએ મમ નાથ.
તપ વૃત આપકૃપા વડે ત્યાં આવું તમ સાથ. સંગત સજ્જન તણી નથી સોંધી.
મૈત્રી સંત પુરૂષોની મોઢી, કૃપાનાથ મમપ્રાણુનાથ મું રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળુ
યમ—અર્થયુક્ત સંભાષણ તારું. બુદ્ધીમાં વૃદ્ધી કરનારું.
સત્યવાનના જીવત વિના, કાંઈ ઇચ્છીત, વર યાચી—હવે.
સાવિત્રી—મહારાજ (મારાબુદ્ધિશાળી સસરાજીને પાછુ રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય)
યમ—તથાસ્તુ ! ઉત્તમવર જે આપ્યાં ભાવે, હજી પ્રેમદા પુંઠળ
આવે, શા માટે.

સાવિત્રી—સુપાત્ર જન કરતાં કદી. સુપાત્રોનું સનમાન.
સાધુ, તો દુશ્મન તણું, પણ સાથે કન્યાણુ.
સંત પુરૂષોની સમાન દૃષ્ટિ, દયા તણી વરજાવે વૃત્તી.
કૃપાનાથ મમ પ્રાણુનાથ મું. રહી વૃત્તી રાચી. (-) વળુ.
યમ—શ્રિતળ વચન સુધાસમ તારાં વૃષાવૃષાતુરની હરનારાં.
સત્યવાનના જીવત વિના. કાંઈ ઇચ્છીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી-મહારાજ ! પિતાના કુમતી વહી કરનારા મારે સો
ભાઈ થાય)

યમ-તથાસ્તુ, સાસરીયાનું માન વધાયું પીપર તણું પચુ કાજ
સુધાર્યું—શા.

સાવિત્રી-પર દુઃખે દુઃખીયાળને. દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ-
ભર્યો મારે સંતનો, ઠરવાનું શુભ ઠામ.

સ્વજન માંહી વિધાસ નવ લાવે, સજ્જન ઘર પુછતું સો આવે,
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી. (૧) વળું.

યમ-મધુરાં નવીન વચન સંભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યાં
સત્યવાનનાં જીવીત વીના, કાંઈ ઇચ્છીત, વર યાચી. (૨) હવે

સાવિત્રી-મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી ચારસ સો પુત્ર થાય)

યમ-તથાસ્તુ ? ઘટે ના થાયું અતિ વર શોભી, તજી પુંક હવે જન
અહીં થોભી-શા.

સાવિત્રી-સ્વધર્મ વહાલો સાધુને, જે ચુંકે નવ લગાર

સાંપ્રત જીત ભવિષ્યની, ગતિ તણું આધાર;

સજ્જન શરે ન આશા આપી, બોલ્યું અમોલ્યું ન કરે કદાપી.

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળું.

યમ-અમુલ્ય તારા વચન વિચારી, વાધે તુજમાં ભક્તિ મારી.

ભગવતી હેલ્લું કિતમ, અનુપમ, ઇચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.

સાવિત્રી-પુત્ર તણું મુજને દાધું પ્રભુ આપે વરદાન.

જીવીત જ્ઞાન દમ જીવનને, સત્ય, કરો : ભગવાન.....

(૧.)—મીસ જનકોબાઈ—ભજન, રામ ભૈરવી.

શ્રી રામચંદ્ર કૃપાળુ ભજ મન હરન ભવ ભય દૂરન.

નવકંજ લોચન કંજ મુખ કરકંજ પદ કંજન—શ્રી.

કંદર્પ અમણીત અમીત છબી નવનિલરજ સુંદર,

પટપીત માન હલડીત રૂચી સુચી જનક સુતાવર.

શ્રી કીટ કુંડળ તિલક ચાર હિદાર અંગ વિભુષણ,

આજન જીજ સર ચાંપધર સંશ્રામજીત ખર દુષણ.

ભજો દિનપંધુ દીનેશ જ્ઞાનવદ્ધન દુષ્ટ નિકંદન,

રઘુનાથ આનંદ કંદ કંકિલ્યા અંદ દશરથ નંદન.

હતી વદત વૃક્ષસીદ્ધસ શંકર શેષ મુની મનરંજન,

મમ હૃદય કંજ નિવાસ કરી કામાદી ખલ દલ ભંજન.

(૧૪) — [વણાવેલી—

અરે શું મનવનો અભિમાન પલકમાં ટળી જશેરે.

અરે જ્યમ પીંપળ ઉપર પાન, પલકમાં ખરી જશેરે (૨) માટીમાં
મળી જશેરે — અરે.

ધડી એક જીવતરમાં ધડી એક સુખનીઆ.....અરે નથી.

મુઠ મમતમાં તોળે મરતાં આખાં અરે નથી. પામર નર નાહાન.—અરે,

કાયા કલેવર કાત્રમે, છે ગંદકીનો માડવો;

સમજી જને સમજી જઇ, અભિમાનને વણસાડવો.

અભિમાન ફરણીધરને નહિ દુધ પાઇને પેઠાડવો;

રાવણ સરીખાં રાજવીએ લીધો નથી કંઇ લાડવો—અરે શું.

(૧૫) — વસંત પ્રભા—

શ્રી રામચંદ્ર ચુવિર,

શ્રી સિતાપતી બજી લેને મન અવસર આવો એળે વહી જશેજી.

ખિલી વસંત છેલા, ખિલી જીવાની છેલા, રશીયા રસ પીકેને સુખધામ.

ખિલી વસંત તેરી, ખીલી ફૂલવાડી, પ્રભુને શરણુમારી લે મન લ્હાવ—શ્રી

રમણી રૂપાળી હેતે હેડે ધારી જ્હાલા, પીકે અધરામૃત રસપાન.

નાથના અનાથનેએ અંતર ધરી પીતે આળા કરી લેને કાયાનું કસ્યાણુ—શ્રી

(૧૬) - ગજજલ રાગ ભેરવી તાલ દાદરા—

અપને મોલાકી જોગન બની, જોગન બનીરે ખી જોગન બની

અપને મોલાકી અપને ખ્યામકી જોગન બનીરે;

મેં અપને દીલમે કીસી ખુરકો દીયા ચહાતા હું.

છોડ ઇસ્લામની રાહ કુદરલીયાં ચહાતા હું,

અય મુસલમાનો કહો, કયા મેં ખુરા ચહાતા હું,

અ.

હસ્સે મીલા હય ખુરા હસ્સે મીલના ચહાતા હું.

અ.

(૧૭) — કંશરધ—

કાનુડા તારી કામણુ કરનારી, જન્માં વાંસલડી વાગી;

માઠી વળી મોહક મન વસ કરનારી—જન્માં

મનવસ કરનારી; સ્વર સુચતાં લાગે સુખકારી.

હું લેલી તમ વિણ થઇ છું ગિરધારી—જન્માં.

(૧૮) — મોરંખ ઈ ભજન—

કાનુડો શું જાણે મ્હારી પ્રીત, બાઇ અમે બાળ કુંવારાંરે. કા.

જળરે જીમનના અમે ભરવા મયાં તારે, કાનુડે આવીને હાંઠયાં

નીર; ઉડયાં હરહરરરરે, કા.

શેરીએ ને શેરીએ અમે રમતાં, ને ભમતાં, કાનુડે બાવીને
 ખેંચ્યાં ચોર, ફાટ્યાં ચરચરચર. કા.
 વનરા તે વનમાં વહાલે રાક્ષ રમાડ્યારે, કાનુડે તાણી માર્યા
 તીર, વાગ્યાં ચરચરચર. કા.

(૧૯)—વિધાવેલી—

કાયા કાચો કુબ છે, છવ મુસાશર પામ;
 ત્હાંગે ત્યાં લગી જાણુજે, જ્યાં લગી શ્વાસેશ્વાસ;
 સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ. સરખા માની લખજે.
 રાખે જેવી રીતે રામા, રંગે તેવી રીતે રહીયે,

સાખી { પીપળ પાન ખરતાં. હસ્તી કુપળીયા;
 મુજ વિતી તુજ વાતશે ધીરી બપુડીયા.
 નહી જેવીને તેવી નિત્ય, કોઈની નબતી જોઈજે;
 દશના ઢંગ, રતુના રંગ. જેવા દેખી લખજે—સદા.

સાખી { કદી મહેલોને માળીયા. કો દીન છોવર ખાટ;
 કોઈ દીન એવો આવસે, છુપ્યા ન મળસે ભાત—સદા.

(૨૦)—મીસ અચ્છનખાઇ, રંગ ખરવા, તાલ ત્રોતાલ હોરી—
 કહેયા મોસે ખેડો હોરી, કરોનાં હોરી-ક.

ચન્દ્ર ખદન નવ નટન ગવાલની નૈનોહી મતરાં.

લે લે હાથ ન માર કુમ કુમા બર જૈયા ધક જોરી-ક.

અખિર ગુલાલ કે ખાદર છાયે, ખેલત નંદ મિહારી,

કુંવર કહાન મોસે રંગન છીડકો બીજત ચુદર ગોરી, ક.

સખ સખિયન મિલ બન બન આપ કોઈ સાંવર, કોઈ ગોરી,

અપને અપને મંદિરસે નિકસી સામ નનહકી ચોરી. ક.

(૨૧)—પ્રભાત—પદ રાગ, પ્રભાત—

જગ્યને જાદવા કૃષ્ણ જોવાળીયા, તુજ વીના ઘેનમાં કોણુ જાશે;
 ત્રણસેનેસાઠ જોવાળ ટોળે મળ્યા, વડોરે જોવાળીઓ કોણુ થાશે.—જ.
 દહિં તણા દહીયારાં ધી તણાં ઘેનરાં, કઢિયલ દુધ તે કોણુ પીશે.
 હરી તારો હાથાંયો કાળીનાગ નાથીયો, જુમીનો ભારતે કાણુ લેશે—જ.
 જમુનાને તીરે ગાંધેન ચરાવતાં, મધુરીસી મોરલી કોણુ વાશે,
 બણે નરસૈયો તારા ગુણુ માધ રીઝીયે પુડતાં ખાવડી કોણુ સહાશે—જ.

(૨૨)—જલસા સંમહ—પ્રભાત પદ.—

જગીયે જોપાલ લાલ ઉઠીયે બલ જલ,

કાર થારે સુરબી ગ્વાલ કહત જનની કમલ નેણુ કહતક દેખાઈ-ક,

કેકઈ પર ચહાડો કોઈ તાહીં ચતુર વદન દોહું,
નિકટ આપને આંમનમે-ઉ.

વૃષભ પર ચહારો એક પંચાનન કદની એનેક,
ઝટા જીત ભસ્મ અંગ રૂંદ માલતાહું-ઉ.

આસન ગજરાત સ્વેન સચ્ચાન કસુર વિવેક,
જય જય સત્ય કોઈ કહેત રાજે ભાઉ-ઉં.

તખ. જસોમતી જીવન પ્રણ, દરસણ દીપે ભગવાન;
સુરદાસ મદન મોહન તાકે બલ જાજી-ઉં.

(૨૩)—મીસ રાધાબાઈ—પ્રભાત.—

જગાવે જશોદા મૈયા, નંદના કુંવર જાગે;
નંદના કુંવર જાગે, હરી હમને ંડાલા લાગે. જ.

સોળ કળાનો સુરજ ઉગ્યો, અંધકાર ભાગ્યો;
ધરધર મામની જાગી, અરણ્ય સોહાગ્યો. જ.

પંચ વસ્ત્ર અંગે ધરી, પ્રેમનો છે વાગો;
વક્ત્રોગ્નાનો ધોર વાગ્યો, હરણ પ્રેમ વાધ્યો. જ.

(૨૪)—મીરાંબાઈ—

સરપર ગાગર, ધરકર, ગજ ગામની, હથ હલાતી આવે,
ભોલી શું મામની, ધુતી શી લામની, પ્રીય કામની; ગજ મામની-હથ
હસ હસ જીમી પાય દેવે, નબ નીચે, લાય દેવે,
મુખસેં કછુ ગાય દેવે, અમૃત જરસાય દેવે.

નિસી અંધીયારી ભારીમેં, દુતી, લામની, પ્રીય કામની, ગજ મામની-હથ

[૨૫)—સુરદાસ —

હુંં બજન, કરીશ, હરિનું, સદા મુણે બજન૦
આ સંસાર આગ, સમ લાગે, મિપ્યા રાંધાં મારી, હારી-બજન૦
નહિં કોઇને કેવા તમારી, વાત આ બંધાઉં છું,
રાખો ભરોસો હૃદયમાં, હું—દેવના સમ ખાઉછું.
છોડો ક્ષમા લાવી મને, ઝટ આંહીથી જાવા દીયો,
સંતો તણા સહવાસમાં, ગુણ કૃષ્ણના ગાવા દીયો.

(૨૬)—શારદાવિજય—

હુંં તો પ્રેમની જોગણ, પીયુને શોધવા ચાલી,
શોધવા ચાલી, પીયુને શોધવા ચાલી—હુંં,
રાજની ભોમણ, બની સરતાજની જોગણ, પીયુ.

પ્રેમની કહની ધરીને, પ્રેમને ઝોળી,
અંગે બહુતી પ્રેમની—અસ પ્રેમયા ચોળી.   પીયુ.
કરં સાધના અંગારની, કરં સ્વામનું દરશન.
રઠુ મંત્ર માળા કર લખ, અસ પ્રિયતમ—પ્રિયતમ, પીયુ.

(૨૭)—(સત્યનાર.યજ્ઞ)—થાવાનું તે થવાનું છે—

ચીંતા મુરખ નર શું કરે, લખીયું લલાટે થાય;
કોડ કરો ઉપાય સું, કર્મ છુપ્યું ન છુપાય;
કંઈક જન્મનાં કર્મ કર્યાંથી; કર્મ સદા અંધાર,
વાળ્યું તેવું છે લણવાનું, વિશ્વ વિશુનો ન્યાય,...ચીંતા.
આવળીયા વાવિ મુક્યાં ત્યાં, કેમ ગુલામ ચુટાય,
ઉચ્ચ ગુલામ પછીના નહોં તે, આવળમાં બદલાય...ચીંતા.
નર કરાવી જમે ચોપડે, ક્યમ મોતી મંગાય.
મોતી હીધાં તો મળશે મોતી શીદ ખોટા શંકાય...ચીંતા.

(૨૮)—સંસારીસાવિત્રી—

હાય, ગરીબી તણી જે પીડા, અમીર શું જાણે (૨)
જળ (૩) બળે મુજ મનમાં, એનીજ મનમાં કાંઈ ન આણે હાય (૪)
ગરીબી.

જળ સુકાતાં, સરીતા કેરં, જળચર પામે દુઃખ ધણેરં,
દરીયાના પાણી જે હોરે હરં, જળ વિશુ દુઃખ શું એહ પરમાણે.
હાય (૪) ગરી.

મુખ ઉદરમાં શીરપર ભારો. પીડા પામ્યો જ્યમ કહીયારો,
શું જાણે સવારી કરનારો, જમે ભાવનું જે નીત તાણે, હાય (૪)
ગરીબી.

(૨૯)—ખુખમુરતબહા—

હારે ગોરી ચાલો, ન હારો અકેલી અલખેલી;
દેખો, બારાસા જોળના, હુટે ન કોઈ, સહેલી અલખેલી,...હાં દેખો.
સખીરી મય હારી, મય હારી, મોહે ન સતાઓ, અય જાઓ,
કહે રંખીલેસે પ્યારી, ને હાલ ગાયા બતલાવો.
જાઓ અખ ન બોલુગી, તુમસે ગુપ્તયા હાર, ન મચાઓ.
ગમ સખ જાત સખીયાં, કરંકે ધાન કાહેકો છુપાત,
મનકો બાત બેદ કહત હય, મોહની અખીયા—ચાલો.

(૨૦)—કંસવધ—

વારો વારો કુંવરજી કાનુડો તોફાની, તેને નંદગાથી તમે વારજો.
માજી બાળક શું મ્હોડે ચડાવો.

સુત શામળીયાને સમજાવો.....વારો વારો.

ધરમાં ધુસીને, ગોરસ ખાતો, તાવજીને તડકડ, દે લાતો.

કહું શું વાતો, ખુણે બસતો, લાગ જોઈ જાનો, છટકી જતો. શા.

વખત વીના વાજરડાં છોડે, મટકી દહીં દુધની ફોડે.

પેસી રસોડે તાવડી તોડે, દોટ દઈ કાનો, દડમડ દોડે, શા.

(૨૧)—નંદગાથી—

સખી ખોલ ધુધંટોડો, છોડને છોડો, વાક શું મુખ મલકાયે.—સં

બહાલા સંગે, રમી લે રંગે, મદમાતું જોમનીયું આ જલકાય—સં

શરમે ખાજ હું ખીડાઈ, કપાંથી, રવાઈ સરાય,

ચખાવણી તું ચડમાં, લાડકી લડમાં અંગે અનંગ ઉમરાય.—સં

(૨૨)—ખુબસુરતખલા—

રખકીચન, ન્યારી, ન્યારી, બલહારી, તોરી કહાની,

ધર ધર માની જાતી, ચકતાઈ, ચતરાઈ, પ્યારી, ખ્યારી સારી—રખકી

યહ જહાંનમેં યહ કામ કરના, નેકીપે, ખંદોઠા ધ્યાન ધરના,

કોઈ કામસે મુદામ ડરના, હવસ કપટ ડરના ફિરત જલકી,

મારી દુનિયા સારો, બદકારી, નર નારી, હય, ખ્યારી—રખકી

(૨૩)—મીરાંખાઈ—બજન. રાગ ધનાશી.—

રામ રતન ધન પાયા મૈયારે, મૈકો રામ રતન ધન પાયા,

ખરચો ન ખુટે, વાકો ચોર ન છુટે, દિન દિન હોત સવાયો. મૈયા.

નીર ન ફુમે, વાકો અમની ન જરે, ધરજી ભર્યો ન સમાયો. મૈયા.

નામકી નાવ, બજનકી ખતીયાં, બવસાગરસે તાર્યો. મૈયા.

ખાઈ મીરાં, કહે પ્રભુ ગીરધર સરજે, ચરણ કમળ ચીત લાયો, મૈયા.

(૨૪)—પ્યારા સાહેબ—

દાદરા—

બટવા ગુંથન દેરે મંજળવા બટવા ગુંથન દે,

હારે મેરે ગોરેકા બાલા જોખનવા—બટવા ગુંથન દે,

એક તો ચીકના પીપલકા પત્તા, દુસરા ચીકના ધી;

તિસરા ચીકના ગોરીકા જોખન, ચારેકા લલચેજી—હારે

નદી કીનારે બગુલા બૈકા, ચુન મજલી ખાય.

સીંગી મજલીકા કાંટા લમારે, મોરા તલપ તલપ જ્યા જાય—હારે

(૩૫)—મોહીનીચન્દ્ર—

ધિરી ધિરી સુંદરી જરા ધારી, તારા વાંસે લીધી છે દહીરી-
નયન મીલાવો પ્યારી હસી મોલાવો, આપીસ આખી અમારી એજ.
રૂપે રીઝવું કહોતો સોને મલવું, દુર કર તું દીલગીરી એજ.
ધીરા ધીરા કુંવર જરા ધીરા, સગી માડીના જમા એ વીરા.
જેવી પોતાની તેવી નારી પરાધ, પર સ્ત્રી પરભવની પીડા.
રાવણ રાજાથો દુર્યોધન દયાથો, કીચકના થયા ચીરા.

(૩૬)—અશ્રુમતી— ગરમે.

શું નટવર વસંત, થેઈ, થેઈ, નાચી રહ્યો, નાચી રહ્યો, જગ
નયાવી રહ્યો.

સાખી—“ દાયલ મધુર મોહલી બની; છેટે નટવરદાન.

વીરહે ઘેલી ગોપી ધણું, તજી નીકળી અર્જુન ”

રસીયા વિનાની બની બાળ, એ પહાવરી.

વેણું વસંત ચિત્ત વીધી ગયો—શું નટવર.

“ શીતળ સુખકર પવનની, હોર ધુમે ચોપાસ.

જાણું રાધાકૃષ્ણજી. રાસ રમે છે ખાસ ”

વિધવિધ પંખીના વેણુ. ધુમરી ધમકેરે.

મહિમાહ મેનાના નાદ, ઝાંઝર ઝમકેરે.

“ નવપદ્મવ વાગા ધરી. પયરંગી શીરેપાત્ર,

દાગ લાગ સાધીરમે, મહનરાજ મહાભાગ્ય,

લહેરી લાલાથી રમે વલનાઓ લાડમાં, પ્રિતી ગુલાલ લાલ છાપ મયો.

શું નટવર.

(૩૭)—અશ્રુમતી—

શું માયા અજબ હરીની, નહિં નીલ નભે મોટાધ,

નથી ખમર એક ધડીની, પાર રહે પસતાધ,

ઠાળે, ચોપટ, બાજી, ખીછાવી, જીવ સોગડીયો લાવી,

દેત દુઃખ સુખ પાસે ખેલાવી, નર વા નર ખાલી મડકી

મરે દુપદમાં ચમકાધ.

(૩૮)—વીરકમ ચરિત્ર

હાલો, બહાલો લાલા, મારા બાળા, કુંવર મારા મલા,

કુરોને આનંદમાં, લાગે સુખડું બહાડું, હાર્ય મંદમાં,

રહો માના વિસામા ચમનમાં, હસતા સુમનમાં,

બહાલાઓના ટુંદમાં, હાલ મહાલો. મામાના સુવનમાં,
ઓહું આણે રખે રાજ મનમાં, જમ્યું થોડા દિનમાં વતનમાં બુલંદમાં-હા.

(૩૯) સરસ્વતીચંદ્ર

પરણીને પરવશ થઈ રહેવું પિંજરમાં પુત્રાવું. સુખમાં ફરતાં સ્વતંત્ર
જીવને બધનમાંહિ બંધાવું-પરણીને પસ્તાવું વળી પાછું રંડાવું.
રશ્મીના રંગ રશ્મીયા સાથે, રસમાં રસમસ થાવું.
અધર સુધારશ પ્રિતી અમૃત પીવું તે વળી પાવું.
પરણી લહાણ કમાવું સુખી સંસારે થાવું.
ભોગ તેટલા રોગ સમજવાં વિષય વીષ ન ખાવું,
મેર હળાહળ અમૃત માની, નવ પિવું નવ પાવું...પરણીને પસ્તાવું.
અગર અગરમ કેસર ચંદન પુષ્પ સુગંધી પલંગે,
અનંગ સરીખા પ્રગટદેવની કરી આરતિ ઉમંગે...પરણી લહાણ-
પતિ દેવ પરમેશ્વર પોતે સદાશિવ શંકર છે,
પતિ વીના પ્રેમદા, શું કરશે અન્યદેવ કંકરને...પરણી લહાણ.
પતિ દેવથી પરણી આખર પાપ કર્મ આચરવા.
સુધા જીવના મલીન વાસથી, મલીન અંગે કરવા...પરણીને પસ્તાવું
સ્ત્રી ધર્મરે સૃષ્ટિ એવી, પાપ ગણે તું શાની,
શિવ સાધુ યોગેશ્વર તોયે, રાખે સંગ ભવાની...પરણી લહાણ-
નહિ ગાર્ગી ખાળ કુંવારી સરસ્વતી પણ સાથે,
પ્રવિણે પણ પતીને પરણ્યાની, પીડા નવ લીધી માથે...પરણીને પસ્તાવું
સગા સહોદર વસ્તી વાડી, એ સંસારના લહાવા,
રનેહિ સંબંધિ ઠેંચાં છોડ, લક્ષ્મી લાભ કમાવા...પરણી લહાણ.
નહિ લહાવા એ લહાળા સમજી, સખી રનેહ નહિ સંતાપો.
રહું એકલી જોગી જેવી, જપું અંજના જાપો...પરણીને પસ્તાવું.
દૃઢયોગી પણ ભોગી બનીયા માયામાં લપટાયા,
અંચળ મનમાં ચગડોળી ચઢી, બલ ભલા બરમાયા...પરણી લહાણ.
સુંદર વનની કુસુમ કળી તું, બની હાર હૈયાનો,
રસીક તણે હૃદયે વળગી કર સફળ હેતું જીવ્યાનો...પરણી લહાણ.

(૪૦)—કમલતા—

રસ બચું આ જોમન જાપ, રસીક રંગીલા વિના;
અંગ બર્યો આ રંગ સુકાય, રંગી રંગીલા વિના;
“સુંદર ખાગ શરીરનો, ખીંચ્યો છે નવરંગ,

અંગે પ્રવાસ ઉડતા, માળી જ્યાં અનંગ”
કુલ પ્રેમ રૂપી કરમાય, ખીલાવે કાલુ, ભોગી રંગીલાવિના—રમ.

(૪૨)—મીરાંભજન—મનન પદ.

નીત નીત ભજ્યે તારૂં નામ, તારૂં નામ, તારૂં નામરે.

પ્રેમ થકી પ્રભુરે મળ્યા હોજી.

અન ન આવે, નેણે નીંદ્રા ન આવે, સેજલડીએ પધારે મારા સ્વામ,

આની તીરે ગંગા વહાલા. પેલી તીરે ચમુના વહાલા,

વચમાં ગેઠણીયું રૂંડું ગામ. રૂંડું ગામરે—પ્રેમ.

મીરાંબાઈ કહે, પ્રભુ ગીરમરના ગુચુ,

છેલી બાકીના છે, રામ, રામ, રામ, રામ, રામરે—પ્રેમ.

(૪૩)—ભુલભુલૈયા—

તેરી મેરી જોડી બની, પિયા પ્યારેપે જાડું નિસાર;

તેરી મેરી જોડી બની સુંદરીયા, પ્યારે આ જાયે વારી,

મોરી જન નૈનાસે નૈના લગાવો, મુજે ભારેસી સાડી દીલાનારે.

જસમે ગોટા કીનારી મસામે, તુજે ભારેસી રીડી દીલાડું.

ધસમે ગોટા કીનારી મસામે દીલગર, સુંદર, મનકર જન, લે સામાન;

ચલ દોકાનમે કુરબાન. કુરબાન, તેરી મેરી.

(૪૪)—ખુને નાહક—

માનો માનો માતરે, પ્યારી બતીયાં.

જન નાહો દીપાવે તુજ છતીયાં, એક બતીયાં, સુરનીયા,

બોસા દે એક, ગોરે ગાલકા, પ્યારી જન, બોસા દે એક, ગોરે ગાલકા

ચલ મુવે, હટ મુએ હુસ તું મનહુસ મુએ,

મય જે જાડું તો પસ્તતાઈગી—દુલ્હા કદા મુજશા પાયગી,

નીકલ નીકલ ઉધરકો ચલ, ન અમ મયલદાં.

(૪૫)—મીસ મલકાજન. રાગ જલ્દા તાલ, દાદરા—

કમર પતલી લયક ચમ પ્યારીરે, નૈના રસીમે છુપાવ મતવારીરે; કમર.

ખુદાને દિલ થે દિયા નજદ એ વધાકે લીયે;

મિલી હય આંખ તો દિદાર દિલ રૂપા કલીયે,

બચન સામા લિયે, દિલકો જરા ખુદા કે લિયે,

નાજુક બેયાં ગોરી કલેયા, મેરે પીયાકી થે આહય ન્યાસીરે. કમર.

(૪૬)—સૌભાગ્ય સુંદરી—

અરે કાઠ આવો પ્રીયાને મનાવો(ર) મારું દીલડું ચીરી બોલી બતાવો

અરે પ્રીયા મારો નહીં પ્રેમ હાણુના બાણ.

તારે મન હું તુચ્છ છું તું મારે મન પ્રાણ.

મને તપતીને નહીં તપાવો લાગી અગન યુગ્મવો બોલાવો લોભાવો,
પ્રાણ પ્રીયા રીઝાવો માફ દીલકું ચીરી ખોલી બતાવો (૨)

(૮૬)—ભીષ્મપતામહ—

જગમાં મેં જોયું દુષ્કરમાં દુષ્કર નારી વથ કંચીરે.

લાખ ટકાનાં લાડ લડાવો આપો ધનની કુંચી.

ફલ સૈયામાં રાખો તોપણ કહેશે મુજને ખુચીરે--જગમાં

સુવર્ણ ક્યારે કસ્તુરીનું ખાતર દમ પોષાય

અમૃત પાશે તોય લશણની ગંધ કદી નહિ જાયરે--જગમાં

હાથીપર અંકુશ કર્યો કરી ઘોડા કાજ લગામ.

ત્રી અંકુશ કરવા ટાણે શું ! હરી ગયો તો ગામ--જગમાં

(૪૭)—સરસ્વતિચન્દ્ર—

હું પાંખું કદી નહિ પીડા ધરું નહિં શીરે કદાપી સંસારની,

રહું બાળ કુમારી, સદા બ્રહ્મચારી ભક્તિ કરું વિશ્વાધારની.

પ્રિતી તણાં પીંજર ત્રિપે પરવશ થઈ પડવું નહિ....,

સંબંધીએના બંધની બેડીથી તન જડવું નહિ.....

આ નાટકી સંસારની, દુઝા મહિં મરવું નહિ,

અમૃત ગણીને વિષય વિષ પીવાનું મન કરવું નહિ.

જુડી માયાના અંધારામાં હું પડું નહિ, રહી વાત હૃદય વિચારની

(૪૮)—સરસ્વતિચન્દ્ર—

પ્રિતી કરીયું, તરઝોડી પરદેશી...હાં છોડી પરદેશી, (૨)...પ્રિતી.

કંઈ દમ અહો બમર કુમુદને, હો છોડી પરદેશી હાં છોડી (૨)...પ્રિતી.

પુરી પંખીણી પ્રેમ પીંજરમાં આખર પાંખ મરોડા પરદેશી,

હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી .....પ્રિતી.

ત્યાગી કુમદ વન, બટકીઓ બમરા, આબ્યો અકિ શું કરી દોડી.

હાં દોડી... ..પરદેશી.....હાં.....દોડી.....પરદેશી.....પ્રિતી.

હીડીજ હીડીજ પંખી. મુસાર રેન રહિ છે, હવે થોંડી, પરદેશી

હા થોડી પરદેશી.....હા થોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

(૪૯)—માલતી માધવ—

ધ્યો સુંદરી સુમનની માળા, જમ કહેજો પ્રણામ અમારા;

માળા નહિ પણ વરમાળા, સુંદર વર જો...શરમાળા.

મુખ દર્શનથી મન ચોરી (૨) ચિત્ત હરી ગધ બાળ ચક્રોરી,
-તમે કિશોર એ નવલ કીશોરી, મટકે મોઢાં મટકાળાં...લ્યો.

(૫૦)—માલતી માધવ—

ચાલ...ચાલ...ઓ...અલબેલી, વળી વળી પાછું જુવે શું પ્રેમધેલી,
તારા ઉરમાં આનંદની હેલી, સાહેલી, તારા ઉરમાં આનંદની હેલી.
મળ્યા હવે ભેગા, ચંપો ને ચંપેલી.....ચાલ ચાલ.
મારા પગના ઝાંઝરની ખીલી, વારે વારે પડતી ઢીલી;
(ખિલી જેવી ઢીલી, એવી તું એ છે હઠીલી, હવે ચાલ ?)
(આ આવિયે છીયે).....ચાલ.

(૫૧)—માલતી માધવ—

નાનકડી નાજુક નાર, હું-બહુ નાનકડી-બહુ-નાનકડી. (૨)
મારા, બહાલાની છું લાડકડી (૨) બહુ લાડકડી (૩)
આંખ તણે પલકારે પટકું છું લાલને-
નાની શું સમજે બહાલાના બહાલને,
હું તો બહુએ સમજી છું, જાણી ભોળો ભરથાર તું બહુ માથે ચડે
(૩).....નાનકડી

(૫૨)—અગતસિંહ

હું છું રંગીલો જુવાન, ફક્કડ અક્કડ ચાલું આમ.
જાણું છું વિદ્યા, તમામ, રસિકલાલ મારું નામ.
અંદાના રૂપ આગળ માનો, કામદેવ પણ તુચ્છ.
કંઈ કામની શીદા થાય છે, જોઈને મારી મુચ્છ,
એકકો છું, વિદ્યામાં તેથી, પંડીતમાં પંદારિં.
કસબી પુરો ગાવામાંહી, રાગ રાગણી ગાઉં.

(૫૩)—મીરાંબાઈ—

હું બાઈ તું બેઠો થાને શું સુતો સોડ તાણી, સમર રામનેજ,
રામ નામ છે બવાબ્દી તરવા બજને સારંગ પ્રાણીરે, અવસર કામનેજ
મારા મારા શું કરે સુત પિત દારા દેહ
બજન હરિતું જીવમાં દુર્લભ પામી દેહ.
સુરખ મનવા મોટમ માની માયા માંહી મોહ માંને, મરણ માથે છેજ-હ,
કિતમ અવસર આજે આવ્યો, જોડો જાણીસ ખોમાં હીરો હાયે છેજ

(શ્રી રામચન્દ્રને વનવાસ જતી વખતે કૌશલ્યાએ રોકવા કહેવું તેનું)

(૫૪)—ભજન—

આજ રહો મોરે પ્યારે રઘુવર, આજ રહો મોરે પ્યારે—રઘુ.
જો તુનકે બનઆસ દીયો હે, કરીયે ગમન સકાલેરે—રઘુ.
રઘુવર કહે સુનો મેરી જનની, યહ વ્રતનિયમ હમારે;
અખ ન રહું ધર માત કૌસલા, દશરથ બાચા હારેરે—રઘુ.
સિતા સહિત સૌમિત્રા નંદન, બધે કુંડુંબસે ન્યારે;
તુલસીદાસ પ્રભુ દુર ગમન કીયો, નયન વહે જલધારેરે—રઘુ.

(૫૫)—મુરદાસ—

આ તારાં વચનો સારાં સ્નેહે સાંભળતાં.
જ્ઞાન્તિ પામ્યું છે મન માહરેરે આજે—આ તારા.
જગની જગજગમાંથી બળતો બચાવ્યોજી
ધન્ય ગુરૂ ચિન્તામણી ધારેરે આજે.—આ તારા.
ભક્તિ ભગવાન કરી કરતાં હમેશાંજી.
થવાતું ત્વરાએ શુભ તારેરે આજી—આ તારાં.

(૫૬)—અનસુયા—

આંખ વિનાં અંધારે રે સદાય મારે આંખ વિના અંધારે.
કોઈ કહેશે લાલ લીલું, આ ધોળું ને આ પીળું.
મારે મન સધળું કાળું કાળું રે (૨) સદાય
કોઈને જગ લાગે સાઈ. કોઈને લાગે નડાઈ, મારે મન જીવનર
પાઈ પાઈરે—સદાય

(૫૭)—નંદખત્રીસી—

આ સ્વપના સમ સંસાર સમજી ધ્યોને આજી.
કુર્લભ માનવ અવતાર, અવની મહી ઓરાણા,
આળપણું રમતા ગુમાવે, જીવાનીમાં લંપટપણું બાવે;
વૃદ્ધપણાએ જીવ લોભે તણાએ રટે નહિ કીરતાર રે,
મરણુ શ્વાસ જવ ચાલુ થાયે કૃત્ય કુંડા નજરે કિબગએ;
પીડાય ભારે, પસ્તાય પાપી તારે, આંસુ વહે ચોષારે;

(૫૮)—પવીત્ર લીલાવતી—

અવર મદન અલખેલો, આતો અવર મદન અલખેલો. અ.
શરદ પુનમના સુધાકર સરખો આજ નગરમાં ઉગેલો. અ.
મનોહર કસ્તૂરીયા મૃગ માદક જોડી ઝરખે ઝુકેલો. અ,
હું નીરભાગી નાયે તજી મને વેશ્યા અવાસે વસેલો. અ.

ધન ગણ્યાંકા ધરણીતલ તુજને પ્રીય કર્યો મમ પરણેલો. અ.
ચંદ્ર ચક્રારને મધુર મેષ સમ મુજ મન રંગ રહેલો. અ.
મહિયારી વેશે નાહં જણે, મમ છગ છેલ છપીલો, અ.

(૫૯)—સુરદાસ—

અરે રંગ જે લાગ્યો તે લાગ્યો, શિદ સોવે ફરી જે જાગ્યો...ટેક.
હંસોની ગતી હંસો જણે, કાગ ન કાંઈ પીછાણે,
ધાવ રહિત ધાયલની ગતીને જગમાં ક્યાંથી જણે...અરે.
દરદી વીણુ દરદીની દશાને લક્ષે કાઈ ના લાવે.
સુર જનનનો રંગ ના ઉતરે, અમિત ઉપાધી આવ્યે...અરે.

(૬૦)—મીસ ગોહર—ભૈરવી ઠુમરી. તાલ ત્રીતાલ—

નાહક લીયે ગમનવા મોરારે, મોરા નાહકલીયે ગમનવા મોરારે,
જખસ ગયે મોરી શુદ્ધ હું ન લીની ખીતો જાત જાત જોખનવા. મોરારે.

(૬૧)—મહામહાસેન—ગજલ, કબ્રાલી—

ખુતોમેં ક્યોં યે જ્ઞાને, કિખરી આઘ હોની જાતી હે.
કે ઉનકે કમજોમેં સારી, ખુદાઈ હોતી જાતી હેં.
મેં ઉનકો પ્યાર કરતાં હું વો ગાલી મુજકો દેતા હે,
બલાઈ કરતા જાતા હું ખુરાઈ હોતી જાતી હે,
મેં ખરસોંસે કદા થા, મુદતોસે રહે ખયકે,
ખુદાકા સુક હે અખ તો. રસાઈ હોતી જાતી હય,
અગર મીલના નહિ મંજુર થા, તો સાફ કહ દેતે,
યે ક્યોં દરપરદાહ હમસે, ખેવકાઈ હોતી જાતી હે.

(૬૨)—નંદખતરીસી—

મન જુલાવે, મન લોભાવે, મન ચકડોસે ચકાવેજી,
શુદ્ધ પવિત્ર નિર્મળ આત્મા, કાદવે રગડોળાવેજી,
જોવાનું તે નવ દે જોવા, નહીં જોવાનું ખતાવેજી,
અમૃત મુકી વિષયને વળગે, નરક મહીં લોભાવેજી.
વાર વનીતા વિશ્વ મહીં, છે કોઈ ગોરી, કોઈ કાળીજી.
ત્રપતી છે સંતો મહીં, નથી સુખકર વદા બાળીજી.

(૬૩)—મીસ ગોહરજાન રાગ જુલ્હા, તાલ દાદરા—

આનખાન જ્યા મેં લાગી, પ્યારી ચિંત ક્યોં દીયા, આનખસી ફેસી-સી
પડન લાગી હમકે પંચા બાલા મેહરખાન સૈયા
દુમ ખીન મોહે કલ, ન પડે તુમરે કારન જાગી—આનખાન જ્યા મેં

(૬૪)—મી. મહમદહુસેન. રાગ યમન કંઠ્યાણ, તાલ લાવણી—
અખ નાખને ગિરધારીરે હમારી તેરી, ગિરધારી વનમાલી—અખ નાખને
સાલ દુશ્સે આપતો આડે હમે ઉડાઇ કારી કમરીરે હમારી તોરી.
(બોલો મોર મુગટવા લેકી જય)

(૬૫)—કેશર કીશોરી—

અરે દુન્યામાં પ્રેમી ક્યાં બધે મતલબની ચારી છે. અરે.
ખીચારા કોઇક સાચા પ્રેમી, તેની તો ખુવારી છે. અરે.
સાખી } પોપટ જેમ પદ્મતે અચરે અચરે રામ;
          } મુરખ જન તેમજ બકે, પ્રેમ પ્રેમનું નામ.
ક્યાં છે સાચો પ્રેમી હા, ક્યાં તે સાચી પ્યારી છે. અરે.
સાખી } પ્રેમી પ્યારી કરી મરે, પ્યારી મરે મીજન,
          } પ્યારી પીયુ પીયુ કરી મરે, પ્યારા રંડીયાન,
ગયો સ્વાયાનો વખત હા, દમલગાજી નીવારી છે. અરે.

(૬૬)—ઉદયભાણુ—

અહો દિલદાર જરી દેદાર દિવાનાને દેખાડોને
અરે લટકી અધર પટકી મરે પટકી જીગર ખટકી
અરે આધાર મુધારસ સાર ચતુરાને ચખાડોને—
મુખે અટકી મધુર મટકી અરે છટકી અધર છટકી
સાખી } “દલની થાપણુ ઓળવી, ઘટે ન કરવી ધાત;
          } “પ્રાણુ કહો તો પાઠવું, વાલમ કરવા વાત.

(૬૭)—મીસ રુચનખાઇ—રાગ મહાડ, તાલ, દાદરા—

પીયાસે સખીરી નયનાં વજો અરે હાં. પીયાં.
અમી હલાહલ મદમરે, સેત સ્યામ રતનાર,
મરત જીવત ઝુકઝુક પરત જીહી ચિતવલ છકવાર—પીયા.

(૬૮)—ખુખમુરતખસા—

હારે કાંઇ ખાંડા, સિપૈયા લુભાય ગયો.
હારે મોરે જીહ્યામે, સમાય ગયો—હારે
તન મનખારા જોખન પ્યારી હખખ વારંજી વરવા.
સૈયા દિવાની બાબા એકે, સોહાયે ગયો—હારે
કાંઉ ઓર કુંજ સુંજ નાહિ, અવશી અજક દીખાયે
મે બસે નયને મેં મોરે રાખું પલક લુપાવે.
યા અખલો હે ધ્યાન એહી, ઉનપર કુરખાન ગઇ.
તન મન ધન વાર હજી લુખાલી, મોરે મન લુભાય ગયો.

(૬૬)—પુષ્પસુરતબલ્લા—

હુવે આધ કાટ, મીલા ડીનપાટ, મધ તેરી, મેરી જોડી. (૨)
 ક્યથી ડાલીથી લુટ, માગે ડાસનકા લુટ, કબી લાવે ન સુટ,
 તો જાએ મહમ હર અયસી બનીથી ફેશન પેલોટ.
 મુજે તો મેરી જોડેને સમજાયા ભોટ ગધ ધરસે બલા,
 પાપ સરસે ટલા. “અબ તો વોહ ટાપી-અમ્માના વોહ પુરાના,
 જામ સજા કે; કરેંગ હાદ. વાહ.

(૬૮)—જાળધર સતી વૃંદા—

જા. જા, અલી, શરમાવે, જાને હાલી, સતાવે રીખાવે શું આમ.
 પીયુ પખી વિષુ યૌવન ઉપવન સુનું.
 રસના ભોગી વિષુ, સરવે સુનું...સુનું.
 મદ ઘેલી અહીંથી જા જા, રસથેલી અહીંથી જા જા.
 લટકાળી, ચટકાળી, મટકાળી, મતવાળી..... જા. જા.
 બિચારી પ્રેમજરો ક્યાં ઉભરાવે, નાવલિયા સંગ બાલા ઝરણું ઝરાવે,
 મને જાને સતાવો (૨) મન મુંઝાય, અઠગાય તરસાય દુઃખી થાય. જા જા

(૭૧)—આછરાવ પેન્દા—

જોખન રંગે રંગાતી, છાતી, સુપકવ અનાર.
 જાતી સુપકવ અનાર, હિરાનો હાર, શોભીત સુખકાર,
 કટી કેશ બારે લયકાતી, વાયું વેગથી, હું વહી જાતી.
 ગાલ આ લાલજા, રંગીલી રસીલી છપીલી હું નાર,
 હશે પુનઃજાળી કોઇ મને ચાહનાર.....રંગાતી.

(૭૨)—મુદ્રાપ્રતાપ—

સતી તથાં સુખ સૌ પતિ ચરણે પતિ વડે ચુડી ચોટલો (૨)
 પતિથી રહે અજગી પીયર તે પાપનો બાંધે ચોટલો : (૨)...સતી.
 પીયરનાં પકવાન નકામાં, મીઠો સુકો સાસરીયાનો રોટલો (૨)...સતી.
 મહીયરના રંગ મહેલ નકામાં, રૂડો અઢી ગજ સાસરીયાનો
 ચોટલો (૨)...સતી.

(૭૩)—મુદ્રાપ્રતાપ—

ગીત વખતનાં ગાવાની ગત, પુછી જુઓ ગાનારાને.
 જેવું તેવું ખાવાની ગત, પુછી જુઓ ખાનારાને.
 મહાજન મોટા થાવાની ગત, પુછી જુઓ થાનારાને;
 વિષુ બોલાવે જવાની ગત, પુછી જુઓ જનારાને.

ધાડ પડે તો ધાવાની ગત, પુછી જુઓ ધાનારાને.
જેને તેને ચાહવાની ગત, પુછી જુઓ ચાહનારાને,

(૭૪)—મુદ્રાપ્રતાપ—

સખી કોમલ ટોકેરે, ટીકુ ટીકુ સાદ કરી-ટીકુ સાદ કરી (૨) સખી.
શુભ શુકન વિલોકેરે, હેયે બકુ હેત ધરી (૨).....સખી.
પતિને મળવાનીરે, આતુરતા છે મનમાં ધણી.
હોંઝ હેડાની છાનીરે, પુરી થારો ઓરમણી (૨)
પુણ્ય પુર્વના સાચારે રૂડા નર વરને વરી
સખી આપણુ પાછારે, હવે ક્યારે મળશું ફરી (૩).....સખી.

(૭૫)—મુદ્રાપ્રતાપ—

ઉભાં રહો ! ઉભાં રહો ! ઉભાં રહો જરાય ! ઉભાં રહો જરાય !
ન મારાથી ચલાય... .. ઉભા રહો !
(કેમ શું ! જયું) વાગ્યો કાંટો ઝીણો; તેથી ઉપડે ન પાય.
અરરર.....હુઝ બહુ થાય..... ઉઠું ? ખુબ બળે લ્હાય,
બાણે પ્રાણુ મારા બાય...અરર ઓય...ઉભા રહો.

(૭૬)—બુદ્ધદેવ—

તું છાની છાની નયન તલસાવે સખી જ્ઞાને.
તું ધીમી ધીમી પ્રિયતમ પાસે અલી જનને;
તું ધીમી, ધીમી (૨)—તું છાની
રસકુંજની વિહારી, તું છે શાણી સુકુમારી,
વહેલી અધરસુધા જઈ પાને, તુ વહેલી, વહેલી (૨)—તું છાની
હાં, હાં, મીઠી દષ્ટિ મીલાવી, હાવભાવથી રીઝાવી,
રનેહ રસમાં ભીંજવી સુખી થાને,
રસિકડી તું રસમાં (૨)—તું છાની.

(૭૭)—બુદ્ધદેવ—

કુલની પાંખડી લ્યો પ્રાણુ—કુલની.
મણી અંતરની ઓળખાણુ—કુલની.
સ્વામ સલણા, અમ ધર આવ્યા, શા કરીએ સન્માન;
નાથ નગિના પરિમલ ભીંના, મન માન્યા મેહમાન—કુલની
ઝાઝું શું કહીએ સમજીને, સખી નયનના બાણ;
વમળ કમળ આ સરોવર જળનું, ભોગી બમર મુળથુ—કુલની.

(૭૮)—બુદ્ધદેવ—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા-વધુ ઝુરે વનમાં.

વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં. અતિશય બળી રહી મનમાં-પિય
ખીલતી આ કળી કુસુમની, ભોગી વિના કરમાય
કુલતી આ લલિત પાંખડી, ભોગી મધુકર વ્હાય-પિય.
આજા રસાળી અંતરે આકુળ વ્યાકુળ થાય;
નત્ર નવોદા નોત્તમ રમણી, રસિક નરવર વ્હાય.
કંસણી દુઃખી થતીરે, કામળ માનસ ઉપવનમાં-પિય.

(૭૯)—ધુન્દ્વદેવ—

વિષથી ભરેલા જગમાં, અમૃત બતાવો સાચું,
ચાની પકિત સહુને, વિનવીને ચાચું—વિષથી
કોઇ કહે ચન્દ્ર પાસે, કોઇ કહે સ્વર્ગમાં છે,
દેવો મથે દરિયા વાંસે, પાણી જોઇ પાછા નાસે;
મરુસે બૂલ્યા છે સધળા, મને પણ એ લાગે કાચું—ચાની.
અમીનો ઉછળતો સાગર, સુધાભર્યો રસ રતનાકર
અનુપમ સ્વર્ગીય સાકર, મળે પ્રભુપદ રજ પાસે.
પરીક્ષાને જો હરજો તો, પ્રેમી થઇ તપાસો સાચું—ચાની.

(૮૦)—પિતુભક્ત પુંડલીક—

મને તું મૃદુ કર શાણી, વચનપર ફેરવ્યું પાણી.
ખરે હું ફર છું પ્રાણી, ગુન્હેગારી અમારી છે.
લકંગા છો ધુતારા છો, હગારા આપ છો પુરા,
અધુરા લે ચના બારો, હૃદય માંહિ કટારી છે.
લકંગો છું ધુતારો છું. પરંતુ દાસ તારો છું.
જગતના પાપની ઉપર. અખતારી હમારી છે.
જણ્યા રાંડે રતન જેવાં. ખરેખર આપને બેટા.
લડે છે શીંગલા ઘેટા. બચકરતા ચનારી છે,
અમે મસ્તાન પંખીડા. અમે મ્હોખત તણા કીડા.
વડીસો પણ હતાં એવાં. કપ્પુલાત એ અમારી છે.
રૂપાળી જોડ છે જામી. ટળી બાપા થયા સ્વામી.
રહી ના લેજ પણ ખામી. કહો. (આ)છેડ સારી છે.
ધનરો તો નથી લીધો. રશીલી આજ નખરાનો.
હવે ના તલસાવ. ના ખારી વિરહની આ બિમારીછે.

(૮૧)—વિષ્ણુવેદી—

સુન્દર જામળીયા, નામ જપીસ નિલ તારું—મં.
મનહરના મળીયા, કાથી કરવત ધારું.—સું.

શામળા શબ્દગાર તમારા, કાળજી હું કામજીગારા;
 વીનવે કરમરી દીન દારા, દર્શન દો દીક્ષાર તમારા,
 ક્યાં હું, કહું કુંઝ મારે, સુન્દર શામળીયા.
 આસપાસ નહીં વાસ નિહાળું, આહાહા, ત્રિશુવન બારણ કાળું;
 નિરખું નહીં સુખકુંઝારું, જામ હીમાલય ગાત્ર હું માળું,
 શાક્ષી દેવ દયાળું,—સુંદર શામળીયા,

(૮૨)—હરિશ્ચંદ્ર—રાગ ભૈરવી—

રતિ એક સ્વપ્નાં, મયને બદ અય પ્યારે, આજ દેખા.
 જાય પહુંચી મય એકદેશસે, હય રાજ્ય દુર હો જાતે ઉસકા તાજ દેખા
 જાતે ઉસકા તાજ દેખા, હુંટ જાતે સખ તાજ દેખા,
 સુખપર પરતે ગાજ, દેખા—રાત.

રાજ તારાજ દેખા, તાજ મહુતાંજ દેખા,
 રાજા રાજકો આંદામે, અથે સરતાજ દેખા.—રાત.

(૮૩)—કંસવંદ—

રમીએ આનંદમાં દરિ રસ સંગમાં રહી રંગમાં-ખંસીનાદ સુશી
 સુતી જાગી, નીંદ ખીક બાગી, બીજી પ્રેમ રશમાં—રમીએ.
 રહી આંદની પ્રકાશી શરદ પુનમની.

રંગે રસ ખેલો, સંગે સુંદર સ્યામની.

“સુખદ સંગ શ્રી કૃષ્ણનો, સુખદ શ્રી જીવન,
 સુખદ શરદની આંદની સુખદ સદ્ગુણ જીવન”——રમીએ.

આતી અહજુર મહિ, નવલ કુશલ કળી,

રેન્ને લાલા બારમાં, રશ લેતાના છળી.

પ્રિયગ શર્પસ ચતાં સમ્યું, દેહનણું, અભિમાન,

વિસરી હું પોતાતણું, ગોવિદમાં ચલતાન,

આવો આવો ને આજ, રસ ઝીલીએ, રંગે રમીએ મલ્યા મોહનજી

શાસો ન અળગા ઘડી જમજીવનજી, રસ ઝીલીએ, રંગે રમીએ

મલ્યા મોહનજી—રમીએ.

(૮૪)—કામલતા—

પિયુ પરદેસીને કહેજો પ્રણામ હમારા, [૨] કેજો કે ગદ્ય તુજ દારા-પિ.

કહેજો, મને તજી દીધી તેમ ખીજીને તજશે નહીં.

કોઇ પ્રીતી વસ અમળા મિચારી, ભોળીને હમશે નહીં.

કહેજો, તને સંભારતી, વિષપાન એ કરતી હતી.

એલો નીકળતાં ધાસ, તારં નામ એ જપતી હતી,
કેએદેદાસી થઈ અન્યનમમાં, સેરીક પીયુજ; કામળચરણ તમારાં-પી૦

(૮૫)—ઉદયભાષ્ય—

અલખેલા લકઠાળા બહાલા, પ્રીતમ ઠાકોર મારે મન વશીયા.
રસથેલા રીમાળા બેઠા દેહના દેવળ મંદિર રંગ રસીયા.
પ્રીતી પંચામૃતે પાતળીયા પખાળું વચનને દુલહે વધાવું,
હેતના હીંચોળે હળુ હળુ હીંચાડું હોસે હસીને હસાવું,
ઝંગાર સજ સજવું આવે ભોજનની થાળ ધરાવું.
હઠનું કચુંબર રીશનું રાષ્ટવું, ચામડાપ ગટણી બેઠમ શાક રાષ્ટવું;
બરશી પેડાને મહેસુર પ્રેમ ભાવનાં, ધારી કચોરી પુરી શુદ્ધ રોહ વાસના
ભાવના બુખ્યા હઠયા, દેવલા દે વાસના, પેંડા પરસાદમાં બેચું છું.
ઉલ્લાસના-અલખેલા

(૮૬)—પુરશીદ અરનીગર—

આલમમેં હય બુખી સારી પયસેકી બાબાબાપ બેટા જોર પ્યારી પયસેકી
અલતદારી ઇન્જતદારી પયસેકી, જહાં દેખો વહાં મારામારી પયસેકી.
પયસે લાના, જયસે પાના; દુઃખ ઉઠાના સુખ ઉઠાના.
સર કટાના જીસે જાના, તખ્તો આના પયસેકા,
કચેસી ખારી, ઝો લાચારી, ખીદમતગારી, તાબેદારી;
સચો—મકાકારીએ કમાના પયસેકા.

અદના આલા, બનીયા લાલા, બચ્યા વાલા,
દેખા બાલાં સબકો વાલા, ઝો દીવાના પયસેકા.
છોટા મોટા ચચ્યા બેટા, શાલુ ગોટા, ચાલી લોટા.
ડુંડી શોટા પીના ખાના પયસેકા.

(૮૭)—મી. મહમદહુસેન. રાગ-હાદરા, કહાઠવા (મીઠા ઝહેર)—
અટારીયાપે ગીરારે કપુતર આધીરાત. સુન સુન સુન બાલુ હમ તુમ
સોવે સંગ સાથ,
નહીં નહીંરે દેવરા સૈયાં તો જાગે સારી રાત. અ.
સુન સુતરી બાલુ સૌયાકો દીજો મરાય.
નહિ નહિરે દેવરા સેજેકી સોબા મોરી જાય.
સુન સુન બાલુ હમતુમ ખાવે સંગ સાથ.
નહિ નહિરે દેવરા છતરી ધરમ ધટ જાય; અ.

(૮૮) — પ્યારા સાહેબ રાગ ભૈરવી. તાલ ત્રીતાલ —
અરે જોખનવા ચાર દીના દીનો સાથ,
જોખન સત જખ જત બધ મુખ મોડન લાગે-કદર મોરી કહું
ના પુછી ખાત—અરે જોખનવા, ચાર દીના દીનો સાથ.

(૮૯) — ધના ભાગત — ભજન —
રામખાણ વાગ્યા હોય તે જાણે, ઓલ્યા મુરખ મનમાં ન આણે.
ધ્રુવને વાગ્યાં, પ્રહલાદને વાગ્યાં, કરી ન બેઠ્યા ઠેકણે.
ગર્ભવાસમાં સુકદેવને વાગ્યાં, એવું વેદ વચન પરમાણે—રામ
મોરદવજ રાજાનું મન હરી, લેવા, મહારો વહાલો આવ્યા જે ટાણે.
લઈ કરવત મસ્તક પર મેલું, પત્ની પુત્ર બેઠ ટાણે—રામ.
મીરાંખાંધ ઉપર કોપ કરીને, ઓલ્યો સણોજ ખડક તાણે.
તેરના પ્યાલા મહારા ગીરધર લાલે, આરોગ્યા અમૃતને ઠેકણે—રામ.
નરસીંહ મહેતાની હુડી શીકારી, વહાલે ખેપ બરી ખરે ટાણે;
આગળ સંત અનેક ઓધાર્યા, એવું ધના ભજત કિર આણે—રામ.

(૯૦) — કબીર ભજન — પદ —
રામ સુમીર, રામ સુમીર, રામ સુમીર બાધ-
રામનામ સુમીરન ખીવ, ખુડત બવમાઢી. રામ.
ખીનતા સુત દેહ ગેહ સંપત્તી સુખદાધ-
હનમે કષ્ટ નહિ તેરા, કાલ જત ખાધ, રામ.
સુકર કુકર ચોની બ્રમત, તેહિ લાજ ન આધ,
રામનામ છાંડી અમરત કાઢેકો હો વિશ ખાધ. રામ.
અજમેલ ગજ ગણ્ડીકા, પતિત કર્મ કીને,
ચોખી ઉતર પાર ગયે, રામ નામ લીને, રામ.
સતકર્મ સજ સુધર્મ, રામ નામ લેહી,
ગુર પ્રસાદ જનકખીર, રામ કં સ્નેહી. રામ.

(૯૧) — સુરદાસ —
સેવકની અરજ સુણી, ધીરા, રાગર વિશંખે ધાવો,
દયા દીન પર, દીન દયાળુ, લાલ ઉમગે લાવો.
વૃજવલ્લભ છો, મુજને વહાલા,
કીંકર હું કશં કાલાવાલા, આ બાળકને બચાવો,—સેવક.
કરો સજવન સ્નેહ ધરીને, મદનમોહન પ્રભુ મારા,
નિરાધાર, નારીના હાથને, નટવર કરજો ન્યારા;

અવિનાશી આધાર તમારો;

અવર કોણુ છે અમારો, પરચો નાથ બતાવો.

(૬૨)—મીસ કાલીજનન—રાગ, પીલુ, તાલ—દાદરા—
પીયા બિના મૈકા પડે નહીં ચૈના પડે નહીં ચૈના,
ચાંદીકા પીંજરાં, સોનેકી મૈનાં, ઉડ ગઇ મૈનાં,
તકદૌ નેતાં, તકદૌ નૈનાં, પિયા બીના મૈકા પડે નહીં.

(૬૩)—મીસ મલકાજનન—રાગ જલ્લા, તાલ, દાદરા—
પીયા તોરી તિરછી નજર લગી પ્યારીરે;
ઝેરી તુમરે જામ સલુને, નેન જાદુ બરેકે કટારીરે;
મધબરે નેતુ તકતક...મારી, સૈન સુધ વિશ્વર ગઇ હમારીરે.
પીયા તોરી તિરછી નજર લાગે—પ્યારીરે.

(૬૪)—મીસ રોઝ—રાગ કાશી—
તેરી જલ જયા નંદખરદારી કુરતી ન લાયા ટોલકી,
બરા કટોરા દુધકા મેં ગોલું લુંપી, મેં બેટીરે જાટકી તેરી લગી ધરમકી
રેલો બેટા જાટકારે ધરકા લ અરદાર સગી બતીજીમેયકે ઉતરમયાગંગાપાર
લંબી સડક લાહોરકીરે રેલુવે, પકડા, જય તાર તાર માખે ચકર,
રેલુવે લેના છોડાય—તેરી

(૬૫)—મીસ રોઝ—રાગ, મલ્હાર, ધીમા, ત્રીતાલ—
મરજ મરજ બરસસકો આયે મેહરવા બરસન લગી પુંદરીયા
એક તો દમક દામની દમકે દુજે માર પપૈયા.
બોલન લાગે ક્યટ ગઇ મોરી નિંદરીયા—મરજ,

(૬૬)—મીસ મલકાજનન રાગ પીલુ કહારવા તાલ લાવતી—
આવોજ આવો કૃષ્ણ પ્રાનકે જગાને વાલે.
અલખ હો અવીનાશી શંભુર કેસે હો બાસી
અખિલ મંડ હૈ બ્રહ્માંડ કે બનાવે વાલે;
સંતકો શીર જુકો કીને પિત્તરશે નિરાદાર કીનો.
બસુદેવ દેવકીજીકો દુખસે છુડાને વાલે,
ગૌતમકી તિરિયા તારી પરાગકાં ભોલી બાલી,
બ્યાજ મિલે—પાપી જમ દંડસે છુડાને વાલે.
શુખ મુખ જાખન વાલે દશરથકે દુહારે
તાડીકા બ્યાધ મારે ગદમેં મિલાને વાલે—આવોજ

(૯૭)—દાગે હસરત—

આવો મીયાં બાંકે મય ચમ્પી બનાઉં, ચમ્પી બનાઉ મય પાઉ દખાઉ.
 ગરમા ગરમ ચમ્પી રહે નરમા નરમ ચમ્પી,
 બકરા હજમ ચમ્પી રહે મુરગી બસમ ચમ્પી,
 જયસા છેલા મય બના હું વયથી ચમ્પી બનાઉ.
 રોહ ગડમડ ગર કુછ કરે ગરદન એ ઉન્કી દખાઉ.
 ગલામરોડ ચમ્પી રહે જોપરી ફોડ ચમ્પી.
 પસ્તીતોડ ચમ્પી રહે ખુની ચોર ચમ્પી.

(૯૮)—મહમદ હુસેન—રાગ, ભૈરવી, કબ્જાલી

બહુ તેરા સમજયોરી, લાખનગાર; દીલ હમારા વે માનત નાહિરે—
 સમઝ સમઝ પસ્તાયોરી. લાખનગાર—બહુ તેરા,

(૯૯)—મહમદ હુસેન—રાગ ખમાય તાલ, ત્રીતાલ—

પીયાકે, આવનકી, સુનત, ખજરીયાં, બાટ મુકત હમ નેક, નજરીયાં;
 જો પીયા હમસે રસ રહેરે, હાય રહી જૈસી કારી બાદરીયાં—પીયાકે

(૧૦૦)—મીસ કાલીજાન—રાગ ગાંધારી, કબ્જાલી.

રકમ હો કબ સીશત તેરી, મધનુદીન અજમેરી,
 વહ અલીશાન દૈ તેરી, મધનુદીન અજમેરી.
 તેરે દરગાહ જો આવે, મુરાદે દીલકી વહ પાયે,
 સખી સરકાર હૈ તેરી, મધનુદીન અજમેરી
 તેરે ફરીયાયા રહમતમે, જહાન ઓર કયું અયકા ઉડકે,
 તુ કસ્તીવા કરે મેરી, મધનુદીન અજમેરી
 જમીં ઓર આસમાં તેરા, યહીનવાલા મકા મેયાં.
 પલક પર હુમ હૈ તેરી, મધનુદીન અજમેરી.
 અલાહિદીન, નિજમુદીન, ફરીદુદીન, કતુમુદીન,
 યેશોને પજ અતન તેરી, મધનુદીન અજમેરી,

(૧૦૧)—મીસ કાલીજાન—રાગ કાશી, હોરી તાલ દીપચંદી—

મોય બારાજેરી કર રંગ ડારોરી, વહ જો કહત હે નંદ
 મહરજકા હોરા કરો મોપે બારા જોરી,
 લાખ કહી જાતી એક હું નામની, કવિધ કરો ના ડારોરી,
 કર કુચન પીચકારી એસી મારી બીજ, ગમ સીસ બદન સખ સારી.
 મોજમે આ મોરી બૈયા ખરોરી મુખ મુખત પટ, ઉગાડે.

(૧૦૨)—મીસ ગોહરબાન—રાગ, ઝીંઝીડી, તાલ, દાદરા—
 મેરે હોં જીમરકી ખમરકી નહીં, ખમરકી નહીં કુછ અસરકી નહીં
 નહીં કોરેસે કટતી, હય કુદરતકી રાત ચારખ કયા ઇસ્કી સકરકી નહિ
 દીલકો લગાકર કયા ફલ પાવ ગોહર.

એસે સજનમેં, સમ રહી નહીં; મેરેં

(૧૦૩)—અસીરેહીસ—

એજ મુજે મંગવા દો જન. સક્ષમે સીતારેકી અંગીયા. એજ
 ખાલમેં લાલી, કાનમેં બાલી, મેંતો પહેંગી પ્યારેકી અંગીયા. એજ.
 મુવે દરજીને અંગીયા બિગાડી, મુજે લાદો બનારસકી સાડી,
 જીરમેં આલાહો મસાલા, મુજે ગોટે કીનારીકી અંગીયા—એજ.
 અપને સૈયાકી બાલી મેં બોલી મુજે લાદો બનારસકી ચેતી,
 જીરમેં આલાહો મસાલા, લાદો કીનારેકી અંગીયા. એજ,

(૧૦૪)—જલશા સંગ્રહ—રાગ શાહેની તાલ ત્રીતાલ—

એરી જશોદા તોસે લડગી લડાઇ તોરે કુંવરે ધુમ મચાઇ—એ.
 કાકુકી ઉચક ફુધકી મટુકીયા કાકુકે સીરકી ગાગર છરકાઇ
 બિચ ડગર મોસે રોકત નટવર ચાંદ હસત પ્યારે બિજકી લુગામ. એ,

(૧૦૫)—પ્યાર સાહેબ—રાગ-મહાડ કંવાલી—

ઓ ખાલમ મોરે, હમસે નજરીયાકા, હે ફેરી,
 મેરા જીયા ચાહે અરવા સો સો ઐરી તોરેરે. ખાલમ—હમસે.

(૧૦૬)—મીસ અચ્છનબાઈ—રાગ-ખટવા. તાલ, લાવની, હેરી

જશોદાકે લાલ ખેલે હોરી, ફેસી ધુમ મચોરી. જશો.
 મુરલીકી ધુન સુન ગોપી બિકલબાઇ, સખ મિલ બાત કહોરી.
 અંગ અંગ જુખ ન સખ સાજે ચક્ષો કીરતકી જોરો, ફેસી
 આય અચાનક ગલે લગાવત, દીયો અંગ છક જોરી.
 મારી ફંગી છોડ દે મોહન (૨) તુમહે તમિજ નહિ મોરો. ફેસી,
 ચક્રવા ચંદન અતર ગુલાલકે, ગલીયન કીચમ. ચોરી
 હડત ગુલાલ લાલ બચે ખાદર, ચલી રંગી ઝોરી. ફેસી.

(૧૦૭)—સતી દ્રૌપદી—ગરબો—

હો, કનૈયાજીરે, અમને મોહન માયા લગાડી. અલખેલા,
 વનમાં વેણુ વગાડી, અલખેલાં હો.

“અંસીખટ-પતખટ-નિકટ-નટ-પમુના-ચદુવિર,

“નામે નટવર નંદના, હરી હળધરના ચિર,

લીલી ધવિંગ લતા, ચોબતીજીરે,
લીલાં વનવૃક્ષ વેલ વાડીઓજીરે મારા વાલામજી. લીં
“ ચાલો સખી જઈએ ત્યાં, જ્યાં વસે દુનરાજ.
“ નીર ભરંતા પ્રભુ મજે, એક પંથ એ કાળ.
રસીયાજી રાસ રમાડોરે, અમને રસીયાજી રાસ રમાડો.
સમીરે સંધ્યાની આવી, સરખી સાહેલી;
આનંદે અંગે પમાડોરે, અમને રસીયાજી રાસ રમાડો.

જંશીખટ સમ ખટ નહીં, નંદ ધામ સમ ધામ
“ વૃક્ષવન સમ વન નહીં. દૃષ્ટ્યુનામ સમ નામ ”
કાનજીને માથે; મણી જડયાં મોળીવાંરે,
તારા મોડીયાનો ખડો ખડો કાક, ખમા, ખમા-રૂપાળા કાનને,
કા'નજીને માથે, પીગાં પીતાંખર, પેરીયાં કાનજીતે કાને--
કડ'ળ હેથે હાર, ખમાખમા, લટકાળા કા'નને. હો કનૈયા.

(૧૦૮)—અસીરેહીસ્—

તોરી કલ્લમલ હે ખ્યારી, તોરી કલ્લમલ હય ન્યારી;
કરો ખાત ન મોંસ સાંવરીયા-ગન.
તોરી જુલું હે કાળી, તોરે માલોપે લાલી, તોરે નૈનાંકી: જાગી
કટારીયા-ગન.

જાઓ જાઓ નાદાન, મોઢે ન ખતાવો જાન;
નૈનાંસે નૈનાં મિલાઓ મોરી જાન, એજી છોડોજી હાથ.
કરો ઓરોસે ખાત, નહી હોગી ચહ ખાત, એજી વાહ વાહ વાહ,
ખાંક સીપેયાં તુંમોરા સૈયા, ડાહું તોરે મલે સૈયા.

હાં હાં હાં માન માન માન-ગન.

(૧૦૯)—ગજલસ્થાન—રામ કન્વાલી-તાલ લાવતી—

તુને પ્રીતીકા વાવકા કરકે પ્રીયા મુસે પ્રીત લગાના છોડ દીયા;
વોહ મહેરકી અંખીયા ફેરલીની, હરદમકા આના છોડ દીયા.
જરા ઈર્ષ દીખાકે બોલો સજન, તેરે બોલોપે વાડ તન મન ધન.
તેરે ઇસ્કમેં ખોયા સાર જોગન, મૈનેઅપના બેમાના છોડ દીયા.
ઇશ આહમેં પહેલે નંદ લગા, ઓર મનકો મોરે ફેર લીયા,
અમસેં ખસે કીશ દેશમેં જ, ઈશ દેશકો આના છોડ દીયા.
જાગીરી સખી અજમેરકો, ચલ જહાં અપને પીયાકા ખાસા...હય
પીયા ખીન કહુ બાવત નહી, મૈને દીલકા લગાના છોડ દીયા.

(૧૧૦)—દોરંગી દુન્યા—

આ દાસી બનું પીકી, લગન હો જો જીકી;
નહિ માનું કીસીકી, બસ ન માનું કીસીકી;
વાઈ, વાપે તન, જન હો સુજન, કમલ મદન ફલન મોહન દાસી,
દીપક બીન કટી બીમલ, કમળપર અંગ પતંગ ન બારે
એહી રીતી રતી કુમતીકી, બસ શીકી અતનીકી નહી નકી, દાસી

(૧૧૧)—ચારા સાહેબ—રામ સીંધુ બેરતી. તાલા દાદરા.

આજ મેં લઈગી સૈયા, અપને પીવાકો જાતે ન હુંગી. આજ મૈલ.
ઈતની બિનતી મોરી માન સે સૈયા, તાબે જાંઘી મૈ તાબેદાર
હો રહુંગી મૈયાં—આજ લઈગી સૈયા.

(૧૧૨)—દાગે હસરત—

મોરી મે કનીયા, તોરે જોરે જોરે ગાલ,
મોરી મોહનીયા, તેરે લાંબે લાંબે બાલ;
મદસે હું મય મતવારી, મતવારી મોરી ચાલ;
કાંટા લગા પ્રેમકા, મય હો ગઈ બેહાલ,
આંખો તોરી મદ બરો, ડોરે, બરે લાલ (૨)
હુમક હુમક ચાલ ચલે, કમરીયા જયસે બાલ.

(૧૧૩)—મહમદ હુસેન—ગજલ—

સુનો સુમ યાર પરદેશી, બચન કયસે નીમાવોગે.
બહી એક જોરસે નદીયા, નીલેયા સુજન પડતા,
પુકારું રામ અપનેકા, લગાદે પાર મોરી નૈયાં,
હરે બજા લગા, કીસ્તી, મેરા મહાપ્રબળ હયે,
કબી અંખીયા જો બર આતી, કબી દીલ જોર જોતા હય સુનો.

(૧૧૪)—મીસ ગોહરખાન—રામ પીલુ, ત્રીતાલ—

સાંવરીયાં મન બાયોરે, બાંકોચાર,
કાહમે હજરત, કાહમે મુસા, અરે આપહી આપ સમાયોરે.
અરે કેસો હી રંગ, દીખાયોરે બાંકોચાર,

(૧૧૫)—બુદમે બહેશી—

તેરી રજાપે મય રાજ હું કસમ લે.
અબ ન સતા મુજે દામો. દીરમલે—તેરી.
અહાંસ ચલા જા, દહીકો રકમલે,
બાકી જો જર હય બેજાહુંગી કમલે—તેરી.

(૧૧૬)—નીગાહે ગફલત—રામ-પહારી-ઝી-ઝે-ટી-મત—
 હય ખારી નાચારી, નાકારી, ઔરતે,
 મનસે હોતે હયે, ખરે શયદે, હાં હાં હા.
 હરે વારી ખાચારી, બેકારીમે ઔરતે—મં
 ચારી હય ચારી દીલદારીમે, ઔરતે—મં
 કરમાખરદારીકી, માતી હયે ઔરતે—મં

(૧૧૭)—ઉસ્તાદી—રામ લગીત—તાલ ત્રીતાલ—
 તુમ ખીછડત મોહિં ચેન નહીં કવ તુમ-ખીછડત મોહિં ચેન નહિ.
 અબ કેસે કરં સુખરે પલ પલ તુમ.
 ચેહી દરજે મોહિં સદા. રંગમેં જાઉં, ઉનકે ખલલલ તુમ,

(૧૧૮)—ઝેરીસાપ—
 સ્વાવધ ખાંકેરે, નજર મોરી આગયે, ન કહું, કહે ગયે, ન કહું. સુનાગયે
 મોરી ખાલીસી, હમરીયામે, રોગ લગા ગયે;
 કયા ખખરથી કે કોઈ, તીર અદા હોતા હય,
 દેખ લેના કેહસીનોકા. ખસા હોતા હય,
 મીઠાં મીઠાં સહરાં, દરદ ઝરા હોતા હય,
 જલમેં ન નહામ, મેં હોતી હું.
 કીસેસે પુછું કે મેરે દીલમે, કયા હોતા હય,

(૧૧૯)—ખુખમુરત ખસા—
 ચલે ધરકમેં આએ જાગર પર, દો ધારે;
 ચમન આશિકકો દમખર કયું કર હો,
 મુસીખત ઝેલી ખસા સરલેલી.
 તખીયત ખેલી પહેન ગયે સરેલી-મજે ધરકકો.
 પ્રેમ ખાલા જાન તુમ દીનો મત હમરીખ ઔરાખ,
 હિરદે ખાન નયન કે લાગે, શુદ્ધ ખુદ્ધ ખિમરાખ.
 ખારી ખારી ખતીયાં કરત ધતીયાં તમેજી છતીયાં,
 લાખોજી ખારી તોરે વારી ધરકમેં.

(૧૨૦)—જલશા સંમહ—પદ રામકલી—
 ઉઠ સજન ખહોર બાઝ હરી બજન ગારે,
 પશુ પંખી જીવજંત સંત હો પુકારે-કહ;
 બોહોર હોમ બજન હર્ડ, પ્રભુ નામો તે હારે,
 સુખ ચેન સોહારે આજ સુદળ દીન તેહારે—કહ.

કરત હું કરજોડ ચીનતી તેરે દવારે,
 દુખ દરીદ્ર સંકટ મેરે પ્રભુ તું નીવારે—૬૬.
 જાકો શુભ નામ લેત પાપ મયે હારે,
 સકળ જગત સ્વામી તુંને રચી જગત ખારે—૬૭.
 મુનો જમનાથ કીયે પાપ હયે અપારે,
 સાગર ભવ કોન બેઠ દેતર જાઉં પારે—૬૮.
 શીરાજ અંતર બજન કરો તોજ પ્રભુ તારે,
 તનમન સેવા ખીન સદા રહો નીવારે—૬૯.

(૧૨૧)—અશ્વિમતી—

ઓ મારી રંગીલી દરજણુ, દરજણુ ગુલામનો ચેટારે;
 તારો જગમાં જડે ના જોટારે.
 ખવરાવું પીવરાવું હાથમાં નચાવું, વાળે રમે તું મડખડ મોટારે;
 લાહી લુંછીને પરણ્યો પરાણે, નથી હું માતખર મોટો.
 ઓ ! મારે તો જોષરો શીરો પૂરી ને સાથે સાતવાના હં, અ.
 અરે અહીં તો મજરો રોટલો ને ડુંગળી, શીરાપુરીના નો, ટાણા હં, અ.

(૧૨૨)—સુકન્યા સાવિત્રી—

એ...રજની સરદની રળીયામણીરે...રહિ ખીલી રૂપાળી ચંદની,
 આકાશે રહિ ખીલી, એ ટલિ વરસાવે અમૃત તણીરે
 રેલજમી ઉરમાંહી આનંદની હાંહારે રેલજમી એ...કરે નમણું
 નીહાળી પ્રકાશ (૨)

હર્ષધેલાં હેડ કરે હાસ જલક ગ્વેત શી જ્યાધ (૨)

સાખી { ચન્દ્ર વિના સજની નહિ રજનીને સન્માન.
 { સજની શું સમજ કરો રજનીને ગુણગાન.

(૧૨૩)—સુકન્યા સાવિત્રી—

આવો આવો હું લેવરાવું છ્હાવો, આ મારા સંસારનો—થયો આજ
 અનુભવ ભવ પારનો
 તમારા વિના બહાલું નથી કોઈ મારે, તે મટે કહું પુજ તમારી પેંજરે
 આ તે ખામડી, કે સામડી...સામડી, સામડી, સામડી,
 દોઢો માલ શું મહતીઓ બજારનો આ—મારા સંસારનો. આવો આવો.

(૧૨૪)—વિજાવેલી—ગરબો—

જીવો સખી મહીનો શુંમાર હાર ચાલ્ય ચાલ્ય જોવાને ચંદ્રમાં,
 જોને પ્રેમ લેલી લુખીના દેદાર જોને ડોલે સગી આનંદમાં;

સાખી { ધન્ય ધરા ધન્ય સુંદરી તને, ચતુર ચન્દ્ર તુજ કાન્ત,
શાન્તી પાઠ પઢાવતો, સાધીને એકાન્ત.

ધરણી પડી પતીને પાય શીક્ષા શીરે ધરેરે.

ગુણિયલ ગોરી પતિ ગુણ ગાય, શાન્તિ ચિતે સ્મરેરે,

ધરોને બહેન ધરતી માતાનું કહ્યું કાન, પ્રીતેથી કરો સંસાર સુધારસ પાન.

સાખી { ચન્દ્ર સુખે ચીરકાષ્ઠને તારાનાં મુખ સ્વામ;
સદગુણીનું મુખ બાળીને, રમે દુષ્ટના રામ.

સખી ! જ્ઞેને પતિનું માન, તેનાં ગાંધર્વ ગાયે ગાન,

પામે દેવી સમાન સનમાન રમે રામા રથીક લગ્ન તાન.

ધરણી નાર સમ ગૃહણીયે! સેવે સ્વામી પાય,

ચતુર ચન્દ્ર સમ ધણી મળે જય જય ત્યાં ઉચ્ચરાય.

(૧૨૫) — કપીર ભજન — પદ —

તુંહી રામ તુંહી રામ તુંહી રામ, તારો ચરખો ખોલે રામ નામ

ભજ તુંહીરે નીજ તુંહી રામ તુંહી;

ચરખો મારો ભજન રંગીલો, પુણીઓ લાલ ગુલાલ;

કાંતને વાલી કંલજખીલી, આકાશ નાંખે તાર, અરજ મુલુજે મોરીરે.

૩ પીંજવવા હું ગઇ, તુમ પીંજે પીંજરા બાઇ;

પીંજન પીંજેરે કાંઇ ખા ગઇ, કાંઇ દાસ ગુર સકલ બતાઇ. અ.

જળ ઉપર જળ નિપજેરે. જળમાં કીધો વાસ;

એક અથંગો મેં સુણ્યો, કાંઇ બેટી જનમ્યો આપ.

બેટી પુછે બાપકું તું અણુબયો વર લાવ;

અણુબયો વર ના મળે તો, તારે મારે ધરખાર.

(૧૨૬) — અંબરીષ —

મોહનજીને મલવા તલપે મારું ચિતરે — મોહન.

પ્રેમની આંખો, પ્રેમની પાંખો, પ્રેમના ગાકં એ ગીતરે — મો.

સાગર સંગે, સરિતા ઉમંગે; મળવા દોડે ધરી પ્રીતરે — મો.

પ્રેમે મળયું, જ્ઞાનમાં મળયું, વહેલા વગાયું, હયાં ખચિતરે — મો.

(૧૨) — નરસીંહ મહેતા.

હવે મને, હરો નામથી, નેહ લાગ્યો (૨)

ભાંગી બીડ ભવનો ભય ભાગ્યો...હવે. [૨]

આચા, મંદીર, મારે, મનથી મેં મુકીયાને, ઇન્દ્રીની ઓળખાણ મુકી(૨)

હેમ હીરાથી હાર મહેલા, જે પર આલ્યો યુકીરે...હવે.

કોના મુત તાત, કોના, માત ભાત, સરવે ક્યાર્થનાં સમપણુ રાખે
પ્રાણુ મયા પછી, પાસે ન આવે, કાઢો કાઢો, મુખ બાખેરે—હવે.

(૧૨૮)—અંબરીષ—

હસિહસિ બોલે બાળા, નરિન નરિન કરે ચાળા;

એકવાર છાની બચી, લઈ તુંને બહાલા, હસી.

હજી છે હમંજે, હજાંગ બરી શીદ કાલા;

લે પ્રીતે પકડી, લે કર પય પાન બહાલા. હસી.

મુખ કમળને જોઈ, તનમેન અતિ હરખાયાં;

જ પોઢી બાલુડાં, શરદ પુનમના બયા. હસી.

(૧૨૯)—લક્ષ્મી વિજય—

વગે બહેલા દિનમધુ બહારે, આપજેરે—(૨) વેગે.

અવિનાશી છો અધમોદારણુ, અનમેળ ગજ ગણીકા તારણુ.

કેશી કંસ વિદારણુ, કરણા લાવજેરે—(૨) વેગે,

પુર્યા પટકુળ દ્રૌપદિ સતીને, પ્રહલાદ હણી, દુર્મતિને;

વિનવું એવા શ્રીપતિ, શોક સમાવજેરે—[૨) વેગે.

(૧૩૦)—ધુરદાસ—

બોલું કયા મેરે પ્યારેકી બતિયાં, બોલું કયા મેરી છોટીસી છતીયાં;

ન ધરિ, ચેન ધરિ, રેન ચુમિ, ચુમી બદન ચયનમેં દુખી કર ડારી.

પકરી જુગલ કર, બસન અલગ કર, કિય પરહરી ડર.

છતઅધરવપર—બોલું.

“ મરોર ડારે જોરશે, મેરો કામલ અંગ.

એસે નિરદય નાથકો, મેં સુપને ન કહું સંગ—બોલું.

“ ત્રાસ બઢ્યો તનમેં અતિ, દિય કો ઘટ્યો હુલ્લાસ;

એશો જો મેં જનતિ, તો જત ન પિયુડી પાસ.”

(૧૩૧)—પરશુરામ—

જાઓ, કમારા, કામજુમારા, રથમિના રસરાજ.

ના કરો કાલા, ચાતુર ચાળા, થઈને કાલા, મધ્યેલા મહારાજ.

મનબાવે શું મોહું હલાવો, જીવતી પર શું જોર જણાવો,

હયે માનો, અર નહિ નહિ, ચાણી શું શરમાય—ના...જાઓ (૨)

હુટેપ્રીતી દોર તાણો કરી જોર, આવો, ચિતચોર, ગાંડું પ્રીતી દોર—જાઓ.

(૧૩૨)—માયા મોહિની—

રહો વર્ષોના વર્ષો મવાલી, લાવું બેરી બચ રૂપાળી,

હોય વિધવા કે ભરથાર વાળી, આવી વાંદા મેલું નાખે યાળી.
 શેઠ ? છે આ જમાનો મવાલી, કોઈ આંવી જસે ઝાડુ વાળી,
 હોય આ આગરથી આરપાર ખાલી, હોય વિધવા પણ એ મગવાળી.
 નહિં. નહિં-ઐરી લાવીશ, બચ્યા વગરની... (હાખ.....હી...)
 કેરી એઝીંતી છીંકતું, હાખછી...હાખછી...હાખછી...હાખછી.
 રાંડ નકરી કરે નાક વાલી વાત વિધોની આ કેવી કાલી,
 તારી સુરત બનાવું હું કાળો, ઐરી આપી જશે હાથ તાળી. રહો.

(૧૩૩) - બુદ્ધદેવ—

પ્રિય સરલા કેમ વિસરાયે,
 રહી હૃદય વસી પ્રમદાએ—પ્રિય.
 અંપક કળી બસે હોય સુવાસિત, મલુકર નર લોભાપો
 પ્રેમી વસ્તુને પ્રાણ અર્પતો, કેદી કમળમાં થાયે—પ્રિયે.
 અન્દ્ર આનિત એ પ્રેમ ચકોરી, અગ્નિ પ્રીતથી ખાએ;
 એજ સનાતન રીત પ્રીતની, અન્યને શું સમજાયે—પ્રિય

(૧૩૪) — સુરદાસ ભજન - રાગ ખ્યાલ-ઢૂમરી—

સામરો ન જણે મોરી પીડ, કનૈયો ન જણે મોરી પીડ, એલી પરરરરર
 મેં દષી બેચન, ગઠતી અંદ્રાખન, સામરવાને બેચો ચીર ચરરરરર
 મેં જલ જમના ભરન ગઠતી, સામરવાને છાંટયો, મોંહયે નીર
 છાંટયો છરરરરર

અંદ્રાખનમેં રાય રચો હે, હરીયાં હમારાં ચિત, ચીત, ચાહ્યા ચરરરરર
 સુરદાસ પ્રભુ તુમહારે, મીઠનકું ફેંકયો મોપે તીર (૩) વાગ્યો તરરરરર

(૧૩૫) — રમા રજુજીત—

ઉત્તમ જનમાં જેર પડાવે, જર જમીન જોર,
 સંપીલા વમતા જોયા જ્યાં, છે કોર મોર—ઉત્તમ
 સહોદર બે વિર, પપસા સોહે શીર.
 બાઈ બાઈમાં એક મિજ પણ, કરે કાળું ધોળું—ઉત્તમ
 સ્વારથળી બાજી, પપસામાં પતરાજી,
 મસ્ત બનાવે માયા જગમાં લડે પિતા છોડ—ઉત્તમ
 ધનવાનોને ધેર. રહે સર્વમાં વેર,
 રંક મિયારા હળી મળીને રહે કુટુંબ, બોળું.
 પરને કરી ફરીર. પોતે બને અમીર.
 દુરજન મનમાં જણે નહીં જે. મોત હળું ઓડ—ઉત્તમ

(૧૨૬)—બુદ્ધદેવ—

દુઃખીને ડરાવે શાને, મરેલાને મરે શાને;
 ખલેલાને ખાળે શાને, વૈરી વિધિ
 રીઝાવી સતાવે શાને, સતાવી રીખાવે શાને.
 રીખાવી જીવાડે શાને ઇમાના નિધિ.
 સંશ્ચિને કલકો દીધાં. બુદ્ધાઓ મનોહર કીધાં;
 કીધાં ત્યાં તો કાંટા દીધાં, દીનોના નિશાશા લીધાં;
 નિયંતા તેં આવી શાને, અનીતી કીધી-દુઃખી.
 ચંદનને કુસુમ ન દીધાં, સાગર જળ ખારાં કીધાં
 અમૃત કહી ઝેર દીધાં, જીવન અકારાં કીધાં;
 રમણી હૃદયે આશા, નિરશા, દીધી-દુઃખી

(૧૩૭)—સરસ્વતિચંદ્ર—

શિતળ ચંદ્ર જેવું. વદન કાન્તિમાન;
 નયન મીચી લે તું, શાન્તિથી વિરામ.
 જાણે જમ્મ બેડું એવા, ઉમળકા આવે છે
 બોલું કંઈ બોલું, ત્યાં તો શરમ ઇમાવે છે.
 કંઈ કંઈ અંતર થાય, થાય, થાય, ના રહેવાય,
 ચાલુ ત્યાં તો ચરણો, અન્યો અન્ય અથડાયે છે.
 લાગી લાગી મો રમર, હ્લાય, હ્લાય, હ્યાય, ન રહેવાય.
 જગોજી જગો બહાલા. નીન્દ્રા વીસારી ઘા,
 રાગી થઈ ત્યાગી બહાલા, ત્યાગી સમાધી ઘા.
 લળી લળી લાગું હું પાય, પાય, પાય, ઢોળું વાય.

(૧૩૮)—મહાશ્વેતા કાદમબરી—

મંજરીએ મનદે માહયુરે,
 મનગમતા મારાજ, મારા મનગમતા મારાજ,
 એ શું દીલડું અમ પ્રોયુરે...મનગમતા.

(શું આ પુષ્પ તમને બહુ ગમે છે.)

સાખી { “મનને તો ગમતું ઘણું, મુખથી કેમ મગાય;
 વીણુ પ્રીછે વીણુ પારખે, ઘટે માન મુનિરાય.”
 સાખી { “માગે માન ઘટે નહિ, જેવું જ્યાં દાતાર.
 મુખે સ્વીકારો પુષ્પ આ, ધરો કર્ણ મોઝાર.”
 અતિ ઉદાર દીલ તમ જેવું રે...મનગમતા.

(૧૩૯)—કામલતા—

મેં ફનીયાં સપળા જોઈ, કોઈનું ન દીધું કોઈ;
સ્વારસની જાળ પોરોઈ, સગપણ સૌ નાંખે ધોઈ,
આજ હોય બહાલા કાલ તેજ થાય વેરી;
અજળ સરખી એ તો, રીત પ્રીત ફેરી;
પોતાના સ્વારસને માટે, અવરને નાંખે નીચોઈ.

(૧૪૦)—મુકન્ધા સાવિત્રી—

જુલે બલબલા જૂરે, (૨) બાવીનો બરમ, કોથી નવ ખૂલે, (૨)
મુખ મન બંધે પુલાનું કુલે—જુલે,
અતિ હમંગથી કાર્ય આદરે, ધરી મન મોટી આશ;
અધવચથી વાડી છુટાઈ જાય (૨) આખર થાય નિરાશ—જુલે,
કાળ હીંગોળે આજુમાત્રનું. જીવન જોલા ખાય;
રહે દુર નિરધાર્યું મેં, ધાર્યું ધરણીધરનું થાય,—જુલે,

(૧૪૧)—લક્ષ્મી વિજય—

ધિરી ધિરી બેની અલબેલી, મનમોહન આવે, જો આવે, પ્રેમલેલી,
રહો છતી શરમાવો શું સાહેલી (૨) તારા તનમાં લાગી છે તાલાવેલી, ધી
સખિ જો પેલી કોકીલ રહી, કરતી ટકુકાર અધિર થઈ,
(કોયલડી અધીરી... એવી તું એ છે સખીરી વાહ) (શરમાવો સીદ) ધી.

(૧૪૨)—વિજ્ઞાવેલી—

ધારે તોરે અંગનમેં પુલનકી બહાર હય, સૈયાં તોરી અંગનમે
પુલનકી બહાર હય.
પુલનકે બાજુખંધ પુલનકે ગજરે, ઝીર શોહે પુલનક મહેલારહે—ધારે
ધારા કમળ ઝીર ચહેરા ગુલાબ હય,
ઝારે ઝારે ગાલ સૈયાં, જુલે ખનાર હય—ધારે.

(૧૪૩)—પુષ્પસેન પુષ્પાર્વાત—

તું જાને હર દુર હએ પણ હર હદયા માંહી,
ભિતર ટાટી કપટકી તાસો સુજત નાંહી.
ક્યા સોયા હય તું જાગ બંદે, ક્યા હોવેગા તેરારે;
ખોજત નાંહિ કાંઈ અગમ નીમકો, મદને તાકો ઘેરારે.
કહાંસે આયા, કહાં જાયગા, કહાં ડાહેગા ડેરારે;
સમતાકે કારન કચ્છુ કરશે, ક્યા જયઠા હે બહેરારે. ક્યા,
મન મેરા પંખી બયા, જહાં તહાં ઉડ જાય;

જહાં જેસી સંગત મીલે, તહાં તયસા ફળ ખાય.
ખોટી કાયા, ખોટી માયા, મતકર મેરા મેસરે,
કામ, કોધ મદ લોભ મોહ મેં, કયોં દેતા હવ ફેસરે. કયા.

(૧૪૪)—સૌભાગ્યસુંદરી—

ચાલો સાહેલી (૨) જીવનેશ્વરીના સૌ મળીને દરશન કરીયે,
કુંજ હરનારી સુખ કરનારી, મુર્તિ માની અંતર ધરીયે.
ભાવ ધરી જો પુજન કરીયે તો અવસિંધુથી તરીયે,
ચુંવા ચંદન કુમકુમ કેશર, અરચન કરીને મન ઠરીયે;
અખીલ જીહ્વાલ ને પુષ્પમાળથી માને વધાવી મંદીર બરીયે.

(૧૪૫)—મોહીનીચંદ્ર—

ચોકને આંગણે ચાંદનીરે ખીલી રૂપેરી રંમ રંગરે,
આવો સાહેલી રંમ માણવા.
હેમાં ખોલીને જોન બહેનરે વાતો કરી હ્યો બહાલની.
સાખી { બહાલા વરો વિદેશમાં, બાળા બાળે વેશ;
સૈયર શાશ્વા મોહલુ, શાણાને સંદેશ.
કુંજલડી સંદેશો અમારો, જઇ બહાલમને કેળેજરે.
પ્રીતિ કાંઠાનાં અમે પંખીડા, પ્રીતમ સગર વીના સુના.
સુનાજરે કુંજલડીને, બહાલો મીઠો મેરા મણુ,
અમને અપૂત ખાણુ બહાલા પ્રીતમ પ્રાણુ.
સાખી { સાલજો મારો સુલસલો, એંઠા જીહ્વા ખાય;
ધરની સુખડી ના ગમે, સોમન જીહ્વા ખાય.
તમારા સમજે તમે મને બહાલા, જીહ્વા સમ મિદ ખાઓજોજરે.
પીયુ તમારૂં મન માને ત્યાં જાઓ છોં, ધી બર્ધા ઘેખર-
ધેર રજીએ છે, કુસકા ખાવાને ધક્કા ખાઓજરે.

સાખી { સોજ વરસની સુંદરી, રંગમી વરસે સાહ,
મોહું જોધને મોહીરોજો, લાડકડી કરતી લાડ.
પગમાં કાંટો વાળ્યો નહિરે જીવું, હું તો નહિરે જીવું,
મારી સમી નણુંદના વીર હો રાજ.
તેડાવજો મારા બાપાજીને, જોમી જતીને તેડાવજોજી-નહિ.

(૧૪૬)—ઉમાદેવડી—

જોડો જોડો ઇખીલા, જાઓ જાઓ હડો હડીલા.

મારી સુંદાસે નવલખ લાજ.—ઇખીલી,

તમે મોટા પુરુષ મહારાજ, પાણી પહેલાં બાંધી લ્યોને પાન. મારી
વાહ વાહ વચન રસીલા, તારા નમન રંગીલા.

ગોરી ગાળે સર્વને. ગુમાન રસીલી ખ્યારી ગાળે
લાગે જોને પ્રીતીનુંજ પાન, મણે નાના મોટા, સૌ સમાન, ગોરી.

સાખી } કથન કથે જગમાં બધા, વિરલા પાલણુહાર.
} પ્રીતી ભગત બામા સદા. વચન નિભાવનહાર.

મુકો મુકો માનુંની ગુમાન, સાણાંદાસી છું તારી મુખણુ.

આલો આવો ચતુર પ્રીય પ્રાણુ.—છોડો.

(૧૪૭)—સુરદાસ—

દાસ પરે દયા લાવોરે, દયાળુ દેવા દાસ પરે દયા લાવો, ટક.

સંસાર સંબંધ તોડી, જીવ આપ ચરણે :જોડી;

હું તો બની બેઠો આવો આવોરે— દયાળુ.

આંખો વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગોથા ખાવું.

બહારે અવિનાશી આવો, આવોરે; દયાળુ.

(૧૪૮)—બુદ્ધદેવ—

મારે અંતર અંતર બગીચે ખીલી પ્રેમ કળી.

કરમાને રસથી બીની, રસિયા રસમાળી વિના,

પાંખડી તલસે વિલાસે. અમૃત મહેરામણુ વિના.

બહુ પરાગ બરી, છે સુવાણુ બરી—મારે.

અમી બરી કુંજ જેવા, સાણાંદો રસથી બીના.

ભુરકી નાંખી ક્યાં નાસો, નાથ નમિના,

આવો આવો (૨) તલસાવો જ્ઞાને વિલાસી બની—મારે

(૧૪૯)—મોહીનીચંદ્ર—

મને કોઇ મેળાવોરે, મારો દીલ દેવળનો દીવડો;

હાયરે છુતારાએ નાથ હમાવ્યારે, પીયુ મારો મુખડ મરીબડો (૨)

જો કોઇ મીલાવે, તેને મોં માંગ્યું આપું.

આપું જો માંમે મારો જીવડો. (૨) મ.

(૧૫૦)—કામલતા—

મને આવે છે ફેર જુલે માંમે મન. હો સખી.

બેસું રથમાં શી પેર, જુલે માંમે મન. હો સખી, મને.

કેં ચડી કોઇ કારખી, હું સમજું ના જોન, બહાવરી મને કરો.

લ્યો વિલાસો સુંદરી, જીલી આ સ્હેર—જુલે માંમે મન.

(૧૫૧)—સુરદાસ—

મેં બયનો છોડ્યો ભાસ, નયનો કરીને ન્યારા;
 મટ પટમાં કરજો વાસ, પ્રીતિ પ્રભુજી ખ્યારા.
 વિઠ્ઠલ બહાણું બિરદ વિચારો, આ સેવકને લેજો ઉદારી;
 ખ્યાધિ વિદ્યારી સરણે સ્વીકારી, ટાણે હરો મુજ ત્રામરે—મેં
 આખ વિના અતીશય દુઃખી થાશે, જાંદગી આની શી રીતે જાશે,
 થાશે હવે શું મબરાવે હવે શું.

જાને બનો છો ઉદાસરે—મેં બયનો.

(૧૫૨)—મુકન્ધા સાવિત્રી—

લાગી લગન તારી, ઓ લલના—લાગી.
 સુરપતિ, મતિ શું વિસારી, સુદરી સાચીથી, અધીક સુખ આપું (૨)
 પટરાંણી કરી સ્થાપું, ઉઘાપું ન વચન મનોહારી—ઓ લલના.

(૧૫૩)—સુરદાસ—

બહાણા વૃજલાલ સાથે લાગીરે લગનીયાં, માહરી મહારાજ.
 ખ્યારી છખી જામળાની સ્થાપી પટ પટમાં મેં તો.
 એની હાથે છે, મારી લાજ,

ટુંદા વનમાં શરતાં, ધરતાં, વરતાં...આ...બહાણા.
 હોડે નીત હેત ધારી, બંધુ હજધરના હું તો, સેવું છોડીને ખીજ
 કાજ. ટુંદા-બહાણા,

(૧૫૪)—માલતિ માધવ—

હા હારે, મને ઠગી, ઠગી, મને ઠગી, ઠગારે મને ઠગી; જાણીને જોણી નાર
 જોણી જોણી જાને ખુવે છે બાર,—આ છે જોટો કરાર (૨)
 જોટો જોટો ! હા જોટો.....ઠગી.....

સાખી } “ અંતર પ્રેમ વિના બધા નિષ્ફળ કોણ કરાર,
 “ એ વિષય કો દંપતિ તણો નવ સુધરે સંસાર.

આ છે જોટો કરાર... — ... .. ઠગી.

(૧૫૫)—માલતિ માધવ—

હારે, ખિલી, ખીલી, કુલવાડી-કુલે બરપુર છે (૩)
 મન માઈ મોહનને મળવા આતુર છે.
 કુમારી તારું કેવું અજબ પ્રેમનુર છે.....ખિલી.
 ચીત્ત હરનારી ચતુરા ચતુર છે
 મધુરીની વાણી બહો ! કેવી મધુર છે.....ખિલી.

(૧૫૬)—ભાલતિ માધવ—

ભાભી મારાં ડાલા ડમરાં, શા માટે સરમાવો, તમે શા માટે રીસાવો,
જો નાની નણ્ણદ આવો.....આ કોણ !.....તારો પ્રાણ !
હવે શાને સરમાવો (૨).....જો.....

(૧૫૭)—બોલતો કાગળ—

સરમ, સરમ, સરમ, સરમ, બોળવા બેઠો નામ.
કરે છે ગુલામ, ઇચ્છત લીલામ, ખાનદાનનું નવ જરા માન
માય, આજ થાય છે, બુદ્ધાની આખરે લિલામ
જાય, આજ જાય છે, સસ્તામાં ખાનદાન માન
જે ખરીદનારનો ચલાવો ને કુટી બદામ
એક-બે-ત્રણવાર-સોદો તમામ. વન-ડુ-થી-ટેમ-સોદો તમામ
ક્યાં ધનવાન તણું ખાનદાન, ક્યાં એ ગરીબ નોકર ગુલામ
જોક કપાડું સફું જોળખીતામાં, યુધુ, કહી સફ, યુક્તે ગામ.

(૧૫૮)—નરસીંહ મહેતો.

જકાલા વેગે આવોરે, દયા દિલે લાવોરે, ભીંડુ મારી ભાંખવા હોજ
નહીં આવો તો છનાં કંધાડું, ગધાં છીદ્ર...બકાલા,
અ કંધાડું કંધારી, જે ન જીયામાં વાસ,
કાંધે કાળી કામળી, માગી પિતા છાશ.
માતા કેદે મુકેરે, પુરો મારી આશ, -ઈં રાખું તમથી, લાવોરે-ભીંડું
એ માના એ આપના, નટકા નિર્લજ્જ બાળ.
મહીમાખણના ચોરટા, કંસ તણા હે કાગ;
સોડ તમે રાધાતણી, દરીજન આપે આજ, ધીરા વેગે લાવોરે-ભીંડું.

(૧૫૯)—ઉમાદેવડી—

રૂડી રૂડીઆળી રાત, ચાલોને રમવા, ચતુરા ચોકમાં;
લાગે હૃદય રૂડીઆળી રાત, આનંદ લે છે ત્રણ લોકમાં.
મહાલે મદન જોખન વનમાં.

હારે લાગી તાલા વેલી તનમાં, ઝાલ્ય ચાલો ચોકમાં—૨૦

સાખી } “જુવે ચકોરી ગાબરી ચંદ્ર હૃદયનો ઘાટ,
નિરહે બ્યાકુલ વલ્લભા, બહાલાની જુવે વાટ”

રતિરસે રમણીઓ, બની રંગની રાત, નણ્ણદીના વીરા વિના છાતી બરાતી

સાખી } “જેને પ્રીતિ જગતમાં, તે પર પીડા જણ્ય;
શાકરના શાખીનને, જુખ્યાનું નહીં માન”

શીઠ સતાવેરે મુલક્ષ્યા. શીઠ સતાવેરે ખાલો ધરીને પાસ વહાલાં
રળવળાવેરે.

લાજ ન આવેરે ઠગારા, ચન્દ્ર લાજ ન આવેરે.
નારી નીસાસાનો સાગર, નાહક ખળ બળાવેરે,
પાર પલકમાં પહોંચવા, દીનાનાથ દે દાવ,
બુલો વહાલાની વાટ, ખાળા એ બેસી ધરના ગોખમાં.
આવ્યા પીયુ પ્રભાત, ઝાંઝર ઝલુક ઝમકમાં ચોકમાં.

(૧૬૦)—વસુ ધરા ઉર્ફે બેધારી તલવાર—

મૃગસોયની (૨) મદેભરી છલકાતી, મૃગસોયની...મદે.....
મુખે મૃદુ મૃદુ હસી મલકાતી, પળે પળે પીયુના પ્રેમે ભિન્નતી (૨) ૨ મદે.
પડી નવ યૌવન નિહાળે, ધડી ઢરમાઇ વસ્ત્ર સમારે,
સખી જો એની ત્રાંસી, આંખ મિચાંતી (૨) ૨.....મદે.

(૧૬૧)—નૌતમચન્દ્ર—

સંસાર ઉનાળે સિતમ વિશ્વામા સ્વામા.
સૌ તાપ પ્રળળે; શાન્તિ દવમાં, વામા...સંસાર
જોડ વિના જડ ખોડજ બાળે, પુષ્પ સુગંધી પ્રભુ પાસે રાખે.
કોણુ સરોવરમાં જળ નાંખે, સ્વાદ મુકે કોણુ આંખા સામે
બલુકારા ભૂલી ભેવ ઉધામાં ધામાં.
લાવી મુખ્યો છે શાર, ધરમાંહી રામા રામા. સંસાર

(૧૬૨)—સતીનો આપ—

પ્રાણુ પ્રીતી શું વીસારી, ઉદાસી અંગ ધારી
ન બોલો આવી વાણી; હું દાસી શું તનારી...પ્રાણુ.
સાખી } વૈરાટ રૂપે વિશ્વમાં, આપ અન્યા અધીરાજ
} પરશુ બની હું ત પળે ક્ષત્રી હણવા...મળ
તેને આજે કરી છે અકારી જીવણુજી !...પ્રાણુ

(૧૬૩)—અંબરીષ—

સૌથી સુંદર છે, મારો નાથ મારો નાથરે,
બક્તમણી એ દાસ કૃષ્ણજી, ગુણસાગર એ નટવર નામર.
મોહી અમર વરને સોંપ્યા હાથ (૩) ૨ બક્ત,
વરવારે મન, નાભગનો દન સંસારે કરીશું એનો સાથ (૩) ૨ બક્ત

(૧૬૪)—શર્તા કોપઠી—રાગ-તોટક

સખી સ્વપ્ન મહીં મન મોહનને, મે નિગમ્યા એકાન્ત વિશે કમને,

હરમાઈ રહી રતિ નાથ વડે. મુખથી નહિં કાંઈ બોલાય અરે,
વિનવે આતી વલ્લભ બહાલ ધરી, નવ ઉત્તર મુખ અપાય બરી;
નીચું જાઈ રહી, દ્રગ પ્રેમ બરી, ખચુતી પૃથ્વી નીચ પાય અરે.
કર સાહી રસીક રૂટે વળગ્યા, કરતાં બળસેન થયા અળમાં,
તુટી હાર મયો એ રક્તકર્મમાં, કસ કંચુકાની છુટી જાય અરે.
ગયા સ્વેદ્યા વસ્ત્ર બીજાઈ અરે, પશુ નાથ થયા નગણાંજ અરે.
મનથી મન રોજ મયું, પીગળી, જેમ જાકર દુધની સંજ બાળી.
કીધાં બોજન નાથની સાથ મળી, મુખવાસ સુવાસ અપાય અરે,
મુખ તાંબુલની પીચકારી બરી, ઉડી, અચાનક નાથને અંજ પડી,
સખી તે રજની અને તેજ ધડી, રસીયો રીસ લાવી રીસાય અરે.
સજી જસ જરીર શું અથ અડી, રણુ જાય પીયુ અરે કુંથી લડી.
સખીઓ વિનવું તમ પાય પહી, કરો જે રીત નાથ મનાય અરે.

(૧૬૫) - કંઠવધ—

મુજને માર ના સમશીર, બહાલા વિર તું.
મારી કંઠ, શું છે વેર. વદને વિર તું.
મીંઢળ જોઈ કર તું મ્હેર, ખાસા બરી જતી હું ઘેર, તક જે વિર તું
જે ધથર વસે ચોમેર, ન કર કંઠ કળો કેર-ડરને વિર તું.

(૧૬૬)—સતી દ્રોષદી—

વારે લાલા, મોહન બંધીલાલા, હોય છે જાને સહુથા.
જાણી (૨) તમારી મેં ઠગાઇ, પ્રીતી બાંધી હવે હું પસ્તાઇ.
પસ્તાઇ પુરી કાના, ઠગાઇ હુતો કાના,
રક્ષણીના, રંગીલા, શરમાળા, જામળીયા— વારે
જાને સતાવો, વાત વાતે ઉડાવોરે, મેં જાણ્યા સતે ચાળા.
અરે જવો નંદલાલા, વજલાલા, ગોવાળા, જમીલા જોગાળા. વારે.

(૧૬૭)—વસંત પ્રભા—

મૃગ નયની, મુવતી રંગીલી, હાં, જમીલી હાં.
શોભતી મધુરી શ્રી શિયળવંતી, મૃગ-
શોળ સજી જણુમાર સતિ, યે, પથ પીયુનો જોતી,
રશ કરતાં નયણું કરખે, રતિ સરખી મન મમતી-મૃગ.

(૧૬૮)—અનમુખા—

મ્હારે મંદીર પધારો યોગીરાજ, મ્હારાજ બોજન કરાવું મન ભાવતાં.
ઘેબર પારી જલેખી શીરા સુખડી,

મોતી ચુર ને મેસુર, ભાંગે જુખડી;
 તથું તતખીરે કાચરી, વડી તમ કઃજ—ભો.
 નેહે નીપજાવું, શાક બાતબાતનાં;
 રૂડાં રાષ્ટતાં જનાવું, જાત જાતનાં;
 અતિ જુમતીયા પીરસુ—પ્રીતે ધરી ખાજ—ભો.

(૧૬૯)—સતી સંયુક્તા—

પ્રિયા કહું કે દિલદાર કહું કે હુંતો તમને શું કહું.
 અર્ધાંગના કહું વાંડે જીવ જાન કહું કે શું કહું. પ્રિ.
 જો પ્રિયા કે દીલદાર કહું તો જુદાઈ આપણે ઠરે,
 જોને સોંપ્યું સર્વસ્વ તેને અર્ધાંગના શી રીતે કહું. પ્રિ.
 પત્નિ કાન્તા જા, છટ, એ પ્રિતીને છાજે નહીં,
 કુરખાન જોને કાજે જીવજાન તે કહેવાય શું.
 રંભા કે રાધાજી કહેતાં, લાગે કલંક પ્રેમને;
 વિયોગ પછીનો પણ ના ભેડો, સિતા શી રીતે કહું, પ્રિ.
 પ્રિતીને જો પાત્ર એ તે, પ્રેમ મુરતી માત્ર છે:
 તેને દેવીદેવી, એજ શબ્દ, હા, હા. ઠીક છે. પ્રિ,

(૧૭૦)—અખરીય—

હરી પ્રેમે, પય લાંવી છું, નાથ હાથ ધરજો,
 ભાવ ધરી ભોગે હરી હું કીકરી લાવીરે,
 ના વિશરી જશો. હરી ટેક ખરી છેક,
 ગોવીંદ વીણુ, ગોપી જમ વેલડી,
 તેમ હરી પ્રેમભરી વિયોગી વેલડી,
 છું બિહારી, હું તમારી, લ્યો સાંભળી આ ઘડી નેક,
 પય લાંવી હું પ્રીતથી, હરી લ્યો લાથો હાથ,
 ભકિતભાવે ભેટજો, રૂડા રક્ષમણી નાથ

(૧૭૧)—દિવ્યભાણુ—

પંચા પરદેશી ચિત સોંપી, હું આ ચા...લી મનને ભાવે તે કરજો
 પુનઃ શા...ળી.

સાખી { તરસ્યાને ટીંગળાવવા પડે રાખી પ્રીત;
 પુછ્યું પ્રવીણ પંચાએ, કાણુ ગામની રીત.
 શુભ સંદેશો લખ સંચરજો, હું આ ચા...લી.

સાખી { મહા મહીનાનું માવડું, જંગલ મંજળ ગીત,
સમય વિનાનું બોલવું, ત્રણેની એક રીત.

જેલા મંડપ માંડી મળજો, હું આ ચા...લી,

(૧૬૨)—અન્દહાસ—

ડરમાં તું દીલસાથ છોકરા, ડરમાં તું દીલસાથ;

તુંને કોઈ ન મારે લાત—છો.

તુંને સંભાળું. પ્રીતીથી પાળું, ચાલ તુંને મારો મહેલ દેખાડું.

ધરણી વચ્ચે રૂડાં રૂડાં કહાડું, ચાલ તું; જો મારાં મહેલનાં ચિત્રો,

સ્મકડાં રૂડાં ન્યારાં વિચીત્રો. (ચાલ્યો આવ ખી મા) ચાલ હું.

મારે કેવાં છે કંકણ હાથ, જોજો મારે કેવા છે કંકણ હાથ—છો.

તમે માયાળું, દીલ દયાળું, સૌના કલા વિના, હું નહીં આવું.

તાત બ્રાત પ્રીય માત કોપાવું, વિખ્યાળજે હું સમ કહાવું.

નાના નહિ, હું તો ત્યાં નહિ આવું, મને ના સતાવો રે,

જાઓ તમારે માંડે શું છે કામ, તમે મુકો મારો હાથ—છો.

(૧૭૩)—ભરથરી—

તારણી તુજથી નયારે જુદાઈ, શશિવદની સુખ પામું હું આંહી—તા.

વદન મનોહર તારું લલિતા, સૌરભ અંમળ ધન સુખદાઈ—તા.

બ્રહ્મરી વિક્રમ સ્મીત અતિ વીજ્ઞાન, નીરખી જુલું પ્રીય સરવે હું કાંઈ—તા.

ત્રણસોસાઈ ત્યાગી તુજનેરે ચાહું, તુજ વિલુ મુજ કાલુ કલ્પ સમજાઈ—તા.

(૧૭૪)—સતી પાર્વતી—

મુનીવર કાયા આ માળે છે, શ્રી શિવશંકર વર વરવા,

હોંશ ઘણી છે એને હૈયે, ત્રીલોચન કર ધરના.

એં હે ! શું બોલો છો બાળા, પતિ પરચમાં પુણ્ય અન્નણું:

ભંગી જંગી એ બોળાથી, તારું શું યાવાનું કલ્યાણ.

ક્યાં રાહુ ને ચન્દ્ર ચાડે, ક્યાં રતન સાથે નવ શોભે પહાણે,

ડુંગર ખોદે ઉંદર કાળે, ધન્ય ધન્ય છે તારું યાન,

રૂડા કે જુડા શિવજીને, પામ્યે થવાની લીલા લહેર,

પરહરી અમૃત શીદને શાણી, જાણીને ધોળે છે ઝેર;

ખેર ખેર કે અમૃત એ છે, કથા તમારે શી તેની.

મનહર મળતાં મંજળમાળા બાળા મન બાને બેની.

મણો કુખડો ધની મનમાન્યો સુંદરી સમજે ચુરચાચ

પ્રીત પુષ્પની મધુર સુગંધી, જડ જોગીથી શું સમજાય.

(૧૭૫)—મુઠ્ઠા સાવિત્રી—

કું નયા એવી બોળી (૨) હવે તો રહીરે—કું.
પાવરધી થઇ પુરી, મારી નેડ જડે નહી બોળી—કું;
નિત્ય કજીયા કંકાશ કરી, બરમાં સળગાવું હોળી—કું.
“પ્રસંગ આવે પરખાસે બાધ, તું મળજું કે ગોળી.
બસે ભાયડો બીખ માંગે, ખાંધે બેરવે ઝોળી.
આપણે તો બાધ ધીમાં ઝબોળી, બાધએ ખીરને પોળી.

(૧૭૬)—સુદરવેણી—

હોકો બોલે ગુડ ગુડ, માહે બર્થુ છે પાણી;
આમ લા તંબાડુ લા: લા દે હંડા પાણી, વાહરે મારા હોકા,
હોકો બોલો લાગેરે, મને હોકો બોલો લાગે રે, બાધ બાધ;
હોકો બોલો લાગે; ચોરાનો, ચોપડીયોને, દીલ્લીનો દીવાન; બાધ. (૨)
હોકો બોલો લાગે. (૩)
અલમ તો અતુરાધ કરે ને, હોકો હરીની માયા.
ખમચીમાં હાથ નાંખી જણે, (૨)
જણે ગંજાજીમાં નાયા બાધ બાધ હોકો બોલો લાગે. (૩)
વહુને પીયર વળાવી, દીકરીનું આવ્યું, આણું. (૨)
ખાધા પિધાની વાત ન જણું, બાધ(૨) બેઠો હોકો તાણું, બાધ, બાધ(૨)
હોકો વાલો લાગે, (૨) બોલે મારા હોકા (૨)
કુંગર ઉપર ફરીયો જાણે, ને દરિયો કરે પોકાર,
અતુર હોય તો ચેતજો, મુરખ કરે વિચાર—બોલે મારા હોકા.

(૧૭૭)—કુસુમાવત —

જખમના દરદો જખમી જણેરે વિષુ જખમી શું જણે.
મરદના લા તો મરદ વખાણે કાયર શું જણે.
ઓ બાધજી... ... કાયર શું જણે.
આમૃત સ્વાદમાં કોઈલ માણે મેના દાડમ દાણે.
હરખી હરખી હંસ કમળનાં કામળ તંતુ તાણેરે
ખમલા શું જણે.....ઓ બાધજી.....જ.
પતિ પત્ની માણે રતિ રસમાં કામદેવને બાણે.
શું સમજે તે જોગી જન્મનાં જે જખમીથ્યા જણેરે
જણે તે જણે ... ઓ બાધજી.....જ.

(૧૭૮)—મુરદાસ—

દેખો દેખો, મેરા નામ. માયા મહાન મહાકુર હે,
મેરા ન્યારાહી બાલમમેં નુર હે.
જોગી જોગીકું મેરી જરૂર હે,
દીલમેં યુ રહે ન કોઇ મુજસે દુર હે.
વાહજી વાહ, વાહજી વાહ, દેખો દેખો.

(૧૭૯)—વસંતમલા—

જાણ્યો જાણ્યો તમારો પ્રેમ જાઓ શું છળી,
તારા રૂપમાં જુલી મયું દીલકું મળી—જ.
જવો પીયુ મન આવતી પરણો બીજી નાર,
જુઠાની સાથે જરી અમને નહિ વહેવાર
પરણું હું પ્રેમદા—રાજી છઠ્ઠે સદા,
જો પરણીશ (હો) (બલ) (એમ) હા.
“દીક ત્યારે સમુદરત શુભમ ભવંતુ”
આ શું લગનગાંઠયાં ફરી, પરણ્યો બીજી પરી.
પ્રેમદા મળી મને પ્રેમદા મળી.

(૧૮૦)—કંશવધ—

આ...અમને પાવન કરવાને. દીલનાં દુખડાં હરવાને—યોગી આવજો
શાન્તીજળ મન ભરવાને યોગી આવજો, માયા રાખી મહારાજ
યોગી આવજો—દરશન દેવાને કાળ—યોગી આવજો.
ચરણ કમળ નિશ્ચદીન મુજ મદિર અંદર ધરવાને,
કમળ વદનથી મનહર મધુર વચન ઉચરવાને,
શાન્તી જળ મન ભરવાને—યોગી આવજો.

(૧૮૧)—કમ્પાર લગન—ભગન જોગીયા—

કળ સમરોએ રામ, અળ તુંમ કળ સમરોએ રામ.
મર્જા કુલીમેં જપ તપ કીનો, નીકલ હુવા બે ધમાન—અળ.
બાલપનેમેં ખેલ ગુમાયા, તરન પનેમેં કામ—અળ.
જુઠી કાયા, જુઠી માયા, આખીર મ્હોત નીશાન—અળ.
કહત કબીરા સુનો બાપ સાધી, ચેહી થોડો મેદાન—અળ.

(૧૮૨)—મીરાબાઈ—

તું તારા ગિરદ સામું જોઈ લે શામળીયા,
ના જોઈશ કરણી, હમારી જે રે બહાલા.—તું.

મનને મરણ બહાલ, પેદલ ધાયા;
 દ્રોપદિનાં વચ વધાર્યાં રે, વાલા.—તું.
 દીટાડીના બહાલ, બાળ ઉગાર્યાં રે,
 પાળી છુપત જમત રાપારે.....તું;

(૧૮૩)—કંશવધ— જરથો.

જુમનાને તિરે જડવાલે, સખિ બંસરી બળવી હાં. હાં.
 નંદલાલે વાલે ચિત ચોરી મને બનાવી.

જુભારી માઈ બાન, સાન. કાન ગયો. હાં. હાં.
 મને મોરલીએ મોહ ઉપળવી જુ.

સાખી { “ સુદર છખી જોધ છેલની ઉપજ અંતર પ્રીત.
 નટવર ગીરધર, સ્થામમાં ચોંટ્યુ માઈ ચીત ”

નયન નેહે નચાબ્યાં વાલીડે, સખી મુખ મલકાવી.

કુખી છુખી છખીલે કરી સાન મને લીધી લેભાવી.

ન આવે ખાનપાન નિંદન આવે હવે, લગન લાલાએ પ્રેમની લગાવી

સાખી { વિરહ થકી વિધાયલુ. અન્તર અતિ અકળાય.
 અળગો રહ્યો અલખેલડો, શું કરું સખી ઉપાય. જુ.

(૧૮૪)—વિક્રમ ચારત્ર—

મને રોકો ના રસીલા, છેલા મુકોને મારો હાથ,

મારો હુકો ના છખીલા, બહેલા મુકોને હાથ.

ભેરે ખુકો અલખેલા, ઘેલા આવું સંગાય,

મુકો કેડો, લાગ્યો નેડો, છોડો, છોડો,

સાથે તેડો, લાગ્યો નેડો, બોળી નારી કામચુગારી,

હું તો હારી, વાહરે પ્યારી—રોકે નાં

(૧૮૫)—વિક્રમ ચરિત્ર—

મને સહાય કરશે મોશરીરે, બહાર ચડશે ગોવરધનધારી,

અહસ્તા ઉગારી, મીરાંજાઇ તારી, બેની ચીન્તા દરીશ નહિ મારી—મને

મંજરી બચ્યાંને બળતાં ઉગારી, મોક્ષ દીધો ગજેન્દ્રને તારી.

દ્રોપદિના ચીર પુર્યાં, થાશે તે સહાયકારી,—મને

(૧૮૬)—વસંતપ્રભા—

મહારી જુવાની ચાર.

રસ લેજો છુટી દીલદાર, અહો દીલદાર. હાં. હાં. મહં

જાણુક ખીલતી હું—ચમેલી;

તું રસીલો ને છખીલો, બમર મધુ પીનાર, અહો પીનાર—હાં. હાં. મહં

(૧૮૭)—બુદ્ધદેવ—

કોઇ કહેજેરે મનમોહનને દિશમોહનને,
 કોરે તમ વિણ લીધી ફકીરી
 ગળે કહની ને મૃગછાલા, અંમ વિજૂતિ લગાવીને.
 શોધે વનને જેથી ગુફાઓ, અલખ ધ્વનિ જગાવીને—કોઇ.
 પંથી પિયુ અમને તજી, ઉડી ગયા પરદેશ,
 સદેશા કે સાંધ નહિ, બાળ ન મળી લવલેશ—કોઇ.

(૧૮૮)—મદાલસા—

સીધાવો સ્વામી, મન વિરામ, મિત્ર સમાગમને પ્રીધું.
 આશિશ મારી દેજો ક્યારી. આનંદકારી એ ઇન્ધું—સીં.
 આમંત્રણ દઇ આવો પાછા, મિત્ર ધર્મ બતાવો.
 પત્નીને પણ મિત્ર સમાગમનો, પતિ આપો દલાવો—સીં.
 ધન્ય ધન્ય છે મદાલસા તુજને, મુજ મનને ગજનારી,
 ધન્ય ભાગ્ય માતું હું મારું, પ્રજ્ઞા શું કરું તારી—સીં.
 દાસી તમારી; અતુસરતારી, એમાં શું કર્યું બારી.
 જલાલા આવો, મન હરખાવો. લાગી તમથી તાળી—સીં.

(૧૮૯)—મદાલસા—

ધડી ધડી બહાવ, વાતે વાતે પલટાય, એવા તારી મિત્ર કહેવાય.
 દુઃખે દુઃખી થાય, સુખે સુખી જણાય. એવા સનમિત્ર વિરલાય.
 ચંદ્રપિંડ જે પીરવીર, મિત્ર માટે તજ્યા પ્રાણ,
 એવી મિત્રતા માહરી, જણો ચતુર સુજણ.
 મિત્ર એ અક્ષર, શાન્તિ સમાન પુરુષતું ખરું,
 હૃદય સ્થાન પ્રિયા પાસે, પણ જે ના કેવાય.
 અંતર પડેા મિત્ર પાસે, ખોલાય...ધડી ધડી
 વિપત્તી આવે જે શ્રમ, ખરી પરીક્ષા થાય,
 પ્રીયા બાતને મિત્રની, કશોટી સાચી જણાય.
 રૂપ ધ્વજ તવ માનજો સારા, પ્રસંગ પહેલા.
 ખોણે એ ઠગારા વખત આવે સનમિત્ર વરતાય
 ખરા ખોટાની તવ પતિ તજ થાય...ધડી ધડી

(૧૯૦)—ચંદ્રદાસ—

ચાતોરે દુઃખદ કલેશ, સફુને ધર વિશે મનમાં સફુને,
 કેમજ મુકું મિત્ર જીવને.

એક તરફથી મીત્ર વળગતો, બીજી તરફથી બેન મારા—કેમજ.
મન મુશ્કેલી જીવજી છે મોટી. કેમ ચાલુ કરો ન્યારા—કેમજ

(૧૯૧)—સૌભાગ્ય સુંદરી—

મારા મનમાં તનમાં બર્યો છે, હર્યો છે, બધ જાજી જગ બેતી,
વળી ગુમાવ્યું મેં, ભાગતાં ભાગતાં, નકવે સરતું મોતી...મારા.
હાલવું ચાલવું, હારી છું હાય, જીવ મારો ધબરાય;
કેદી ફરી માઈ મળશે મોતી...ગોરી હું કાઢીશ...મોતી મારા.

(૧૯૨)—પવીત્ર લાલાવતી—

મારો પાવન કરીયે પલંગ, ખ્યારા પ્રાણનાથ પધારી,
રમ્યા રશ્મિક રશ્મિકાયા રંગ, વિરહ દુઃખ નાથ નિવાર;
આજ કપજી શીતળતા અંમ, મને સ્વામીનાથે સ્વીકારી;

સરદ રત્ન સોહામળી, પુરણ ચન્દ્ર પ્રકાશ;

મંદ પવનની હોરમાં, વ્યઝા વિલસોછો, વિવિધ વીલાસ.

અંતરઃપુરમાં બિદલા, છાના રાખું છેલ;

આ રતિને રતીપતી તમે, રમી રસિક કરો રંગ રેલ.

તન મન ધન અરપણુ કરી, રંજન થઈ દીન રાત;

હાજર રહીશ હજુરમાં, પ્રભુ અવર પુષ્પ બ્રાત તાત,

(૧૯૩)—ત્રિવીક્રમ — ગરબો.

જુનેમ ચાંદની ખીલી પુરી આંહીરે, શોભે રજની, સુંદર શી આજ.
હેતે રમીયે, સૈયર સંગાયે, આપણેરે.

સૈયર કંકણુ, સોનાનાં કરે ધમારે માંહે જડીયા છે નીલમ મણી
નંગ—હેતે.

સાખી { મળીયા આજે આપણે, ધરી સોજ શણગાર,
કર કંકણુ ચુડી ચમક, ચન્દ્ર તેજ એક તાર,
હીરા રતનથી જડીત ઉર હાર છેરે, મોતી ગુચ્છ લજકે છે
આજુબાંધ—હેતે.

સાખી { અંબોડા કુલે જડયા, સર સેયે હીગુળ,
કીધા કુમકુમ ચાંદલા, મુકતા માળા ઉર,
આરસપારસ મણી જડેલો ચોક છેરે, તેમા રમતાં વસતાં હૈડે નથુદલ વીર—હે.

સાખી { પહેયાં ઝાંઝર પ્રીતથી, જણુ જણુ કરે જણુકાર,
ફરીયે સઘચર કુદડી, આ રજની મોજાર,
સખી વેલીઓ કુલી વીધવીધ બાતનીરે, તે તો આપે છે સુંદર સુગંધ—હે.

સાખી { કથા શીયળની સાંભળી, પ્રીતમ ઉપર પ્રેમ,
[વદો સખી વિરહી થઇ, મળે ત્વરાથી કેમ.....પુનમ.

(૧૯૪)—સૌભાગ્ય મુંઢરી—

પહેરી ચોળી, લટકા મટકા કરતાં આવ્યાં રંગે બોળી સાડી બોલી
મન લોભાવ્યાં.—ઝાંઝરના ઝલુકારે, કર કંકલુના ખખડાટે.
કાળજીથી નેત્ર દીપાવ્યા—પહેરી.

હવે શરમાવો ઠાણા, શાને દીયરજી મારા, બોલો બોલો બોલો બોલો.
મેં કેવાં તમારાં નખરાં તો જણાવ્યાં.....પહેરી.

(૧૯૫)—પ્રભાત—રાગ સામગ્રી—

પઢારે પોપટ રાગ રામના, સતી સિતા પઢાવે—પ.

પાસે બાંધાવી પાંજરું મુખે રામ જણારે,

પોપટ તારે કારણે લીલા વાંસ વઢાવું.—પ.

તેનું રે ધડાવું પોપટ પાંજરું, હીરા રતને જડાવું

સાકરના કરી ચુરમાં, ઉપર ધી પીરસાવું—પ.

પાંખ પીળીને પગ પાંડુરા, કાટે કાંડલો કાળો,

નરસંહના સ્વામીને બળે. રાગ તાણીને રૂપાળો—પ.

(૧૯૬)—લક્ષ્મી વિજય—

પડે મોહિ જન માયા કાંચપર, ધર્મમણી વચસાવે,

મરે ભેદ તન તાપ દીપકપર, નરપતંગ અંપલાવ.

પી ઝેર જીવ્યાની આશા કરે, કોઇ કાળ કહો તે શું...? ઉગરે.

પાતક પારાવું પાન કરે જન, મુરખ તે વિષુ માંતે મરે,

બવ વ્યર્થ કરે... .. પડે મોહિ.

જય સત્ય તણી દશ દશ મહિં; સૌ જ્ઞાત્ય રહ્યાં સિદ્ધાંત કરી.

કરણી સરખું ફળ દેઈ રહી, આ લોક અને પરલોક મહિં,

સમજાય નહિ... .. પડે મોહિ.

(૧૯૭)—નવલ કુસુમ—

દામની છે દુનિયા તમામ, મન મુરખ મનવા, દામને સંભાળ દા.
દામ વિના નર તે ખર સમાન. મુ.

દામ મળે માખાપ કહે, કરમી કુળદીપક મારો;

નહિ તો કહેશે ક્યાંથી પાક્યો, કુળ માંહી અંગારો.

રે મુરખ.

મરથ હોય બે ગાંઠ, તો નારી રહેશે પ્રતિષ્ઠ ધારી,

નહિતો મુતો મુકી સરકસે, જલીમ રમવા જારી.

રે મુરખ.

હસે પાસ પેસો જો તો, પુત્રો પણ શેવા કરશે.
 નહિ તો કહેશે ખાતો મહતનો, ક્યારે બુઢો મરશે. ૨ મુરખ.
 કોણ માતને, કોણ તાત વળી, કોણ પુત્ર, કોણ પ્યારી,
 સ્નેહ અને સગપણ સહુ સમજે, દામ તણી સહુ ચારી;
 સમજે દામની ફતીયાદારી, સમજે દામતણી બલીદારી, ૨ મુરખ.

(૧૯૮)—મતાપી રાજસીંહ—

તમે વીઠલ વહેલા વળજેરે, પામર બણી,
 ચીનતડી ઉરે ધરજેરે, પ્રીતમ પ્રાણી;
 ગાય બીચારી રાંકડીને. કસાઇ વાડે સાર,
 પલકમાં પાપી પ્રાણ લેસે, કોણ સુણે પોકારરે—તમે.
 પંચાળી પ્રભુ પડી પાસનાં, દુષ્ટ કૌરવ દરબાર.
 મુમ વીણ અબળા જાતની, આ કોણ કરીલે બહારરે.

(૧૯૯)—નંદબ્રીસી—

ક્રમજ કાયા કાં કરમાવો, આમ બહુતી ચોળી;
 હવે બહુતી મુજને બહાલી, દેહ દહિ રગડોળી,
 પ્રીતી મધ પ્યારા પ્રીતમની, આશ હડી મધ આ અંતરની
 રૂપ રંગ દહિ રોળી—ક્રમજ.
 સુંદર કરીરે શોભતા હીરાના હાર રૂપાળા,
 પ્રેમદોરીએ અમ પારલા પરાવી પહેરે માળા
 કંથ કુષાવિણુ જોગણુ થાકે, નાથ નામની ધુન લગાવું
 પ્હેરી કંથા ઝોળી—ક્રમજ

(૨૦૦)—વિક્રમ ચરિત—

એક દુધ લ્યો દીલરંગી, શોખીલા શાણા ઉમંગી—હાં કોઇ.
 આખી { કેરી પીયે કમુંગલો, માંજો પીયે અમુધ
 { હાથે તો દીવાના પીયે, હાના પીયે દુધ
 એક અમીરકા દેવનો, બીજો રક્ષ છે પ્રેમ.
 ત્રીજો રક્ષ ગોરક્ષ બલો, પીધે કાયા હેમ—હાં કોઇ.
 ચોરી મવરી ગાયનાં, ગોરાં મારાં દુધ
 હું પણ ગોરી ગોરડી, ગોરું દીલ છે શુદ્ધ—હાં કોઇ.
 હેમ કટોરો હાથમાં, માંહી અમૃતસાર.
 ચતુર હેમ તે ચિંતવે, બુધ સમજે ન ગમાર—હાં કોઇ.

(૨૦૧)—માનસીંહ અભયસીંહ—

પાણી ભરવા હું ગમતીરે, સાહેલીની સંજે;
આડા આવીને ઉભારે, કુંવરજી નવ રંજે.
“જલ ભરવા સર્વે ગયા, એ વાડી મોઝર;
થઈ ઉભા દરવાન તે, ખતે રાજ કુમાર”
રોકી રાખી સામુજી, અમો સૌ પનીહારી;
નામ પુછીને મ્હારૂંરે, કીધી ઠૂકા ભારી.
શરમાઈ ઉભાં રક્ષાં, શું અળ અળખા જોર;
વિનવણી કાંઈ ના સુની, દેખાડી નીજ તોર.
હઠથી હમે હાર્યાંરે, આખર એક સાહેલી,
નામ દીધુંજ મ્હારૂંરે, ત્યારે દીધાં મેલી.

(૨૦૨)—અનસુયા—

..ભાજન—

નહિ કોઈ ચીજ ગળી, ગરજ સમ, નહિં ચીજ :કોઈ ગળી;
માનવ ત નિજ માન મુકી, દુશ્મનને પડતા ઢંગી મરજ સમ.
અળીયા પણુ નિર્જળને નમતા, રાય રંક ધર જાય;
સોંધું પણુ મોંધું થઈ ખેસે, કળી સ્કાય ન કળી--ગરજ સમ.
સમયાવીત થઈ જોર હળાહળ, પીવું અમૃત ગણી;
જઈ મહા સતિને શીશ નમાવે, જાય આપદા ટળી--ગરજ સમ.

(૨૦૩)—સૌભાગ્ય સુદરી—

ધીમા ધીમા ચાલોને મારા પ્રાણુરે, પગ નાજુક તમારા આ
મચકાઈ જશે, કમર લયકાઈ જશે, ઓ સુનણુરે. ધી૦
સાખી } નાજુક વેલી પુલ સમી. કોમળ આ ટુચ કાય;
} ધડકે જાતી શ્વાસથી. એ અંતરયા ઓળખાય;
પરસેવાના બિંદુ બાજયા મુખે, મુખ રાતું થયું થાક અતિ દુઃખે;
આ જાતીપરે દ્યો વિસામે મુખે, ઓ—ઓ સુનણુરે. ધી૦

(૨૦૪)—કામલતા—

વાટ જીવે છે, વાલી રશીકવર, રજા અમે તો લખશું બા.
પ્રેમ ગુંથણી ગુંથો જાના, દુર હમે તો થઈશું બા.
મને એકલી મુકીને, તમે જાઓ ના,--થશે બેઠલાં તમે લાં જાઓ બા.
મને લાગે છે ખીલક—ખડું ઠીક છે ઠીક—એમ કેમ.
ખાલી કરો પતરાજી—અમે જઈએ એમાં રાજી.
જતાં કરો છો સદાઈ—છોડો જાતું હમે ખાઈ.

હવે આવજો આ સખી તું--હા આવજો આ અલી તું.
હા આવજો આ કરો અમન, ચમન, હવે જમશું આ...વાં

(૨૦૫)—સતી પદ્માની—

હારે, કોઇ વાલમને શેષ આવેને, હાં મને છેલા રંગીલા મેળાવો,
જીલમી જીવાની, આ હાથદીવાની; સલીત વીલાશી, એ વાલમ વિના
રંજની અંધકારી હા, લાગે નકારી.

ચતુર ચક્રોરોને ચન્દ્ર વિના, હાથ જળી, હું હાથ જળી છું.
પિયુ પિયુ તનથી તલસી રહી...

(૨૦૬)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય ક્યાંથી કોડ,
કહે સખી પુરાય ક્યાંથી કોડ.

સરજનહારે સરજી જગમાં, નરનારીની જોડ, (૨)

પશુ પક્ષિ વન વૃક્ષ નિહાળો—સૃષ્ટિ માંહિ સધળે જમ બાળો.
નાના મોટા જીવ જંતુમાં, પણ એવી નથી જોડ,

રાખી પણ એવી નથી જોડ—સં

પતિ બજારે પાતક સહુ ટળતાં અખંડ સુખડાં સેજે ગાળતાં
પતિ વિના સાહેલી જગમાં હરાય જતી હોડ—સં

(૨૦૭)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

શું કહું કથની, મહારી રાજ, શું કહું કથની મહારી,
હું તો દૈવના ત્રાસે હારી, રાજ,—શું કહું.

પરખિ પારીજતીક મેં, અરપણુ કીધું મન મહારું;

પતી તજી પરશોક સિંધાબ્યા, કરી જીવતર મમ ખાડું-રાજ.

ચંદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહગમનની આશી;

સુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પણ, કિડી ગયો આકાશે-રાજ.

અરખ્યું મે સર્વસ્વ સ્વામીને, પ્રેમની કશની ધારી,

તજી જગત જંજળ સર્વ હું, પ્રીતે બળું ત્રિપુરારી-રાજ.

(૨૦૮)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

માલીકના માળક સૌ, માલીક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)

ક્ષર્તા હર્તા સૃષ્ટિના, સૌ બાજી એને હાથ.

ઝણાતું બંધે આવી મળતું, ખાળ્યું નવ કોમળાયા બળતું,

જમત માત્ર તેને આધીન છે અનાયના જે નાથ,

નહિં પીડ આ પોતા નણે, પોતાનું કાંઈ ન જાણવું.

શૌએ શુભા શુભ કર્મને; પોતા તણુંજ પ્રમાણવું.

(૨૦૬)—કસમાવતી—

બલે જન કોટી યત્નો કરે, નસિખના લખ્યા લેખ ન ટળે,

પાપીયા પાપે પેટજ બારે, અંતમાં માથું પટકી મર.

હરીશ્ચન્દ્ર મહારાજ જીવે, નિચ ઘેર સેવા કરે.

થઈ સેવકી કર્મ લેખથી, શુભાન જ્ઞાને કરે.....નસિખ૦

પાંડવ સરીખા ધર્મધારી પણ, વન વન રખડી મરે,

ચીર હરણુ જે થયાં સતીનાં, પ્રભુ કપા લ્યાં કરે...નસિખ૦

મતીયા સુરજન બલે કુજનથી, કદી પીડાતા કરે,

સસમેવ જયતેજ, સમજજે, ન્યાય નિયંતા કરે...નસિખ૦

(૨૧૦)—મન્દ્રાવાત—

અંભા સુધરેલાને તમે ગણે ન કમળેર,

કામ કેવાં કરીએ, બેજામાં રાખી તોર.

લીમીટોડા માંડી...વેપારો વધારતા, યત્રો મંગારી હુન્નરો ખીલાવતા

જીના ધારા કાઢી નવિનો નીપજવતા, ધણું કર્યું ખીજું હજી કરીને

ખતાવતા.....અમે.

(૨૧૧)—વસુંધરા ઉર્ફે બેધારી તલવાર—

ચાલ હવે ચાલ બેલી બેલી, લળી લળી, દહેકે શું? જાતી વળી ઘેલી,

તારા તનમાં લાગીછે તાલાવેલી, સાહેલી, તારા તનમાં લાગીછે તાલાવેલી

રહી જણે સૌને સુગંધી મળેલી.....લળી. લળી.

અરર.....પગમાં કાંટો વાગ્યો છુંડી કાંઈ આવી.....ખાંધો પાટો

જીહી—...ક્યાં વાગ્યો છે કાંટો. આમાં ખાંધવો ક્યાં પાટો,

(હવે ચાલ ધુતારી ચાલ.....)ચાલીએ છીએ.....ચાલ હવે.....

(૨૧૨)—(પ્રહલાદ વિજય)—વિર ભક્તિ—

યક્તિ નૌકામાં બેશીનેરે, બવતરીયે,

બવતરીયેરે જમથી જ્ઞાને ડરીયે—(૨)...ભક્તિ

અમૃત અજાયું કરી વિષ શીદ પીજીએરે,

સૈયા-છોડીને શીદ જુમી થરીયેરે,

જમથી જ્ઞાને ડરીરે...(૨)...ભક્તિ

જીહી છે જગની માયા, પ્રભુપદ સાચુરે,

હેતે કરીને હરિવર વરીયેર;

જમયા જ્ઞાને કરીએ...(૨)...અકિત.

(૨૧૩)—ઓખાહરણ—

નારીની કેવી બલિહારીરે, નારીની કેવી બલીહારી...હાં.

નારીની કેવી દીલહારી, નારી સૌના મન રીઝાવે,

નારીની લીલા છે ન્યારીયે ભાષ...નારી.

નારી વિના સૂતી આ સહિ, નારી પાછળ છે દીવાનીરે ભાષ...નારી.

લાલ પાલ સૌ થયે નારીના, માયા મમતા છે નારીના ભાષ...નારી.

(૨૧૪)—મહાશ્વેતા કાંઠંબરી—

અલીજેજે મનાતી બોળા મેના બોળવશે તુંજને પોપટજી મુખેમીઠું બોલા

અલીજેજે દેતી તું અંતર બોલી.....બોળવશે.....

સાખી { પ્રેમે પોપટ દાઢ દીલની, દીલમંદી સમાવશે,
રૂપ વસંતે માનનીને, મદનરાજ મનાવશે.

રશ રાજની રશરેલ જ્યાં, રમ રમ વ્યાપી જશે,

જખ મારી મેના માનશે, પણ બોધ પાયે લાગશે.

(૨૧૫)—કીશોરસિંહ—

વહીએ સદા સત્ય વાણી; સાચું જીવન હોતમાની,

કરે જે ખુશામત જાણી, તેની સમજપર પાણી,

હાજી હાજી, યા કરતા દીવસજે રાત ઉચરતા

નીજ પેટ પાપથી ભરતા અન્તે દુઃખી તે પ્રાણી.....વહીએ

બોલે મનુષ્ય પરખાયે, સૌ તોલ બોલથી થાયે,

મીઠ્યા લવારી માંહે; લખ્યે સમજી શીદ લાની.....વહીએ

(૨૧૬)—સરોજિની—

નખરાળી જોખનવાળી, કોઈ ખુલખુલને બોલાવો,

મચકાળી મેદીવાળી, આ ખુલ ખુલને બોલાવો.

કોઈ સહુણા સંગે માણુ મોહનમાળા પહેરી,

મદન જંગનું જોર જણાવું, લાલ કોઈ છે હ્લેરી...આ...ન.

હાવ, ભાવ, રશ બેઠ બતાવું, સમજવું સૌ વાતો,

મયો વખત પાછો નહિ આવે, માણવી હોય મજા તો...આ...ન.

(૨૧૭)—મહાશ્વેતા કાંઠંબરી—

સખી જમ સંદેશો કહેજે, મમ સખીને ધીરજ દેજેરે...સખી.

અસ્ત થતાં દીનકરનો નલિની ઉદ્ધસ મનમાં થાય,

અદ્ય પરીચયે ચક્રવાકી પણ, પતિ સુખને નવ ચઢાય.
તજ્યું સખીએ દર્શન પર નરતું, હું ક્યમ નામ લઉં નરવરતું. જમ.
સમજ્યા વિણ સુખની આશામાં, પામર જીવ તણાય,
વિષ્ય ભોગ આલોક તણા સૌ, અંતે નીરસ જણાય;
હથી પ્રથમ પરીણામે રોવું, એ રિષયે ક્યમ ચિત્ત પરાંવું...જમ.

(૨૧૮)—પીતુલકત પ્રલાકર—(મંમા યુમના અને સરસ્વતી સંવાદ)

ગુણુની ખાણ મને ગણ. મંગા. કહ અંધમના કાપુ,
મૂળમાં નહાતા મનુષ્યને હું, મોક્ષ તિરંતર આપું.
મહિમા મારો એવો. સાખ પુરે જે...દેવો...

યુમના માઈ નામ અરે હું, યમના બીલી ટળું;
માર પાન કરે જે તેનાં, પાપ તમામ પ્રજળું,
હરનારી હું હાની...વાત...એ છે...ના જની.

સરસ્વતી હું સુંદર માઈ જળ કિલ્લમીલ હરનાઈ,
કરે સ્નાન શ્રદ્ધાથી તેતું સદા કરું હું સાઈ.

દરણુ મારી પામી.....દાસ જોય છે ખામી.

સુમને તારો પાપ નીવારો.....આવે દુઃખનો આરો,

કરું સ્નાન ને પાન હમેશાં દ્રઢ વિશ્વાસ તમારો.

મુખમાં દેજો રથાપી.....માતા હું...પૂયો...પાપી.

(૨૧૯)—સત્યનારાયણ—

દીલ માઈ લઈ સીલ ચાલ્યા મહુણા.

મને હઠીલી જવાદે...ઉડું—મુકીદે અરે ના. ના. ના.

થેલી કરી તમે ગુણીયલજી મારા,

જોડું વહે શું રહેવા દે, ઉંડું મુકીદે, અરે ના. ના. ના,...ઠીલ.

આશી રૂપાળી લટક, મટક, લઈ લીયો આ રૂકાવ,

આહા ? ઊભીરે, અટક, અટક; બાવ જલુના ખાવ,

પતથરે, રતન, ન પટક, ન પટક કેવો રડો! સીરપાવ

પ્રીત ન પ્રીતી ઘટક ઘટક દીલ હમ અશ જાવ

તનનીતું ને મનનીતું ને ધનનનીતું છે માલિક જાણુ.....ઠીલ.

(૨૨૦)—પિતુલકત પ્રલાકર—

સમજે ન પ્રથમ જન કાચી, પરતાય પછી દુઃખ પામી,

નિજ અમળા પર દતરાજી, પરનારથી રમતા પાછી.

એ અધમો પર કહ માજી, નદી રામ જરા પણ રાજી...સમજે.

હાયે બગાડે બાજી, શાસ્ત્રો સ્કંતતા ના રાજી.

પાકે ના છેવટ બાજી.....(૨).....

સુંદર વર...ભયહર...સુખહર ..હરશે ખામી.....સમજે ન.....

(૨૨૦)—બુદ્ધદેવ— ગઝલ—

પડતી હવે મુજને ખમર, તુમાં, જણાયે હર્ષ નહિ.

આ જગતની જ'જળનો, ચતુરાષ્ટ તેં દીઠી નહિ.

જ્યાં પ્રેમ મારો ઝગહજે, ત્યાં તેં દીધો બદલો ખરે.

ધરખારને છોડ્યા વિના, યુક્તિ કશી સુજ નહિ.

હવે તો જો જરા બગી (૨)

ચોળી વિભૂતિ અંગ, બન્યો શું ચોળી (૨)

સમાધિ જુઠી દે ત્યાગી (૨)—હવે

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (૨)

મહુરાં પુષ્પને ત્યાગી, મદદા કાંટા શું હીન બાગી (૨) હવે.

ઉઠી આશ્વ ધારીને, મેં તારો સંગ કીધો તો; (૨)

ભરસો દર્ષ બૂલાવી ઓ ! વિરાગી શું ગયો ત્યાગી (૨) હવે તો.

(૨૨૨)—બુદ્ધદેવ—

કાયા કાચ કુપો, તું તો ચેતરે, હિલુ બાગી હંસા;

અવિચળ પડીને તું પેખરે, હિલુ બાગી હંસા—કાયા.

ઝાંઝયાના નીર સમજ આ, કાચી જીંદગાની તારી;

મમતા મુકી દે ને તું કારીરે, હિલુ બાગી હંસા—કાયા.

એ દિનનો છે ધરજળ સવળા, એ દિન અહિં રહેવાનું છે.

એ દિનનાં છે સમાંસ'બંધી, એ દિન મુખ વેવાનું છે.

એ દિનનો છે પંખીમેળો, અંતે હીડી જવાનું છે.

લોકો જોને દુનિયા કહે તે, એક મુસાફર ખાતું છે—કાયા.

(૨૨૩)—મહાશ્વેતા કાદંબરી—

રૂપે શું મન રાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે, ભગવાન બળે. (૨)

હાડ માંસ ને રૂધીર બરેલું, મઠયું ચામડે અંગ (૨)

ગંદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રંગ પતંગ.

બરસો નહિ સાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે બ.

(૨૨૪)—બુદ્ધદેવ—

મારી ક્યારીમાં મ્હેક મ્હેક ખડેકી હો રાજ,

હોધ કુસુમ લ્યો કુસુમ લ્યો.

મીઠાં યૌવનના ભોગી રસીલા હો રાજ—કોઈ કુસુમ.
પ્રીતિ પધારે પ્રવાસી અમ બાગમાં;
પાથરીશું પ્રાણુ અતિ અંતર સુહાગમાં;
એક દિન થાઓ મેહમાન, હો વિશ્વાસી રાજ—કોઈ કુસુમ.

(૨૨૫)—શારદા વિજય—

તોફાની દરીયે નાવ, તમારૂં ગોથા ખાયરે,
નસ્તાની દરીયે નાવ તમારૂં ગોથા ખાયરે. તો
માયા પી સુતા શું મુરખ, જગી કરો ઝટ સાહાય, તો
પાપી પવનના ખાદ પછાડા, બાડે જમને ભરાયરે તો
મહાસાગર માપી આવ્યા, ખાડે ખુંચી જાય. તો
લક્ષ ચોર્યાશી બંદર કીધા, ફોગટ ફેરો થાયરે.

(૨૨૬)—રેનેહ સરિતા—

આજે ઉત્થાપન કરીએ, મંડળ પાણીયું ત્રણએ,
મહિલાનો ઝુંડો ધરીએ, પાથડીનો વળ ફેરવીએ,...આજે.
નિષેધક મોઢાં કાળાં “ બેવ કોટ ” કરો ના બાળા,
બસ, વેલકમ, સૌ સુધાન, બસ વેલકમ, સૌ સુધારા...આજે.

(૨૨૭)—ભજનામૃત— ભજન પદ—

જીનું તો થયુંરે દેવલ જીનું તો થયું, માદરો હંસલો નહાનોરે દેવળ
જીનું તો થયું—ટક.
ઓરે કાયા હંસા ડોલવાને લાગી, દાંત ગીયાને માંદિ રેખુતોરીયાં. મા.
ઓર કાય) હંસા પડવાને લાગી, ગયો હંસને પીંજર પડી રહ્યું.
તે વખતે મળી હંસા મળી ગોવાલણ, તે સું મહારૂં મનડું મોહયું.
નીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુચુ, પ્રેમના આલાલા તમને પાઈ પીયું. ૪

(૨૨૮)—કામલતા—

તમારે આસરે હું આવી, મને નાથ છોડી ન દેસો;
પ્રિય પ્રાણુ કહી બોલાવી, હવે હાથ છોડી ન દેસો.
બોળું હતું કુંવારૂં જ્યારે, આ મન મારૂં,
પ્રેમ જ્યોત પ્રગટાવી પરણ્યા; એ શું જ્ઞાતા, વિશ્વારી દેશો.

ના કહેશો—મને નાથ.

(૨૨૯)—સુકન્યા સારવત્રી—

હબી હબી જોઈ જ્ઞાતા તમારી વાટડી, દેખી રૂપ હર્ષે ભરાય
મારી છાતડી-ઉ.

શ્યાનિધી દેવે આપી છે સુવાની નીરખી નગીના યનું ધું દિવાની
આનંદે ગાળીયું દિનરાતડી-હ.

(૨૩૦)—ઉસ્તાદી રામ ભેરવ તાલ ત્રીતાલ—

હઠરે મન રામ ભજન કરરે, તીકુ તાપ કટે—હઠરે
રામ બળે પાપ કટત હે, દુખદારિદ્ર સખ ડોન દુર—હઠરે.

(૨૩૧)—બુલમે બહેરી—

સૈયાં મુળે હાથોડા, કંગન બનાદે.

કંગન બનાદે તું પહોંચી બનાદે,

સૈયા.

બે તું કપેગી. વોહી મુનુંગા, લાઉંગા વોહી, મોરી બન.

(ચાલો) તેરી કશ્મ, લાઉંગા વોહી, વોહી મોરી બન.

(દેખો જાઓ જાઓ) લાઉંગા વોહી વોહી વોહી, મોરી બન.

(હિમ મર ગઇ, હાય આપરે.)

બાલીબી બનવાદું તુજે, બુન્દેબી બનવાદું તુજે

હંસલીબી બનવા દું તુજે. કડે છડે દોનો તહરેદાર.

(હાં) અયશે ચલું અયશે શીરું, શીર ન કરંગી તકરાર.

(ચચ) સખ કુન્છ હય તૈયાર, એક બોસી દીલાદે—સૈયા.

(૨૩૨)—મીસ ગૈહરબાન—રાગ: ઇલા-તાલ. ત્રીતાલ—

હારેં સૈયાં, પડંમે તોરે પૈયાં, સતાવો, કાહે મોયકા,

પિયા ખારે સજનપે જોડે વારી, મોહે બિરહાકા મારી કાપો ક્યારી.

કટારી મોરે સૈયાં, ક્યોં મારી મોરે સૈયાં,

પલપલીયાં, તલમલીયાં, બેકલીયાં, હો રહ્યાં—હાય સૈયાં.

બિરહકી મારી, મૈતે, રારકરંગી, કેસે નિવડો, તુમ હાય.

મોહ કાહે સતાયે, મોહે કાહે જનાયે, જીજલાય, તરસાય, હાય સૈયા

(૨૩૩)—હરીશ્ચન્દ્ર—

મન મયલ મીટે, તન તેજ ખડે, દે રંગભગકા લોટા,

સૌ રાગ ટલે, સૌ સોમ જલે, કરે ભંગ અંગ કો મોટા,

જળ તારજમે આજર રમે, નવ હાથ અડજી છોટા,

તન સાદ. મન સાદ, હો માદ, આઠમી ખોટા.....મન.

લે કંદ દુધમે ઘોલા, તો ભાંગ બને અનમેલા,

કર પાર ભંગ દા ગોલા. હરખાર બેલ જમબોલા.

હઠ મોર નહાકે ગંગ ચડાવે ભંગ જમાવે રંગ,

નિરા લે દંગ દિખા દે જંગી કુંડી સોટા.....મન.

(૨૩૪)—મુરીદશક—

મુરી પીલાકે લુભા મયા, કોઈ મુઝે મુરી પીલાકે, લુભા મયા કોઈ,
મડે સવેરે જો કોઈ જાને બાકી લાંબી દીઠ,
જીકતી ચિડીયા બહ પહચાને, મિરી સડકસે છટ, સવેરે ફેર જીનેગી બંમ
દુશરા-પડેરે જો કોઈ જાને વાંકે લાંબે કાન,
તયા કટોરા બેચ ડાલકે, ધર લોટિપર ધ્યાન, સવેરે ફેર જીનેગી બંમ
તીસરા-પડેરે જો કોઈ જાને જ્યોં માંદોકી કીચ,
ધરકે જાને મર ગયે, જ્યાર આપ નસેકે ખીલ. સવેરે ફેર જીનેગી બંમ
ચોથે-પડેરે જો કોઈ જાને, બયા આપહી આપ.
દો જોડે, દો સુરેકા, હોછ બચેકા બાપ. સવેરે ફેર જીનેગી બંમ.

(૨૩૫)—મીસ મલકાજન—જીલા, ઝીઝીટી તાલ, દાદરા.

પનવટ વાપે મોહે નજર લાગી, હો નજર લાગી—હાય નજર.
શિરપર ઘડા, ઘડે પર માગર, દેખત છેલા લોટ ભાગી પાન.
જો દેખા ચારોકો દીલસે, દેખા મલાલ હુવા,
હવાઇ ઉડતીથી મહેરેપે, જો નિહાલ હુવા;
સિપટ લેઓ એ, પિયાસે સખે ખીલાલ હુવા.
સજરજો સુખા હુવાયા, વડ તો નિહાલ હુવા.

(૨૩૬)—મી. મહમદુલ્લેન—રાગ જીલા. તાલ દાદરા—

નજરીયાં મીલાજા હોં જાનેવાલે, હો જાનેવાલે ગજબ ઉઠાને વાલે
આપ ધર આનેસે આરામ જો પાતે, જાતે કુછ, મુસાફતકી ઔરહા-કુછ.
નપનીલ સુનાતે જાતે દિલ દિલદાર, મેરે સીનેસે લગાતે જાતે.
તેજ અમર મેરી ગરબ પેચલાતે જાતે, હમને સખ દેખી નજર
આંખ મિલાતે જાતે.

અખ ન છોડું મેં તેરી સાવરીયાં, સેજરીયાવે આજા નજરી—

(૨૩૭)—ખુરશીદે ઝરનીગાર—

હુવેકી માડી ઉડાય લીયો જાય, એસા શીરંગી પૈસેકા લોબી-ધું.
દકકકકક માડી ઉડાય લીયો જાય—ધું.
જાત નહીં દેખે, જમાત નહીં દેખે, એકહીમે સખકો બચઠાય લીયો જાય-ધું.
હીંદુ મુસલમાન-બંગી-ચમારશે-ટીકીટકે રૂપે ગીનાય લીયો જાય-ધું.

(૨૩૮)—મીસ ગોહર— તાલ-દાદરા—

દિલજાની મેરે તુને મેરી કદરબી ન જાની દિલજાની મેરી તુને
જરા આઓ સીયાં, ન સતાવો સપાં, નજર આઓ સૈયાં(૨)

ન સતાવો સૈયાં.....દિલનની મેરી તુને
 જો અમનસે ગુજરે તો, એ શીયા તું કેના ધ્રુવ ખુલે જરસે,
 કે ખીજકે દિનબી સામને, લગાના દિલકો બહાર. દીલનની મેરી તુને

(૨૩૯)—મીસ મલકાનન—

જ ન મારો પિયારીરે કહેયા, ગારી મે હુંગી.
 ફેંકત લાલ ગુલાલ કુચનપર, બાર દષ્ટ રંગ સાદી—કહેયા.

(૨૪૦)—ખુરશીદે ઝરનીગાર—

છોડો છોડોજ મેરી કલધ્યાં. દુખાવ નહી બધ્યાં. પડું મેં પૈયા પૈયાં
 આહા, ડાગરીયા સખ તોરી, ડરીયાં કરો દેખોં; મેલડૈયાં.

કાઠ, સખીજો સુન પૈયા, આ. આ આ. આ. આ. જધ્યાં—છોડો
 ચુરીયા મેરી કરકાઠ. દેખો દેખો, તુમ રામ દોહાઠ.

કાપે. હીંયા જ્યાસે. મન રશીયા, કયા મન બશીયા.

આવોજ આવોજ ના તરસાવોજ, હે. હે હે. બાકી જનીયા—છોડો

(૨૪૧)—મીસ ગૈહરજન. રાગ-મલાર તાલ, ત્રિતાલ—

આયે ગરજત બાઝરવા સુખ પાયે—આયે ગરજત

રમજુમ કહું મોન સુખ પાયે ગરજત

(૨૪૨)—જલસા સંગહ—પદ ભૈરવ—

ઉઠો મેરે કહાન કુંવર નંદકે દુલારે

ઉઠો મેરે ખીજકે કુંવર નંદકે દુલારે-ઉઠો.

કમલ લલીત પ્રદુક્ષીત બયે બવર ગુનગારે.

બાનુકો પ્રકાશ બયો મલિન બયે તારે-ઉઠો,

ગરથસે મજરાજ છુટી દેવતા ઉમારે

જમુનામે ગેંદ ગીરી ગ્વાલ બાલ હારે-ઉઠો.

કાલી નામ નાથ લાય કૃષ્ણ બયે કાલે.

તાનસેન કહે પ્યારે ધ્રુવ પ્રહલાદ તારે-ઉઠો.

(૨૪૩)—જલસા સંગહ—સિધુરા-હોરી—

ઓરી કાઠ ઉલગ શામ કુંજનમે મેતો હુંદ શીરી મધુઅનમે-એ.

એ સોરી જતન બાતા મેરી સજની જો પીયા આવે ફાગનમે-એ.

ફગવા લજંગી જખ જને દજંગી એહિ બાત મેરે મનમે-એ.

(૨૪૪)—સુકેયદ ખુન—

ચિતવનને તીર ન જરી. દિલપર ઓહ આહા;

મંચ દીલ દેકર પયતાઠ, દિલરતમે નરાહત પાઠ.

ચાહતશે બાજ આપ, દીલ મય હય પસતાઇ;
 ચેહ તન મન વારા વજર સારા, દીલપર સારા;
 મોહખતકી ચાહત સારી હય, દો દીનકા સજ દીલદારી હય.
 બસ મુઠ દેખેકી યારી હય-દીલપર આઠ મારા.

(૨૪૫)-મીસરોઝા-રાગ દેશ-તાલ ધીમા, ત્રીતાલ-
 છમ દીખલાળ બાંકે સાવરીયા, ધ્યાન લગો મોહે તોરારે.
 બોંકે ચિતવન નયના રશીલે ચાલ ચલત મતવારીરે,
 કાહે કરત કિત જાડે સખીરી. ન માને જ્યા મોરારે-છમ.

(૨૪૬)-અસીરેહીસ-
 જવાં દુલાપેં હું મય નીરાશ મુવે ખુસમટપે મેં હું નીમાર.

તેરી મેરી જોડી બની મજેદાર, અંધી કાની જોડી બની મજેદાર.
 લુલી લંગડી જોડી બની મજેદાર, શાદી રંગા ઘોડે ચઢુંગા,
 શીર ના કરે તકરાર.

મુજે બાલી બનાદે, ખુદે દીલાદેં સાડી દીક્કા દે, તું ચોલીકે સાથ
 તુજે બાલી બનાડું ખુદે મંગાડું, જુતા મંગાડું, મએ મોચીકે હાથ
 અબી લાડેં (૩) સાદીકા કરો ચકરાર...જવાં.

(૨૪૭)-દાગે હુસરત-
 મય તો શીરીકા હું દીવાના, કયા માલ હય જાન ગરાના.

ન સીકત આપકિસ આનકર સાહજ સુનાતે હય.
 બયાબાને આલમમેં કિસ્કો. મરનેસે ડરાતે હય,
 યહે સચ કહે તે હય હજરત, આપ યાસીર્ અજમાતે હય.
 ફહી જાં બાજ અપને કોલસે. બીમાજ આતે હય.

કુછ ખાત નહી મરજના-કયા.

યાં તો તનમેં ખુદ બાકી હય જાને જાં-થોડીસી.

ડરાતે હો કિસે તુમ ખીંચકર તરવાર થોડીસી,
 મુજે ઇસ વાસ્તે હય જીન્દગી, દરકાર થોડીસી;
 કે દીલમેં રહે મધ હય, હસરતે દીલાર થોડીસી.

એક ખેલ હય ખુન બહાના...કયા.

(૨૪૮)-મીસ અચ્છહુમાઈ-રાગ મહાડ-તાલ દાદરા-
 મન માનત નાહિ, શ્યામ ખીના. મન માનત નાહી,

મંદીરવાય તજકે બિંદાવન પ્યારે વતનસે; (સોહાય.
 હુંનનકો સખી આપહી નિકમું કરકે જોગીયનકો બેસ-મંદીર.

(૨૪૯)—મહમદહુસેન—હોરી, કહરવા:—

મેં કેસે હોરી ખેલુંગી, સાવરીયાકી સંગ મે. કેસે—
લહેંગા તેરા હુમ હુમીલા, ચોલી તેરી તંગ.
કોરે કોરે કલસ મંગાવે, જામે ઘોલા રંગ,
બર પીચકારી મુખપર, મારી ચોલી હો ગમ તંગ.
તખલા બાજે, સારંગી બાજે, ચૈર બાજે મરદંગ,
ઠાન્હાજીકી મુરલી બાજે, રાધાજીકે સંગ રંગ મે—

(૨૫૦)—મીસ જાનકીબાઈ—ભેરવી-હુમરી-તાલ-ત્રીતાલ—
રસીલી તોરી અખીયારે, જ્યા લલચાય, જ્યા લલચાય.—રસીલી.
કસ જોખન પર વ્યાકુલ જાનકી, તોરી દેખકે સુરતીયા જ્યા તે.
લલચાય—રસીલી.

(૨૫૧)—મહમદહુસેન—રામ, પીલુ, કહરો—
લાખન મેં ગારી દીલાય ગયોરે, એસી સેજરીયાંપે ન જાઓ.
બાલમ. લ.
જલીલી કુરતી, ખનતકી અંગીયા, મેરા ગોરા બદન કમલા ગયોરે. લ.
સોતીથી મેં રંગબુવનમેં, સોતીકો. આન જગાય ગયોરે, લા.

(૨૫૨)—ધન્ટેકામ—
સઘ્યાં મોરી માનલે, મયતો હારી વારી.—સઘ્યાં.
મતની ખીનતી કબસે, મેં સમજ રહિ,
મોરી માનલે, લવતે, હારી વારી.
કાલી કાલી ઘટા નવા રંગ દીખલા રહી,
ચાલો સખી સેજરીયાપે, ખીજલી ડરા રહી.—માનલે.

(૨૫૩)—કુપજાંપ—
હમને કુછ દેરહકે રમઝાયા, મગર કુછબી નહીં,
ખાખ દેખા ચા ગોયા, રખકો સહર કુછબી નહીં
અય ફલકતીરે સીતપ કીસપે, તું બરસા ગયા. અખ.
મેરે સીનેમેં તો દીલ હય, નજીગર કુછબી નહીં.
જોહરી ફુસ્તપે ફુતીયાકે ન જમ, ગાશીલ,
ઝારસે દેખ હકીકતમેં, ફુનર કુછબી નહીં.

(૨૫૪)—ખુરશીદે ઝરનીગાર—
હોલ રૂપા સીતમગરા, મહેલકા તુ કોન હય,

સંધ્યા કરાર લે લીધા, સચતો, ખતા, તું કૌક હય.
 દેખતેહી ફડક ગયા, પહેલુંમે મુર્જે દીલ મેરા,
 હુર હય ચાપરી સનમ, નામે ખુદા તું કૌન હય.
 મેદ તું અપના દે ખતા, અશકે ખલ્તા હાલકો,
 મહેરે ખુદા ન રાજે, દીલ હમસે, છીયા તું કૌન હય.

(૨૫૫)—કૌરવ પાંડવ—ખા. (૨)

સખીરી ! ! કાહે સોચુ મેંય પલ પલ (૨) છેલા કો છલખલ,
 છેલ ગયે છતીયાં; મુરઝાઈ રહત મતીયાં.....સખીરી....!
 ખીરહા અગનસેં જીયરા જલાકે, લગા દિયા પર લોન;
 દર્શ ખિના બધ દુખરીરે, પકાંડંગી પતિયાં.....સખીરી....!

(૨૫૬)—ભક્તખાળા—

પુરણ બ્રહ્મ પરમેશ,
 તમન વિભુ અરજ અકામી, ગટમી ઘટ ઘટ,
 સ્વામી, શ્રી સુરો સુરારી,
 વિધવિધ નામી, અવિચળ ધામી, અંતર્યામી,
 કીન તણા દુખ ટાળક દેવા.
 જમ જગપાળક કૃષ્ણચંદ્ર.

(૨૫૭)—બ્રહ્મર્ષિ વિશ્વામીત્ર—

કામ ભોગી રાજયોગીને ખનાવવા.
 જપ તપથી રૂપીવરને નીકળી ચળાવવા.....કામ.
 ચિત્તહર યૌવનની મને મોટી મન હામ છે !
 નિહાળી હાવભાવ, પુરુષ નારના ગુલામ છે !
 એ દરશાવવા રૂપીરાજને બરમાવી.....કામ ભોગી.

(૨૫૮) બુદ્ધદેવ—

તમને ઘટે નહિ આવું, કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આવું;
 આશ્રિતપર શું રીસાવું, કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આવું.
 માનસ સરના રાજહંસ તમે, મુક્તાશ્વજના ભોગી;
 કુસુમ કુસુમ સમ સેજ સુવાળી, મુકી થયા તમે યોગી કાન્ત તમને
 જે સરવર જળ પાન કર્યા ત્યાં, કંટક કદી નવ ધરીયે,
 સુખ દુઃખમાં નિશ્ચદિન અનુસરતી, કિંકરી ક્યમ પરહરીયે.

(૨૫૯)—મુરદાસ—

વિષય વાંત મમ માત તજીને, કૃષ્ણ ભજન તું કરવા દે,

ધર્મવૃત્તિ એ ધરણી ધરતું, ધ્યાન ધૃતિથી ધરવાદે;
અધમપણાને અલગ રાખી, અંડાર ભક્તિના ભરવા દે,
નદવર નામનું નાંવ મળ્યું છે, તે ભવસાગર તરવાદે;
નાશવંત નર નામ છોડીને, અક્ષય વરને વરવા દે.

(૨૬૦)—જીલમ જીગારી—

જાલમજી સાડી ગુલાબી મંઝાવે, હો (૨) પોલકા ખનાવે મોતીડા-
ટંઝાવે-ખંગડી એ હીરાની. મોઢી મઢાવે. જડાવે.
મુરતમાં જણાય છે, ધુતારાના ઢંગ, જેવો પુરશે તેવો ચદશે રંગ.
હાંસીના હુધાસમાં, રસિલી ના રીસાપ્રજે. વા.

(૨૬૧)—મીસ જનકીબાઈ—

મેં કેસે રાખું પ્રાન શ્યામ, માધો મનગયે, માધો ખન ગયે, લો ન આયે
લીખ લિખ પતીયા, શામકો મેં હારી, કબલગી, પ્રીયા ખો ન આયોરે
અરે શામ માધો ખનગયે, ઓ ન આયોરે.

(૨૬૨)—હોરી સંગ્રહ—રાગ. હોરી—ચાલ કાશી

સામરા મત્ત હારો પિયહારી, બીજત મેરી નવરંગ સારી—સાં
મત્ત હારો મરજાહ, સુરહીયો, મેં હું કન્યા કુમારી,
તુમહો, નિરલજ અમ નહિ, એસે, મુખસે દહંગી ગારી,

ફજેતી હોયગી તુમારી-૧

પરનારકો પાલવ પકડયો, મોહન મનમેં બિયારી,
માત તાત તેરો વરધ બયો હે, રાજ કંસકો ખારી, કહું સખ
એખ, વિસ્તારીરે-૨

એસી હામ હોયે હૈયેમેં, પરનો નોતમ નારી—સાં

(૨૬૩)—ધ્યારા સાહેબ—રાગ; સીંધુ; કાશી—તાલ-દીપચંદી.

હોરી આજ જલે ચાહે, કાલ જલે મોરા કુંવર કન્હાણ

મોસે આન મિલે-હો.

મુજ બિરહનકો, ખીરહા સતાવે, સુતી સેજ મૈકા, ડસડસે જાવ.
મૈતો જરત બરત હોરીસે; શામસુદર મોસે આન મીલે-હો.

(૨૬૪)—નિગાહેમફલત—રાગ—કાશી—દુમરી—

અય યાર, જની, દિલદાર, જની; મયેં ડાલુ સદા જિયા પીયા વારજની
તુમપર બલહાર જની, અય, બેચકે વચને લાવું કહીશે.

પાસ મેરે રહે ધરે જો યે આજ તક,

નિકલે ધસકે દામસે દાર જની-વાર જની-અય.

(૨૬૬)—નિગાહે ગફલત—કદ્માન, હુમરી—

પરવરકો પાક જાન, શામોસહર લગા ધ્યાન,
નાથ વો દયાવાન, નિગાહ જાન—પરવરકો.
સુમિર સુમિર તું હરનામ, સખ મતલબ લાવે ખર,
નીતીમાન આલિશાન કદ્દાન—પરવરકો.
નખર, હગર, શહર ગામ, મયે નાજિમ કોહુંદું,
આતુ આતેન, જાત! માન! માન!—પરવરકો.

(૨૬૬)—નેક અનખમ—

હીઆદ હે લાથે, જીઆ ગમરાથે. પીયા પરદેશ મનદરવા છાથે.

ઘોહા. અરે પપઘઆ ખાવરે, પીયા પીયા મત કુક.
ધીરે ધીરે સુલમતથી, સો તેને દીની કુક, મેરા જોખન ખીતો જાઓ.

(૨૬૭)—નાજા—

સુનો મેરે યારોં, ચે છયેલકા. કહેના, અકેલે રહેના ખડા મજેદાર.
જંજળ હે જોરે ખચ્ચે; પામાલ હે અચ્ચે, અચ્ચે, હર દાલ હે—
કચ્ચે, કચ્ચે, કયાં કહું યાર—સુનો.

જોરે લાદે, ઘર ખનાદે, યાદ તો કરતી ફિલ તીન,
તેલ નહીં હે, નામ મંગાવો, લાઓ લકડીયાં ખીન,

સુનો તુમ જોર મજેદારી.

“ ચોરી કરો કૈદ બરો, ચાહે ગઠો, ચાહે મરો કુઝબી કરો.

જોરે પૈસેકા પ્યાર—સુનો.

અજી જાઓજી, જોર હે ખંજરકી ધાર, અજી જાઓજી, અજી

જોર હે ફરમાખરદાર, અજી જાઓજી.

જોરકો પયસેકા પ્યાર, સુનો મેરે યારો છયેલકા, કહેના—અ.

(૨૬૮)—સુલસુલૈયાં—

સખધર પાગલ, સખધર પાગલ, સખધર દીવાના;

અંદર પાગલ, બાહાર પાગલ, ચકકરમેં આના.

નોકર પાગલ, ચાકર પાગલ, કીસકા ગમખાના; (૪)

સખમેં અખદુલ કરીમદાના, યા, ખુદા કયા હુવા ગજબ;—પાગલ—
કયા કરના મેરે મૈલા, હેં પાગલ આલા આલા. (સખકે સખ

હે ખુન હમારા ખોલા, છુટા પીના ખાના,

આગ લગાએ તુમ દરદર ફીરના, હો સખમેં અખદુલકરીમ દાના.

(૨૬૯)—મીસ મલકાજન—રાગ, જોગીયા—તાલ, દાદરા—
 સંખીરી મેંકા, પીયા બિના કછુ ના સુહાય,
 તુમ તો સોતન ધર આવત, જવત મોરા છયા, ગભરાયરે.
 ન રહી દીલકે લગાનેકી, હોંસ દેખલીયા,
 તુમકો હમ, ખાર, પાહબતકી નજર જોરોં પર,
 તુમકો દીલ દેકે હેં, અજરાને ખતન દેખલીયા—સંખી૦

(૨૭૦)—ચન્દ્રાવલી—

સો કુલ જની વેલો, કુલ જનીલેલો,
 કુલોમેં કુલ અંમેલી નરગીલ વડી રશીલી. લો.
 મજરે સુહાની લેલો, કુલ જની લીલો;
 માલન હું છેલછખીલી, કુલોસે મે રંગીલી.
 અંપા હું નામી ચારો, લો કુલ જની લેલો. લો.
 ગજરા બેચન વાલી, નાદાન વે તેરા નખરા.
 ગલોંપે લાલી હે તોરે નિરાલી, પાતોંમે હે ભોલી ભોલી.
 આઘ આઘ કંહી લડ ગઘ કહીં, અડ ગઘ કંહી, બીડ મધ,
 વે તેરા નખરા.

(૨૭૧)—મીસ અન્હનખાઈ—રાગ ખરવા, હુમરી.—તાલ ત્રીતાલ
 મેરે બેદીકા રંગ જર જાય, હારે સુરજ સુખ ન જમ્યોરે, મેં.
 સાસ મોરી બાજે નનદી ડર આવે અરે નાહી વેડોરે. મેં,

(૨૭૨)—શાહીદે નાજ—

મેરા દીલ તો દીવાના જન, તેરે લીયે, બાલ બાલ ગજ મોતી પરાઈ
 મેરા બાલાશા જોખન તેરે ખીયે,
 નાલેશ કરોગીમં કરને ન હુંગી, મમને છોડા જમાના જન. તોરે લીયે

(૨૭૩)—મહમદ હુસેન—રાગ. મહાદ—તાલ દાદરા—

મારો જોખન ખાતો જય, બાદીલાં બેગે આયોરે,
 પ્રિતમકું ચીઠીયાં લીખું, તાપર લીખું સલામ,
 જીસ દીનસે પીયા પરદેશ સીધારે, નૈનસે નિંદ દરામ.
 કોઠે ઉપર કોઠારી. સોના વડે સોનાર;
 પાવલ મોરી ખાજનીરે, ખીછવેકી ધકનાર.

(૨૭૪)—સુલસુલૈયાં—

મય ખાજ આઘ દીલકે લગાનેસે,
 મોહે સંગ લીયે છપલા, બદાનેસે. મય.

આજ કીર અપના ગયા વક્ત, મુઝે માફ આરા,
જેરે દીવાર કોઇ આચકે નાશાદ આયા;
દીલ સુરનેકો વોહી, બાનીને બેદાદ આયા,
મંચતો આઝ યારથી, એહ મેરાબી ઉસ્તાદ આયા.
મોલનેકો આઝ ગુર્ધયાં, સાજનકો લાઇ,
લગી મેરી મહેનત કીકાનેસે—મય,

(૨૭૫)—ખુને નાહક—

માનો માનો મનોરે, પ્યારી બતીયાં,
જાજ નાહીં દીખાવે તુજ છતીયાં, એહ બતીયાં, સુરતીયાં,
ખોસા દે એક, ગોરે ગાલકા, પ્યારી જન, ખોસાદે એક, ગોરે ગાલકા, હું
ચલ મુવે, હટ મુઝે, ધુસ તું મનહુસ મુઝે,
મય જો જાડિં તો પચતાઉંમી—દુહા કહા મુજસા પાયગી,
નીકલ નીકલ ઉધરકો ચલ, ન અગ મચલહાં.

(૨૭૬)—લયલા—

મજેહદારી ગીયોરી બરી લાલીયાં,
ચાતુર હું ના કરે ન્યારા અપાર;
મેરે પાનેમેં યાર ફસે શેક શાહુકાર.
ખાઉં પીલાઉં મય ખીડા બનાઉં, ખીડીમે છપ્પન મસાલે મીલાઉં.
લઝંગ, દલાયતી ઓર હાલીયાં.
શહરખીચ આઝ હય પાન ખીડાં લાહ.
પકી પકી કલીયાં, ગીયોરીયા બનાઇ.
બડી મજાહ પાઇ, જો રંગીલે કહુ ખાઇ,
માનકો પાન હય, જાનકો પાન હય, લેલો, આવ આવ.
ગીયોરીયા. આવ. આવ. ધસ રંગ લાલીયા.

(૨૭૭)—ખુરશીદે જરનીગાર—

બરકે જામ સાકીયા પીલાના. શાદીયા, મયાના મીલકે, સંગ;
સોહાના સોહાના અજબ રંગ શહાના, જમાના પયમાના આહંગ.
તરાના સુનાના ઝગાના અજના, ખુશીકો જમાના હય જાના સંગ,
જમાના રંગ, બનાના દંગ, દીખાના દંગ, આલા.
હાં, ચમન, ચમન, બજમેં, ચમન, દીલ હય મધન કુતનકા.

(૨૭૮)... હરીશ્ચન્દ્ર—

પ્યારા હમારા તું હમકુ દે આગ્યા જાનેકી—પ્યારા.

હજીર ધમજા, અયસી હય તો જગે કૌન ઉપાય;
 ફેર ખદા જો મિલના, હો તો, ફેર મિલુંગા આય—પ્યારા.
 પ્યારી હમારી જાન નહીં, કલ તુજ પીન પાનેકી,
 દોલત સંપત, અનધન લક્ષ્મી, તન મન જીવ ન જોય,
 નાર જો તુમસી હો, પ્યારા તો કયસે જના બાય?—પ્યારી.
 પ્યારા હમારા તું હમકુ દે આગા જાનેકી.
 “સતપન જાને ન દું તુમહારા, દેદું આપની જાન.”
 સલ પાત રહિયો પિયું પ્યારે ! બિનતી ! મોરી ! માન—પ્યારા

(૨૭૮)—ઝંફરી સાપ—

દેખુંગી પ્યારે અપાકા મુખડા, પ્યારા પ્યારા પ્યારા પ્યારારે.
 ભુલે હુવેથી હમે અખતક દીલસે, દીલસે જાવમા સારા સારા સારાહી,
 એક મુહતકા દુકડા-દેખું.

રખેંગે, ઉલકત, વહમ અખ સસ હું જાપાકું જાપા,
 શીરતાથા મારા મારા મારા દીલ ઉખડાહી ઉખડા-દેખું.

(૨૮૦)—દાગેહુસરત—

ન શરમેં હોસ બાકી હય ન તનમેં જાન બાકી હય,
 મગર હાં, દીલમે તેરે વસલકા અરમાન બાકી હય.
 મદદ અય જોશે વહજત આશિકોમેં ખાત રહે જાય,
 ગરેબાં ષટ ગયાં તો કયા અભિ દામાન બાકી હય,
 ખુદાકે વાસ્તે અય ચારાગર લેલી ખજર જલદી,
 તેરે ઉલકતમેં અલી કુછ જાન બાકી હય.

(૨૮૧)—ખુબસુરતખલા—

દેખો ચારો, કયા જક મારા, ખીખી અયસી લાયે,
 કે જાસને આતેહી મેરા દીવાલા, ટુંકવાવે.
 ચારેકે સાથ હોટલમેં, ચંપીનકી ખોટલ ખુલવાંચે,
 ઔર પહાંતો મીસ્તર ખેરસલા ડખાગુલ હોગવે,
 મીલી જરકો જોર અયસી વોહ બહાર દેખે કયસી
 લા અનત બેજો ચારો અયશી, જોરકી અયશી તયશી.
 કોઇ આવે સાયકલ લેકર, ઔર કોઇ લાવે મોટરકાર,
 મીમાં તો ધરકી ખાય હવા, ઔર ખીખી જાયે બહાર.
 અયેરેકી લેકર હાય બગલમેં શીરતી હય ખાજર,
 અયશી ફેશનેબલ ઔરતપર, હો ખુદાકી માર.

બટકે રાતકે નાટકે શટકમે ઉતજ હુંખ,
મીયાં રાકે તો ખીખી કહે ખી કવાયટ યુ કુલ.
દેખો ચારો હાં તુંમળી ન કરના અમશી જુલ,
વર્ન તુંમહારા ખી યહ કર બવેગી ડખ્યાગુલ.

(૨૮૨)—મીસ રોઝા—

દીવાના કીયા જન, કયા સાદુ ડાલા, હારે દીવાના કીયારે તો દાની કીયારે;
ખોટલ ખાંડી તું પીલે મોરી જનિયા, પીકે કચેરીકો જનના હુવા
અરે ઉમ્મઉમ્મ—કયા.

ચુનચુન કલીયાં મેં સેજ ખીજાતી, સોતે કચેરીકો જનના હુવા
અરે ઉમ્મઉમ્મ—કયા.

સોનેઠી થલિયામેં ભોજન કરો, તુમ ખાતે કચેરીકો જનના હુવા
અરે ઉમ્મ ઉમ્મ—કયા.

(૨૮૩)—દીલકરેશ—

દીલજની મેરે મેરી તુને કદરબી ન જની,
અય આવો સમયાં, સતાવો ન સમયાં.
નજર આવો સમયાં, નજર આવો સમયાં, જની દીલખર,
જો ચમનસે ગુજરે તું અય સલા તો યહ કેના ખુલખુલે જનરસે,
કખી જકાં દીનબી સામને-લગાના દીલકો બહારે-દીલજની મેરે.

(૨૮૪)—મીસ જનકીઆમ—

જમના તટ રામ ખેલે હોરી, (૨) દોડ દોડ પીચકારી ચલાવત, (૨)
અખીર ગુલાલ બરે ઝોરી-જમના રા.

(૨૮૫)—ગોહરજન—રાગ પીલુ-તાલ-દાદરા—

ચિંતન નાહીં બદલ ગયો નૈનાં, (૨)
કાગજ હોં તો ખાંચ લીયે, અરે કરમ ન ખાંચો જય.
ચિંતન નાહીં બદલ ગયો નૈનાં.

(૨૮૬)—ધ્યારા સાહુબ—રાગ, ખિહાગ—

કાયલીયા કુક સુતાવે, સખીની મોહે ખીરહા સતાવે,
પીયા ખીન કહું ના સુહાવે.

ઐસી અંધારી કારી ખીજરી; ચમકે મોરા ગુલા ધરકાવે.

દેખેં મોરી આલી મોરા ગુલા ધરકાવે

ઉન ખીન અંખીયા સુખ ન પાવે

મતની ખીનતી મોરી કહીઓ યહ ઉન્હીસે જય

હમસુ જોખનપર, મોરી આપ મોરા પીયા ધર ના આવે—ગોપલીયા.

(૨૮૭)—જલશા સંગ્રહ—કાશી. હોરી, ખમરસી.

કીજે કોન ઉપાય અજહુ. ધરનાયે કનાઇ—કીજે

દીન મીનતે સખી માસહુ બીતે તોબી ખમર નહી પાઇ.

હીલમે હોત કુમાસ મિલનકો, કેસે મિલે જહુરાઇ.

રીત કોહુ દેત ખતાઇ—કીજે.

ચેત માસ ગયે ત્યાગી ચતુરભુજ, ચુરી મેચુ તાલ ગાઇ;

રણ બેસાખ તાપ તન જરે, જોડખી રહશે જરાઇ

રહે કયો જવારા ખચાઇ—કીજે

માસ અપાડ મેધ ગરજત દે, દાદુર શબ્દ સુનાઇ;

રિમ જિમ ખરસત સાવન, બાદો મહા જ્યદાઇ

નદીયનમે પુર બહાઇ—કીજે,

આશો આરી બદી નહી આવે, જગત દીપાવલી આઇ,

કારતક કઢાં તક સહુ મેં, માગશર મનકો મુંઝાઈ.

ન બાવત મેવા મીડાઇ—કીજે,

પૌસ પિયા બીન શીત દુઃખ બચુ માધ મરન દુઃખદાઇ.

દ્રાક્ષુન દીર હરી ધર આવે, તો એલે હોરી ચુખ પાઇ,

ગુલાલ અખીર ઉડાઇ—કીજે.

પ્રાણજીવન પ્રભુ જાત નીહાજત મદાર માત ગિતાઇ.

દુઃખ વીદારન આય ગયે હરી પ્યારી ગલેસે લગાઇ,

બીર હરી પીર મટાઇ—કીજે.

(૨૮૮)—પ્યારા સાર્હેબ—બેરલી. કબાલી.

કાહાન કુંવર મોસે કરત ખરજોરી, અખ મોસે કરત ખરજોરી.

એક ન માને એક ન માને મોરી, કાને કુંવર કરત મોસે ખરજોરી.

દેખી શામ યદ નામ હરનો, શામ તુમ લાગો હીરહત;

ધડી ધડી પલ પલ છીન તોરી બીનતી, કરત ખરજોરી એક—નમાને.

(૨૮૯)—પ્યારા સાર્હેબ—રાગ આશાવરી—

કરસે સીંગાર ચતર અલખેલી સાજનકે ધર જના હોમા,

માટી ઉડાવન માટી બીજાવન માટીમે બીજાવન માટીમે મિલ જતાહોમા.

નાહલે ધોલે શીશ ચુંથવાલે દીર વહાંસ નહી આના હોમા—૪.

(૨૯૦)—પ્યારા સાર્હેબ—રાગ પુરીયા, તાલ ત્રીતાલ—

આના વે મિલ જન રે સખ વહિ દેશકો જનારે. આ

ચંદન સુતકો અંગલા છવાયો તાપર પલંગ બીજાનારે, આ

રમણી કે રાક્ષસી:—

વિહારના વૃત્તિ માટે તે ફર્ક જમાનક હતો અને અત્યુત્તર હશે કરે છે અને તે એટલી હદ સુધી કે કોઈ મહા નાયક અંત ધાતકી પુરૂષને પણ તેના સમક્ષ લજ્જાથી માથું નમવું પડે; એનું આ નવલકથામાં આમેદુદ્દા (અથવા આમેદુદ્દા) સત્યપ્રેમી જનોના શિરપર એક પછી એક આવતાં અનેક સંકેતો હતાં જનોના વિવિધ પ્રકારના ઝળ પ્રપંચ, નીચ નારીઓની કુમિલતા, કામી પુરૂષોની પરવશતા, અને સંસારની વિલક્ષણતા આદિ વિષયો આ નવલકથામાં સરલતથી વર્ણવાયા છે. ઉત્તમ કામળ ઉત્તમ છપાઈ ચાર સુંદર ફોટોગ્રાફીક ચિત્ર, અને પુસ્તક સંખ્યા લગભગ ૨૫૦ કપડાંનું સોનેરી નામચળું સુંદર સોનેરી પુઠ્ઠી કી. ૧-૮-૦.

આજકાલનું હિંદુસ્તાન અથવા પ્રાચીન હિંદુસ્તાન

જળ:—આજ સમયમાં આજના નાંધ સુધારા, ગાડીચારીના વૈભવ જળ:—આત્મ ગમે તેવા શ્રીમંત પાતિ મેળાવવાની લાલચ, શ્રીમંતોનાં મૃત્યુ સમયે થતાં વીલના રમણ ન આવે તેના બનાવો, આદિ સાંસારિક ઘટનાઓ વાંચવાથીજ ખબર થશે આ સાંસારિક નવલકથા એવી અપૂર્વ લખાયેલી છે કે એક વાર તે વાંચતા લીધા પછી તે પૂર્ણ કર્યા વગર એન પડશે નહિ. સુંદર ફોટોગ્રાફીક ચાર ચિત્રો, પાકું સોનેરી પુઠ્ઠું એજ ઉચાં કામળ, કિંમત રૂ. ૧૫ પેસ્ટેજ માફ.

પિશાય-મંદિર—

રેનોલ્ડઝના આજ સમય પુસ્તકના આધારે આ પુસ્તક લખવામાં આવેલું છે. આમાં અત્યંતારિક બેઠબસો એવા હાસ્યવચક અને આકર્ષક અપેલાં છે કે એક વાર વાંચતા લીધા પછી તે સંપૂર્ણ વાંચ્યા જિવાય મુકાવું નથી. એટલુંજ નહિ પણ આ પુસ્તક પહેલીજ વાર વાંચતાં પાંચ પ્રાંતો જે આવ ઉત્પન્ન થાય છે તે જ આવ પીછ વાર વાંચતાં છઠ્ઠો સ્પષ્ટ થતો હોવાથી જે તવાદો અરસપરસ થાય છે તે એવા આકર્ષક જણાય છે કે તે વાંચવાથી અત્યાનંદ થાય છે અને તેટલાજ માટે તેના મૂળ લેખક આ પુસ્તકને બે ચાર વાર વાંચવાની ખામ ભલામણ કરે છે. આ પુસ્તકમાં સુંદર આકર્ષક ફોટો ઝીન્કોનાં પાંચ ચિત્રો આપેલાં છે. આજેજ મંગારાં ખાતી કરો. પાકું પુઠ્ઠું લગભગ ૨૫૦ પૃષ્ઠ છતાં કિં. રૂપિયા બે પેસ્ટેજ માફ.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુટે-પુકસેલર,

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

